

Skupinska razstava društva KONS

33 let po Osimu danes odprtje zadnjih odsekov "osimskih" avtocest

Trst: predsedniki šolskih svetov pisali ministrici Gelminijevi

Primorski dnevnik

SREDA, 19. NOVEMBRA 2008

št. 275 (19.365) leto LXIV.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/>

e-mail: redakcija@primorski.it

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 0,90 €

Novi in stari računi

MARTIN BRECELJ

Včerajšnji italijansko-nemški vrh v Trstu sta zaznamovali dve temi, ki prvotno nista bili niti dnevnem redu srečanja: finančna in širše gospodarska kriza, ki pretresa svet, ter še vedno ne povsem poravnani računi med državama iz časa druge svetovne vojne.

Ko se je na začetku letošnjega julija prvič razvedelo, da se bosta Berlusconi in Merklova sešla v Trstu, finančno-gospodarske krize ni bilo še na obzoru. Izbruhnila je dva meseca pozneje, ko so stečaj ene izmed najstarejših investicijskih bank v ZDA, Lehman Brothers, in drugi podobni dogodki zamajali svetovne finančne trge. Medtem se je kriza razširila na realno gospodarstvo, tako da so že skorajda vse najrazvitejše države zabredle v recesijo ali se temu nevarno približujejo.

Prav to je bilo v središču italijansko-nemških pogovorov v Trstu, kako namreč preprečiti, da bi se gospodarska kriza še stopnjevala. Ker gre za globalen problem, seveda ni bilo mogoče pričakovati, da bi včerajšnje bilateralno srečanje prineslo prave novosti. Šlo je bolj za to, da sta se vladi dogovorili, kako izvajati že odobrene sklepe na širših forumih, kot sta G20 in še zlasti EU, oziroma kakšne ukrepe bi bilo treba na takšnih forumih še sprejeti. Tako je včerajšnji vrh obrodil vrsto predlogov za Evropsko komisijo, na njem pa je bilo ustanovljeno tudi omizje, s pomočjo katerega bosta Rim in Berlin uskladila svoja stališča do podnebno-energetskega svežnja, ki ga pripravlja EU.

Za obuditev zgodovinskega spomina v odnosih med Italijo in Nemčijo pa je poskrbelo italijansko vrhovno sodišče, ko je letošnjega 21. oktobra razsodilo, da bi morala berlinska vlada plačati odškodnino naslednikom nekaterih žrtev pokola, ki so ga nemške čete zagrešile v kraju Civitella d'Arezzo 29. junija 1944. Nemška vlada na to ne pristaja, češ da razsodba postavlja pod vprašaj dogovor med Bonnom in Rimom iz leta 1961, na osnovi katerega je Nemčija že plačala Italiji 40 milijard lir reparacij. Berlin je zato vložil priziv na Mednarodno sodišče v Haagu.

V skupni izjavi z včerajšnjega vrha italijanska vlada poudarja, da spoštuje odločitev nemške, Berlin pa priznava hude zločine, ki so jih Nemci zagrešili med drugo svetovno vojno v Italiji. V tem smislu je bila ustanovljena komisija, ki bo preučila usodo italijanskih ujetnikov v Nemčiji. In v tem smislu je treba razumeti tudi poklon žrtvam Tržaške rižarne, ki sta ga včeraj skupno opravila zunanja ministra Frattini in Steinmeier.

TRST - Včeraj italijansko-nemški vrh s premierom Berlusconiem in kanclerko Merklovo

Italija in Nemčija o svetovni krizi in skupnem spominu

V ospredju tudi podnebje in odnosi Zahod-Rusija - Ministra v Rižarni

TRST - Reševanje gospodarske krize, pristop do podnebnih sprememb in zблиževanje med Zahodom in Rusijo so bila vprašanja, ki so bila v ospredju včerajšnjega italijansko-nemškega vrha v Trstu, kjer sta se na pogovorih sestali italijanski premier Silvio Berlusconi in nemška kanclerka Angela Merkel ter številni ministri obeh vlad. Ob robu srečanja pa sta zunanja ministra Italije in Nemčije Franco Frattini in Frank-Walter Steinmeier obiskala Rižarno in počastila spomin na tamkajšnje žrtve, pri čemer sta poudarila, da je tragedija fašizma in nacizma del skupne zgodovine in spomina.

Na 2. in 3. strani

Kosic v Ljubljani o projektu za čezmejno socialno integracijo

Na 4. strani

Na tržaškem Ponterošu prodajajo ribe in morske sadeže

Na 9. strani

Goriški trgovci odgovarjajo na upad potrošnje s popusti

Na 14. strani

Občina Gorica razpisuje natečaj za slovenskega prevajalca

Na 15. strani

Kozinčeva poklicna podžupanja, Arčon novi podžupan

Na 16. strani

Združenje slovenskih športnih društev v Italiji
vključno vabi na predstavitev

Zbornika slovenskega športa

v Italiji 2008

(avtor Branko Laković).

nagrajevanje najboljših prispevkov literarnega in likovnega natečaja
"Drobeci iz športnega sveta"
in ogled razstave ob 50 letnici
Slovenskih športnih iger

**danes, 19. novembra 2008 ob 18. uri,
v Prosvetnem domu na Opèinah, ul. Riecreatorio 1**

Zbornik bo predstavil prof. Ivan Peterlin

SLOV.I.K.
SLOVENSKI IZOBRAŽEVALNI KONZORCIJ

v sodelovanju z
EX
BORDER

Slavoj Žižek

Kaj se zgodi, ko pade meja: film in ideologija

20.11.2008 18.00

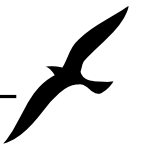
Kulturni dom Ul. Brass 20 - Gorica
info@slovik.org - tel. +39. 334. 28 25 853

FACTOR BANKA

kraški zidar

NLB InterFinanz

SALONIT ANHOVO

KRONIKA DOGODKA - Na Velikem trgu se je poleg več sto radovednežev zbralo tudi nekaj protestnikov

Trst je v svoji najlepši podobi sprejel udeležence italijansko-nemškega vrha

Berlusconi se je ob sprejemu šaljivo skril za drog za zastavo in Merklovi zaklical: Ku ku!

TRST - Hladen, a sončen dan je sprejel udeležence včerajšnjega italijansko-nemškega vrha v Trstu. Mesto se je predstavilo v svoji najlepši podobi, saj ga je nedavno deževje kot nalašč za to priložnost umilo, pa tudi organizatorji so se potrudili, da je bilo videti urejeno. To zlasti na Velikem trgu in v njegovi neposredni okolici, kjer je vrh pravzaprav potekal. Na trgu so v zmerni burji plapolale zastave. Na osrednjih dveh drogih in pred županstvom sta vihrali italijanska in nemška trobojnica, pred deželno palačo in prefekturo pa je med državnima zastavama plapolala tudi evropska.

Italijanski ministrski predsednik Silvio Berlusconi je prispel na Veliki trg ob 11.17. Toliko, da je stopil iz avtomobila in se sprehodil vzdolž špalirja več sto radovednežev, ki so se zbrali za to priložnost,

pa se je tri minute pozneje že prikazala karavana z nemško kanclerko Angelo Merkel. Berlusconi si je tedaj privoščil eno izmed svojih šal. Šel je proti avtomobilu, da bi sprejel nemško gostjo, a se je zadnji hip s pomočjo svojega spremstva skril za drog za zastavo. Ko je Meklova stopila iz avta, pa ji je zaklical: »Ku ku!« in se nenadno pojavil pred njo. »Silvio!« je bilo vse, kar je rekla kanclerka. Berlusconi pa jo je objel in dvakrat poljubil na lica.

Ljudje so ploskali in vzklikali pozdrave, tako da sta šefa obeh vlad stopila mednje in se z nekaterimi rokovala. Šele potem je stekel uradni sprejem. Vojaška godba je zaigrala državni himni, nakar sta Berlusconi in Merklova pregledala častni vod brigade Pozzuolo. Naposled sta stopila v deželno palačo, kjer so ju sprejeli predsednik deželnega odbora Renzo Tondo, tržaški župan Roberto Dipiazza, predsednica pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat, tržaški prefekt Giovanni Balsamo in državni podtajnik za okolje Roberto Menia.

Šefa obeh vlad sta nato sedla k uvodnemu soočenju na štiri oči. Pičlo uro pozneje so se jima pridružili ministri, ki so se med tem zbrali na ločenih pogovorih na županstvu. Italijanski minister za gospodarstvo Giulio Tremonti se je pogovarjal z nemškim finančnim ministrom Peerom Steinbrückom, minister za gospodarski razvoj Claudio Scajola z ministrom za energijo Michaelom Glosom, minister za infrastrukturo in prevoze Altero Matteoli s kolegom Wolfgangom Tiefenseejem, zunanji minister Franco Frattini pa s šefom nemške diplomacije Frankom Walterjem Steinmeierjem. Frattini in Steinmeier sta se pred tem poklonila žrtvam Rižarne, kot podrobneje poročamo na drugem mestu.

Plenarno medvladno zasedanje v deželni palači je trajalo poldrugo uro in se je končalo okrog 14. ure. Delegaciji sta se nato preselili v palačo prefektore na drugi strani Velikega trga, kjer je bilo delovno kosilo. Tudi v tem primeru je udeležence vrha na trgu pričakalo nekaj ljudi, a bolj od pozdravnih vzklikov je bilo slišati glasove protestnikov. Na trg se je namreč nenapove-

Silvio Berlusconi in Angela Merkel stiskata roke ljudem, ki so ju pričakali na Velikem trgu; spodaj študenti protestirajo proti politiki italijanske vlade na šolskem področju

KROMA

dano prikradlo nekaj sto univerzitetnih študentov, večinoma z Visoke šole za prevajalce in tolmače, da bi protestiralo proti vladni politiki na šolskem in univerzitetnem področju. Vpili so gesla kot »Scuola pubblica!« (Javna šola!) in »Meglio abbronzati che condannati« (Bolje zagoreli kot obsojeni), s čimer so se očitno polemično obregli ob nedavno Berlusconijevo izjavo, češ da je novi ameriški predsednik Barack Obama »mlad, lep in zago-rel«. Ti protestniki so pozneje nastopili tudi pred stavbo Trgovinske zbornice, kjer sta Berlusconi in Merklova priredila zaključno tiskovno konferenco.

Italijansko-nemški vrh je kajpak nekoliko zmotil tržaški vsakdan, še zlasti prometnega. Obalna cesta je bila zaprta ob prihodu in odhodu protagonistov srečanja, največ težav pa so imeli vozniki v strogem mestnem središču, kjer je bilo več ulic z nabrežjem vred zaprtih od jutra do večera.

M.B.

MINISTRA V RIŽARNI - Prvi obisk člana neke nemške vlade v nekdanjem tržaškem taborišču

Frattini in Steinmeier: Ohraniti spomin na tragedijo fašizma in nacizma, ki je del skupne zgodovine Italije in Nemčije

TRST - Strahote druge svetovne vojne ter tragedija fašizma in nacizma sta del skupne zgodovine Italije in Nemčije, z ohranjanjem spomina nanje pa se obrani tudi prihodnost, da se take tragedije ne ponovijo več. V to sta prepričana zunanja ministra Italije in Nemčije Franco Frattini in Frank Walter Steinmeier, ki sta včeraj dopoldne ob priložnosti italijansko-nemškega vrha obiskala Rižarno. Ministra sta se vsak s svojim vencem poklonila spominu na žrtve tega edinega nacističnega koncentracijskega taborišča na italijanskem državnem ozemlju, ki je včeraj doživel prvi obisk kakega nemškega vladnega predstavnika v zgodovini tega spomenika.

Ministra sta v Rižarno prispela nekaj po 11.15, tam pa so ju pričakali častni vod italijanske vojske, predstavniki judovske skupnosti, predstavniki katoliške, srbske in grške pravoslavne ter evangeličanske krščanske verske skupnosti v Trstu, predstavniki združenj bivših deportirancev in političnih preganjancev Aned Anppia (med temi tudi Ljubomir Sušič in Riccardo Goruppi) in številno predstavništvo tržaških višjih srednjih šol. Med njimi so bili dijaki Liceja Franceta Prešerna, ki so prišli skupaj z ravnateljico Loredano Guštin, in dijakinja Trgovskega tehničnega zavoda Žige Zoisa s profesorjem Frankom Abramijem.

Ministra Frattini in Steinmeier sta po položitvi vencov in enominutnem molku tudi nagovorila navzoče. Prvi je pred mikrofonom stopil Steinmeier, ki je

Ministra Frattini in Steinmeier sta se skupaj poklonila žrtvam Rižarne

KROMA

spomnil, da obstaja veliko dogodkov in krajev spomina, ki predstavljajo »izdajstvo civilizacije« s strani nacionalsocialistične Nemčije, nič pa ne pooseblja nemškega sramu v večji meri kot koncentracijska in uničevalna taborišča, ki jih je italijanski pisatelj judovskega rodu Primo Levi označil kot kraje »onkraj dobrega in zlega«, saj so tu ljudje druge ljudi poniževali, mučili in uničevali s krutostjo, ki ne pozna precedensov in ki je

šla onkraj vsake mogoče predstave. Eden od takih krajev »onkraj dobrega in zlega« je po kapitulaciji Italije leta 1943 postala tržaška Rižarna, nekoč tovarna za čiščenje riža, ki je postala tovarna smrti.

Nemški zunanji minister je spomnil, da je Rižarna postala taborišče za vojne ujetnike, talce, partizane in druge politične jetnike ter prehodno taborišče za Jude, ki so jih čakala taborišča smrti, in italijanske vojne ujetnike, ki sta jih čakala

prisilno delo in velikokrat tudi smrt: »Kjer se danes nahajamo, je bilo ubitih med tri tisoč in pet tisoč ljudi: Tržčanov, Furlanov, Slovencev, Hrvatov, Judov, političnih zapornikov, vojaških internirancev. Vsem njim je danes namenjena naša spominska svečanost,« je dejal Steinmeier, ki je še poudaril, da so strahote, ki so bile tu storjene v nemškem imenu, del skupne zgodovine, saj grenak spomin združuje, iz tega spomina pa iz-

haja stalna skupna odgovornost za prihodnost miru in združene Evrope.

Italijanski zunanji minister je včerajšnjo slovesnost označil ne le za institucionalno, ampak predvsem za moralno dolžnost. Citirajoč pisatelja Elia Wiesla je Frattini poudaril, da se je treba zavedati, da samo s spominom lahko obranimo prihodnost. Tudi s počastitvijo spomina na vse žrtve absolutnega zla, ki ga predstavljata fašizem in nacizem, se skupaj gradi novo evropsko državljanstvo na temelju vrednot miru, svobode in demokracije. Tudi za Frattinija so tragedije druge svetovne vojne del skupne zgodovine, ki se je je treba spominjati, da se v prihodnosti take tragedije ne ponovijo nikoli več. Samo s skupnim spominom se mlade lahko podučijo o tem, kaj je bila tragedija fašizma in nacizma in zato Italija in Nemčija lahko delita ideale solidarnosti in sodelovanja.

Svečanosti v Rižarni so se med drugimi udeležili tržaški župan Roberto Dipiazza, prefekt Giovanni Balsamo, podpredsednik Pokrajine Trst Walter Godina in predsednik deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine Edouard Ballaman, ki se strinja s predlogom judovske skupnosti, da bi Rižarni priznali status evropskega kraja spomina, obenem pa predlaga, naj ta status pridobi tudi bazovska fojba (pravzaprav je uporabil množino »bazovske fojbe«). Po njegovem mnenju tako spomin ne bi bil razlog za izključevanje in delitve, ampak bi bil skupen in bi se spomnili vseh mrtvih.

Ivan Žerjal

TISKOVNA KONFERENCA - Berlusconi in Merklova o gospodarski krizi, podnebnih spremembah in zunanji politiki

Med Italijo in Nemčijo skupni, a tudi različni pogledi na vprašanja

Šefa obeh vlad za manj birokracije v Evropi - Tehnično omizje o podnebnih spremembah - Za izboljšanje odnosov med Zahodom in Rusijo

TRST - »Navdušen sem nad Trstom, nad prelepim trgovim, na katerem smo se zbrali, in nad ljudmi, ki so nas toplotno sprejeli. Tudi na prefekturi so se posebno potrudili, saj so obedno mizo okrasili s šopki cvetja v nemških barvah.« Tako je med drugim povedal italijanski ministrski predsednik Silvio Berlusconi, ko je včeraj popoldne uvedel tiskovno konferenco, ki sta jo z nemško kanclerko Angela Merkel priredila ob koncu medvladnega vrha v zborni dvorani Tržaške trgovinske zbornice. Tudi na Merklovo je Trst napravil lep vtis. »Če je bilo cvetje v nemških barvah, pa je bil menu v italijanskih,« je na srečanju s časnikarji pristavila s kančkom germanske preciznosti. Sicer pa sta šefa vlad na tiskovni konferenci seveda govorila o veliko resnejših zadevah, katerim je bil tržaški vrh posvečen.

Silvio Berlusconi

Italijanski ministrski predsednik je najprej spomnil, da sta se konec minulega tedna z Merklovo udeležila vrha G20 o finančni krizi v Washingtonu. Pristavil je, da je bilo na mednarodni in še zlasti na evropski ravni že marsikaj postorjenega za rešitev finančnih problemov. »Zdaj si moramo zavihati rokave, da bi kriza v čim manjši meri prizadeva realno gospodarstvo,« je pristavil. Na tržaškem srečanju

sta si vladi izmenjali informacije o ukrepih, ki jih vsaka zase sprejema oz. pripravlja. Tako je Merklova pojasnila, kako skušajo v Nemčiji pomagati avtomobilski industriji. Berlusconi je povedal, da v Italiji ukrepov v korist te panoge ne name ravajo sprejemati, vsaj za zdaj.

Italijansko vlado veliko bolj žuli podnebno-energetski sveženj, ki ga pripravlja EU. Italija namreč ocenjuje, da bi njeno gospodarstvo težko preneslo obremenitev, ki jo ta sveženj napoveduje, zato je na zadnjem evropskem vrhu predlagala, naj bi načrtovane ukrepe omilili oz. jih začasno odložili. Berlusconi je menil, da ima Nemčija vsaj deloma podobne probleme, saj sta gospodarstvi obeh držav izrazito predelovalno usmerjeni. Zato so na tržaškem vrhu ustanovili tehnično omizje, s pomočjo katerega bi državi uskladili svoje poglede pred prihodnjim evropskim vrhom, sklicanim za 8. december.

Kar se gospodarskih vprašanj tiče, je Berlusconi potrdil, da sta z Merklovo govorila tudi o reševanju krize Alitalie. »Oba z naklonjenostjo gledava na možnost, da bi Lufthansa vstopila v novo Alitalio, sicer pa je to stvar, ki sodi v pristojnost družbe CAI,« je dejal italijanski premier.

Berlusconi je naposled spomnil, da bo Italija prihodnje leto predsedovala skupini najrazvitejših držav G8. Z nemško kanclerko se strinjata, da je formula G8 še

Zaključke srečanja sta Silvio Berlusconi in Angela Merkel orisala na tiskovni konferenci v dvorani Trgovinske zbornice

KROMA

vedno aktualna, po potrebi pa jo je po oceni obeh potrebno nadgraditi s formulama G14 oz. G20, odvisno pač od problematike, ki je na dnevnem redu. Italijanski premier je napovedal, da namerava predse dovanje G8 izkoristiti tudi za zблиžanje

med ZDA in Rusijo, ki sta se v zadnjih časih zapletli v stopnjevanje napetosti. »Razdalja med ZDA in Rusijo spominja že na hladno vojno in prizadevati si moramo, da bi nova predsednika Barack Obama in Dmitrij Medvedjev obnovila sodelovanje, ki smo ga pričeli pred šestimi leti na srečanju med Nato in Rusijo v Pratici di Mare,« je zaključil Berlusconi.

Angela Merkel

Taka kriza, kot jo doživljamo v tem času, se ne sme ponoviti. To je trdno prepričanje nemške kanclerke Angele Merkel, ki je svoj nastop namenila predvsem gospodarskim temam. Pri tem je orisala svoje gledanje na rešitev krize, pa tudi nemški pristop k reševanju vprašanja podnebnih sprememb, ki je vsekakor v tesni povezavi z gospodarskim vprašanjem. Prav zato je treba po besedah Merklove razvijati vrhunske tehnologije in podpreti projekte, ki imajo prihodnost. Predvsem pa je treba za to, da se doseže ohranitev slehernega delovnega mesta, ravnati bolj fleksibilno, pri čemer mora biti državam dana možnost, da uporabijo evropske strukturne sklade (npr. za posodobitev elektronskega omrežja in razvijanje inovativnih rešitev), katerih koriščenje ovirajo birokratski zapleti. Od tu poziv k zmanj-

šanju evropske birokracije in povečanju učinkovitosti, s katerim se je italijanski premier Silvio Berlusconi povsem strinjal.

S podnebnimi spremembami je povezano tudi vprašanje ponovnega zagona avtomobilskega sektorja, ki prav tako kot celotno zahodno gospodarstvo doživlja globoko krizo. Merklova je italijanskemu kolegu orisala nemške rešitve problema, od dveletne oprostitev plačevanja avtomobilске takse do nudenja kreditov avtomobilski industriji za razvijanje vrhunskih tehnologij, ki bi pripomogle k zmanjšanju emisij izpušnih plinov v ozračje. Vsekakor je opozorila Merklova, bo potrebno pozorno opazovati, kako se bodo obnašale Združene države Amerike, saj nemška kanclerka ne želi, da bi ameriške rešitve imele negativne posledice za Evropo. Kot že rečeno, se tudi tu postavlja vprašanje varstva okolja in pristopa do podnebnih sprememb, pri čemer je Merklova dejala, da morajo biti določene rešitve sprejete tako, da ne bodo bremenile avtomobilске industrije. Trdna točka ostaja omejitev emisij na 120 gramov, do leta 2020 pa želi Nemčija doseči cilj, da bo dvajset odstotkov energije črpala iz obnovljivih virov. Pri tem je potrebno videti, kako bodo posamezne države dosegle ta cilj, tak korak pa bi prispeval k evropskemu združevanju. (mb, iž)

Ob koncu srečanja je bil čas tudi za skupno fotografijo delegacij obeh vlad

KROMA

OBISK V RIŽARNI Mešana komisija zgodovinarjev

TRST - Ministra Frattini in Steinmeier sta se na včerajšnjem obisku v Rižarni spomnila predvsem več sto tisoč italijanskih vojakov, ki so po kapitulaciji Italije 8. septembra 1943 končali v nemških taboriščih, kjer so mnogi umrli. V ta namen sta ministra napovedala oblikovanje mešane komisije zgodovinarjev, ki bi osvetlila usodo teh ujetnikov in dogajanja v obdobju 1943-1945, kar najdemo tudi v skupni izjavi obeh vlad ob koncu srečanja, kjer se poudarja duh sodelovanja med državama, ki delita ideale sprave, solidarnosti in integracije, ki so temelj procesa gradnje Evrope. V ta namen bo prihodnje leto v kraju Villa Vigoni potekala tudi skupna konferenca. Po Frattinijevem mnenju je usoda italijanskih vojni ujetnikov v Nemčiji še vedno premalo poznana, njihova takratna zavrnitev sodelovanja s silami fašizma in nacizma pa je bila po besedah italijanskega zunanjega ministra pogumno civilizacijsko dejanje, ki so ga ti ujetniki plačali z deportiranjem, internacijo in smrtjo.

POMEN VLOGE FJK - Trst bo junija 2009 gostil ministrsko srečanje G8

Tondovo zadovoljstvo ob uspehu srečanja Za goste tudi vino slovenskega vinarja Edija Kebra

Člani obeh delegacij, ki so se po pogovorih udeležili kosila z Angelo Merkel in Berlusconiem

KROMA

TRST - S potekom italijansko-nemškega vrha je zelo zadovoljen tudi predsednik Dežele Furlanije-Juljske krajine Renzo Tondo, za katerega je srečanje dalo novega zagona deželi glede njene vloge v evropskem okviru. Dokaz tega je npr. tudi zagotovilo italijanskega zunanjega ministra Franca Frattinija, da bo junija prihodnje leto Trst gostil srečanje zunanjih ministrov skupine G8, poleg tega pa bo med državno in deželno steklo tudi tehnično omizje o soudeležbi pri črpanju sredstev iz davčnega priliva, januarja pa bo FJK obiskal minister za gospodarski razvoj Claudio Scajola.

Naša dežela pa se je visokim italijanskim in nemškim gostom predstavila tudi v bolj mondeni luči. Tako je v spomin na obisk v Trstu pripravila posebni darili za šefa obeh vlad. Predsednik deželne vlade Tondo je Angeli Merkel in Silviu Berlusconi izročil dva pava, ki sta bila posebej zanju izdelana v šoli mozaika v Spilimbergu, avtorica pa je neka tržaška dijakinja. Ptič pav je v paleokrščanski simboliki predstavljal nesmrtnost.

Za kosilo v palači prefekture sta bila državnika deležna menija v strogo belo-rdeče-zelenih barvah, medtem ko so bili okraši črno-rdeče-rumeni. Če je bila hrana, ki jo je pripravilo podjetje Floreani Conquina iz Porcie (pokrajina Pordenon), tipično italijanska, po receptih iz različnih delov države, pa je bilo vino strogo deželno. Merklova in Berlusconi sta pila vina iz kleti Edija Kebra, Vie di Romans in Roncaia, za boljšo prebavo pa so jima ponudili žganje iz destilarne Nonino iz Percota.

S Kebrovim vinom sta državnika pokusila tudi rezultat slovenskih žuljev, saj je Edi Keber znan krminski proizvajalec briških vin, specializiran za belo žlahtno kapljico.

EVROPSKI PROJEKTI - Deželni odbornik za zdravstvo Vladimir Kosic v Ljubljani

Skupni projekt Slovenije, FJK in Veneta za socialno integracijo

Projekt IRIS bo kandidiral za sredstva po evropskem programu Interreg 2007-13

LJUBLJANA - Furlanija-Juljska krajina, Veneto in Slovenija bodo Evropski komisiji predlagale skupen projekt čezmejnega sodelovanja na področju socialnega varstva, v okviru katerega bodo analizirali svoje skrbstvene sisteme za invalide osebe, ki potrebujejo stalno multidisciplinarno pomoč (long term care), in razvili možne poti za harmonizacijo posegov. O tem so včeraj v Ljubljani razpravljale delegacije obeh italijanskih dežel in Slovenije, srečanja pa sta se med drugimi udeležila tudi deželni odbornik FJK za zdravstvo in socialno varstvo Vladimir Kosic in generalni direktor direktorata za socialne zadeve pri ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Davor Dominkuš.

Ljubljanski pogovori so služili za določitev vsebin projekta, poimenovanega IRIS (kratica za Icf and Rights for Innovative Strategies). Sogovorniki so se strinjali, da bodo izhajali iz nove mednarodne klasifikacije zdravja in invalidnosti, ki jo je določila Mednarodna organizacija za zdravstvo (OMS), in da bodo sodelovali z Agencijo za zdravstvo FJK pri iskanju inovativnih strategij, ki bodo z izmenjavo znanj in izkušenj pomagale k ponudbi vse bolj ustreznih storitev. In to ne samo v strogo skrbstvenem smislu, ampak tudi na drugih področjih, kot npr. v prometu ali pri izboljšanju življenjskih pogojev v domačem okolju za invalide in ostarele ljudi. Odbornik Kosic je ob tem predlagal, da bi k projektu pritegnili tudi fundaciji Rino Snaidero iz Majana, ki skupaj s tržaškim znanstvenim parkom Area Science park sodeluje pri projektu Domotica, ta pa lahko z odpravo notranjih ovir omogoči, da invalide in ostarele osebe ostanejo v domačem okolju.

Cilj projekta IRIS, ki predvideva tudi vzpostavitev skupne banke podatkov, je preseči sedanjí položaj, v katerem obstajajo med tremi ozemeljskimi celotami precejšnje razlike v smislu organizacije, glede na človeške in materialne resurze, glede na uporabljene rešitve in na kriterije za dostop do skrbstva. V tem smislu bo lahko IRIS, ki ga bodo predlagatelj kandidirali za uvrstitev v evropski program Interreg 2007-2013, postal nosilna os socialne integracije, torej razvoja dejavnega sodelovanja na tem področju. To sodelovanje se bo lahko konkretiziralo tudi v skupnem raziskovanju za razvijanje telemedicine in teleasistence, kot tudi pri aktivnejši poklicnega usposabljanja operaterjev, pri čemer bi lahko univerze sodelovale tudi z izmenjavo študentov, so se strinjali sogovorniki.

Deželni odbornik za zdravstvo in socialno varstvo Vladimir Kosic

ARHIV

VINO - Sodoben polnilni stroj Klet Vinakoper vlaga v tehnologijo

KOPER - V kleti Vinakoper so v teh dneh končali investicijo v nov polnilni stroj, ki je zaradi svoje tehnologije nadomestil kar nekaj že dotrajanih in zastarelih strojev na polnilni liniji. Nova naprava je vredna 600.000 evrov in je že opravila prve polnitve letnika 2008. Klet Vinakoper namenja investicijam v obnovo vinogradov, objektov in v tehnologijo letno približno poldrugi milijon evrov, približno 40 odstotkov tega zneska gre za investicije v obnovo vinogradov, polovico v opremo, ostalo pa za investicije v zgradbe in zemljišča.

Nov stroj omogoča izplahovanje, polnjenje in moderen način zapiranja vseh vrst steklenic, tako litrskih, kakor buteljki z manjšo prostornino. »V eni uri lahko izplahne, napolni in zamaši do

5000 steklenic, ob tem pa so upoštevani najvišji sanitarni in sanifikacijski standardi, saj vsi postopki potekajo v inertni atmosferi,« je pojasnil glavni enolog in član uprave Iztok Klenar. S posodobitvijo se bo zmanjšala tudi količina odpadnih voda, od 5000 na 2000 litrov dnevno. V kleti so ukinili program namiznih vin, tako da bodo trgu ponudili štiri milijone litrov vina letnika 2008, od tega 600.000 litrov vrhunskih vin v 0,75-litrskih buteljkah, ostalo pa litrske polnitve kakovostnih vin.

Med uspehi podjetja Vinakoper je tudi priznanje feniks za posebej kakovosten projekt, ki ga je Združenje za management consulting Slovenije pri GZS včeraj podelilo projektu z naslovom Razvojna zgodba Vinakoper 2004-2008.

V Ronkah okrnjena letalska zveza z Rimom

RONKE - Potem ko je bila včeraj ukinjena dopoldanska povratna povezava z Rimom, bodo tudi v naslednjih dneh ukinjeni nekateri poleti družbe Alitalia. Danes iz Rima ne bosta prileteli letali Alitalie ob 10.25 (AZ1357) in ob 18.35 (AZ1361), vzleteli pa ne bosta letali ob 11.05 (AZ1358) in ob 15.15 (AZ1360). V četrtek in petek bodo ukinjeni leti AZ1357 ob 10.35 iz Rima in AZ1358 ob 11.05 iz Ronk. Že napovedanim ukinitvam se lahko zaradi problemov na rimskem letališču Fiumicino pridruži še kakšna ukinitve, zato potnikom svetujemo, naj svoj let preverijo na spletni strani deželnega letališča v Ronkah (www.aeroporto.fvg.it).

V FJK se 80% vajencev poklicno usposablja

VIDEM - V Furlaniji-Juljski krajini se poklicno usposablja 80 odstotkov vseh vajencev, medtem ko znaša njihov delež v Lombardiji le 3 odstotke, v Venetu pa se sploh ne izobražujejo, je včeraj ob robu letne skupščine mladih podjetnikov Confartigianata povedal Luca Tiraboschi, direktor fundacije Marco Biagi. Kot je povedal na skupščini, imajo tudi majhna podjetja sposobnost prenašanja znanj in spretnosti novim rodovom, vendar jih je treba vezati na višje izobraževanje, po možnosti univerzitetno.

Menjava tolarjev samo v Banki Slovenije

LJUBLJANA - Če je komu po naključju še ostal kak slovenski tolar, mora pohiteti. Centralna banka je namreč sklenila, da bo brezplačna menjava tolarjev v evre po 1. januarju 2009 možna le še na glavni blagajni Banke Slovenije. Zneski za menjave tolarске gotovine v evre so se namreč v zadnjem obdobju znatno znižali, tako da bodo banke brezplačno menjavo opravljale samo še do 31. decembra letos.

IMIGRACIJA - Po podatkih Eurostata za leto 2006 Slovenija z največjim deležem priseljencev iz držav nečlanic EU

LUXEMBOURG - V države članice EU se je leta 2006 priselilo približno tri milijone tujcev. Med njimi se jih je 1,2 milijona oz. 40 odstotkov preselilo iz ene članice v drugo, 1,8 milijona oz. 60 odstotkov priseljencev pa je prišlo iz tretjih držav, je včeraj sporočil evropski statistični urad Eurostat. Slovenija je bila po deležu priseljencev iz nečlanic na prvem mestu. Kot je še sporočil Eurostat pred predstavitvijo poročila Evropske komisije o vplivih prostega pretoka delavcev v EU, je največ priseljencev v letu 2006 prišlo iz Poljske (okrog 290.000), Romunije (230.000), Maroka (140.000) in Velike Britanije, Ukrajine in Kitajske (iz vsake okrog 100.000).

Članica unije, v katero se je leta 2006 priselilo največ tujcev, je Španija z 803.000 priseljenci, sledita pa ji Nemčija (558.500) in Velika Britanija (451.700). Te tri države so po navedbah Eurostata sprejele 60 odstotkov vseh tujih priseljencev v EU. V Slovenijo se je priselilo 18.300 ljudi.

Največji delež priseljencev glede na domače prebivalstvo so leta 2006 zabeležili Luksemburg (28,8 priseljenca na tisoč prebivalcev), Irska (19,6), Ciper (18,7), Španija (18,1) in Avstrija (10,3). Nad povprečjem celotne unije (6,2) je bi-

la tudi Slovenija z 9,1 priseljenca na tisoč prebivalcev. Manj kot enega tujega priseljenca na tisoč prebivalcev pa so imele Poljska, Romunija, Litva in Latvija. Kar 60 odstotkov priseljencev v EU je leta 2006 prišlo iz tretjih držav. Priseljenci iz nečlanic so bili v večini v 17 od 24 članic unije, za katere je Eurostat imel podatke. Največji delež priseljencev iz tretjih držav je bil registriranih v Sloveniji (90 odstotkov), Romuniji (86 odstotkov), Portugalski (84 odstotkov) in Češki (83 odstotkov).

V sedmih članicah unije pa je bila večina priseljencev državljanov EU. Med njimi je bil na prvem mestu Luksemburg (84 odstotkov), sledile so Irska (77 odstotkov), Nemčija (57 odstotkov), Madžarska in Slovaška (vsaka po 54 odstotkov).

V več držav članic je večina priseljencev prišla iz ene države. V Romunijo je tako leta 2006 56 odstotkov vseh tujcev prišlo iz Moldavije. Visok delež priseljencev iz ene države so zabeležile tudi Češka (46 odstotkov vseh priseljencev je prišlo iz Ukrajine), Slovenija (43 odstotkov vseh priseljencev je prišlo iz BiH) in Grčija (42 odstotkov priseljencev iz Albanije), je še sporočil Eurostat. (STA)

EVRO

1,2653 \$ -0,06

EVROPSKA CENTRALNA BANKA 18. novembra 2008

valute	18.11.	17.11.
ameriški dolar	1,2653	1,2660
japonski jen	121,92	121,93
kitajski juan	8,6400	8,6429
ruski rubel	34,6870	34,7162
danska krona	7,4484	7,4474
britanski funt	0,84210	0,8482
švedska krona	10,1845	10,0126
norveška krona	8,9000	8,7920
češka krona	25,655	25,395
švicarski frank	1,5166	1,5150
estonska krona	15,6466	15,6466
madžarski forint	271,09	268,50
poljski zlot	3,8295	3,7730
kanadski dolar	1,5554	1,5502
avstralski dolar	1,9511	1,9301
bolgarski lev	1,9558	1,9558
romunski lev	3,8380	3,7970
slovaška krona	30,380	30,400
litovski litas	3,4528	3,4528
latvijski lats	0,7093	0,7093
braziljski real	2,9279	2,9148
islandska krona	215,00	210,00
turška lira	2,0995	2,0674
hrvaška kuna	7,1340	7,1307

EVROTRŽNE OBRETNOSTNE MERE 18. novembra 2008

	1 mesec	3 meseci	6 mesecev	12 mesecev
LIBOR (USD)	1,4525	2,2175	2,6312	2,795
LIBOR (EUR)	3,7125	4,1487	4,2112	4,28
LIBOR (CHF)	1,06	1,9983	2,2066	2,4216
EURIBOR (EUR)	3,722	4,153	4,214	4,271

ZLATO

(999,99 ‰) za kg

18.767,39 € +35,63

TEČAJNICA LJUBLJANSKE BORZE 18. novembra 2008

vrednostni papir	zaključni tečaj v €	spr. v %
BORZNA KOTACIJA - PRVA KOTACIJA		
GORENJE	15,26	-4,51
INTEREUROPA	10,74	-2,10
KRKA	58,64	-5,62
LUKA KOPER	25,63	-9,08
MERCATOR	181,33	-1,53
PETROL	289,12	-7,57
TELEKOM SLOVENIJE	161,63	-4,26

BORZNA KOTACIJA - DELNICE		
ABANKA	54,00	-1,82
AERODROM LJUBLJANA	34,53	-9,30
DELO PRODAJA	-	-
ETOL	-	-
ISKRA AVTOELEKTRIKA	-	-
ISTRABENZ	37,44	-3,13
NOVA KRE. BANKA MARIBOR	11,87	-8,62
MLINOTEST	-	-
KOMPAS MTS	-	-
NIKA	-	-
PIVOVARNA LAŠKO	47,01	-5,72
POZVAROVALNICA SAVA	14,85	-1,33
PROBANKA	-	-
SALUS, LUUBLJANA	-	-
SAVA	269,35	-2,19
TERME ČATEŽ	200,30	-1,81
ŽITO	120,00	-7,62
ZAVAROVALNICA TRIGLAV	21,18	-5,11

MILANSKI BORZNI TRG 18. novembra 2008

delnica	zaključni tečaj v €	spr. v %
AZA	1,595	-1,30
ALLEANZA	5,095	-3,78
ATLANTIA	13,36	+0,83
BANCO POPOLARE	7,76	-0,83
BCA MPS	1,363	-2,64
BCA POP MILANO	4,005	-3,96
EDISON	1,11	-1,16
ENEL	5,2	+0,68
ENI	17,79	+2,89
FIAT	5,27	-0,28
FINMECCANICA	8,79	-0,11
GENERALI	18,63	-1,22
IFIL	2,185	+2,94
INTESA SAN PAOLO	2,27	+2,48
LOTTOMATICA	18,06	+0,33
LUXOTTICA	13,97	-2,03
MEDIASET	3,975	+2,58
MEDIOBANCA	8,49	-2,36
PARMALAT	1,25	-0,24
PIRELLI e C	0,26	-0,56
PRYSMAN	8,01	-3,49
SAIPEM	14,51	-1,16
SNAM RETE GAS	4,18	+1,52
STMICROELECTRONICS	5,53	-3,91
TELECOM ITALIA	1,032	+2,58
TENARIS	9,34	+1,80
TERNA	2,542	+3,99
TISCALI	0,796	+2,05
UBI BANCA	12,06	-1,95
UNICREDIT	1,78	-3,52

SOD NAFTE

(159 litrov)

54,42 \$ +0,06

IZBRANI BORZNI INDEKSI 18. novembra 2008

indeks	zaključni tečaj	sprememba %
SLOVENIJA		
SBI 20, Ljubljana	4.462,62	-4,83
SBITOP, Ljubljana	1.021,63	-5,22

TRG JV EVROPE		
CROBEX, Zagreb	1.869,35	-3,29
BIRS, Banjaluka	1.139,48	-1,50
FIRS, Banjaluka	2.154,55	-1,68
Belex 15, Beograd	626,90	-3,70
SRX, Beograd	296,81	-5,21
BIFX, Sarajevo	2.491,59	-1,69
NEX 20, Podgorica	9.863,07	-5,78
MBI 10, Skopje	2.526,43	-6,08

DRUGI TRGI		
Dow Jones, New York	8.205,40	-0,82
Nasdaq 100	1.122,90	-2,52
S&P 500, New York	839,87	-1,28
MSCI World, New York	858,82	-2,34
DAX 30, Frankfurt	4.579,47	+0,49
FTSE 100, London	4.208,55	+1,85
CAC 40, Pariz	3.217,40	+1,11
ATX, Dunaj	1.737,96	-2,46
PX, Praga	777,0	-4,10
EUROSTOXX 50	2.390,10	+1,07
Nikkei, Tokio	8.328,41	-2,27
STI, Singapur	1.692,55	-3,26
Hang Seng, Hongkong	12.915,89	-4,53
Composite, Šanghaj	1.902,43	-6,30
Sensex, Mubaj	8.937,20	-3,81

NAFTA - Po pisanju medijev Ruski Lukoil osvaja hrvaški trg

ZAGREB - Ruska naftna družba Lukoil načrtuje, da bo do konca leta 2011 imela 20-odstotni delež na hrvaškem maloprodajnem trgu naftnih derivatov. Lukoil je sredi leta prišel na hrvaški trg z nakupom 15 bencinskih črpalk podjetja Europa-Mil in ima 3-odstotni tržni delež. Zagrebški tisk navaja, da namerava Lukoil do začetka leta 2012 vzpostaviti mrežo 150 bencinskih črpalk. Takšen razvoj temelji na močnem investicijskem ciklusu, ruska družba pa namerava ustanoviti podružnice tudi v Sloveniji in BiH, poroča hrvaški tisk.

Za Lukoil so na Hrvaškem najzanimivejše manjše naftne družbe, predvsem Tifon. Ruski naftni velikan postaja resna konkurenca in veliki izziv za Ino in njenega strateškega partnerja, madžarski Mol. Lukoil namreč računa vsaj na drugo mesto na hrvaškem trgu, načrtuje pa tudi nakup ali najem naftnega terminala na obali hrvaškega Jadrana.

Lukoil že ima rečni terminal v vukovarskem pristanišču na Donavi, sicer pa je rečni prevoz nafte dražji in zapletenejši od morskega. Zato je ruska družba nedavno kupila rafinerijo ISAB na Siciliji, terminal na Jadranu pa bi lahko postal osrednji distribucijski terminal za vse Lukoilove črpalke v regiji - Srbiji, Makedoniji in Črni gori. Regionalni sedež Lukoila je v Bolgariji, v regiji pa je družba že investirala 566 milijonov dolarjev.

OGLEDALO

Manjšinske zgodbe, teran in jota

ACE MERMOLJA

Slovenci v Italiji, če izvzamemo naše narodne posebnosti, smo integrirani v italijanskem družbenem tkivu; točneje, smo vključeni v severni kulturno-mentaliteteni lok in to v dobrem in slabem. Način našega življenja je soroden, povprečen socialni standard je dober, ne zastajamo več ne po izobrazbi in ne po kakovosti dela. Nismo družbeni emarginiranci, ampak smo vključeni v gospodarske, poklicne, delovne in druge tokove, ki so podobni tistim, ki označujejo srednji sloj (v povprečju) prebivalstva iz naše dežele in širšega severa. V prvem povojnem času ni bilo tako in smo Slovenci pomenili tudi na Goriškem in Tržaškem socialno šibkejši družbeni del, da ne govorimo o Benečiji.

Objektivno se je naš položaj spremenil, manj pa naše politične in drugačne orientacije. Razlog ostaja narodno vprašanje. Ko bi še vedno ne vladale narodne diskriminante, bi se Slovenci verjetno tudi politično opredeljevali nekoliko drugače in postali mobilnejši. Na Južnem Tirolskem, kjer nemško govoreči ljudje nimajo narodnega problema, ampak jim »manjšinskost« pomeni celo dodatek in boljše življenje, se je pričela politična in drugačna monolitnost manjšine rahljati. Tradicionalne pokrajinske vlade ljudske stranke (SVP) pa ne znajo vedno dati dobrih odgovorov na vprašanja mladih, intelektualcev, novih potreb in tudi novih protagonistov na desetletja zamrznjeni politični, gospodarski in kulturni sceni.

Omenil sem južnotirolski primer, ker lahko opazamo tudi v slovenski manjšini miselne in drugačne premike, ki jih je sprožilo rahljanje velikih mitsko-ideoloških bojev in razlik (komunizem-antikomunizem, mit Jugoslavije in podobno). V prostor, ki se je vsaj deloma zrahljal in ponekod izpraznil, ne prihajajo samo dobre politične in kulturne navade. Kot italijanski sever se tudi Slovenci srečujejo s pojavi populizma, demagogije, antiintelektualizma, s postavljanjem barikad, obnem pa z individualizmom, družbenim drobljenjem, z agresivnimi spori med skupnicami in podobnim. Slovenska manjšina se kot skupnost ločuje med številnimi interesi, med različnimi nazori, navadam in cilji. Naglaševanje enotnosti je zato včasih stvarno, drugič potreba, tretjič pa samo fraza.

Živim na vzhodnem delu tržaškega Krasa, kjer smo bili priča različnim in bolj ali manj samoniklim gibanjem za cilje, ki se potem niso uresničili. Najpomembnejša in najbolj masovna akcija je bila nedvomno tista, ki je želela z referendumom ustanoviti samostojno občino, kjer bi bile središče Opčine z okoliškimi teritorijem. Razlogi za odcep od Trsta so imeli in imajo nedvomno stvarno podlago. Velik trud, na desetine sestankov, uspešno zbiranje podpisov pa ni privedlo do konkretnih rezultatov, ker pobudniki niso našli ustreznega političnega izhoda, podpor in zavezništve. Njihove zahteve so imele močnejše politične in drugačne nasprotnike. Spontanost akcije ni privedla do nekih bistvenih rezultatov in je zadeva utihnila. Vzhodni Kras pa nadalje živi s svojimi številnimi nerešenimi problemi, začeni z urbanizacijo, ki omogoča npr. že kar divje gradnje hiš, ki kažejo na špekulacije, delovanje lobijev itd. Slab odnos med mestom in kraškim zaledjem je opazen tudi v teh dneh, ko gre za načelna vprašanja.

Zadeva s cestnimi tablamami na novem in, po moje, grozljivem (estetsko, urbanistično, naravovarstveno) odsekom hitre ceste za Trst in za tržaško pristanišče je bila in ostaja škandalozna. Načrt je nastal

nekje v sedemdesetih letih, ko sta bila še Jugoslavija in Tito. Ni ranih le Krasa, ampak je zakoličil mejo med dvema državama in blokoma. Problem slovenskih tabel je v gozdu smerokazov posledica tega ločevalnega mišljenja. Menim pa, da bi z dviganjem barikad manjšina ne dosegla niti tistih dveh skromnih tabel, ki jih je po dolgih pogajanjih ukazal postaviti župan Dipazza. Zadeva vidne slovenščine na teritoriju ni vključena (manjka tudi Tondov odlok), vendar je in bo lahko le usklajena politična akcija pričela odpirati špranje v zidovih revanšistične desnice, ki ima v Trstu oblast. Dejstvo, da je tržaška občina poskrbela za veliko ljudsko slavo v novem avtocestnem predoru, ni brez simbolno-političnih valenc. Jota in vino sta prikrila toponomastično vprašanje in slovenski tabli. Mesto si je s cementom in tuneli dokončno »prisvojilo« del Krasa. Dvomim pa, da bi v tem kontekstu lahko zmagala slovenska politika »trdih jajc«, toliko bolj, ker je bila največkrat poražena in to z goriškim Travnikom vred. Ne zagovarjam molka, nikjer nisem opazil zadovoljstva, vendar določen način nastopanja ni in ne bo preplašil italijanske iredentistične desnice, nasprotno...

Poglejmo, kaj se je na primer zgodilo s poskusom, da bi v videmski pokrajini uvedli izmišljena narečja, kot sta nadiščina in »po nasin« ter z njima odcepili tudi rezijanjščino iz vsake možne denominacije, ki vstavlja rezijansko, kanalsko in beneški narečja v območje slovenskega narečnega tlorisa. V parlamentu obstaja še Sarov popravek, deželni svet pa je dejansko umaknil za nedoločen čas zakonski osnutek nekaterih desnih svetnikov iz Čedad, Gorice in Trsta. Glede vprašanja je prišlo v sami desni koaliciji do razhajanj, saj sta imela resne pomisleke tako Severna liga kot UDC in verjetno še kdo. Slovenci oziroma njihovi predstavniki so se morali truditi s pletenjem dokaj goste diplomatske mreže, da so znotraj same večine pomagali zamrzniti omenjene predloge.

Osebnostno menim, da bo veliko težje doseči, da bi se vlada v finančnem zakonu odpovedala krčenju sredstev, ki jih namenja manjšini na osnovi zaščitnega zakona št.38/01. Če krčenju dodamo splošne reze za gledališča in možno krčenje sredstev za tisk, bo manjšina očitno revnejša in šibkejša. S tem vprašanjem se ukvarja lepo število slovenskih predstavnikov, vendar se srečujejo z razlogi moči in ne pravice.

Krčenje sredstev slovenski manjšini v Italiji ter italijanski v Sloveniji in na Hrvaškem ne bo reševalo državne blagajne. Ker so sredstva za slovensko manjšino v bistvu ista že kakih 17 let, manjšina ni večala svojega kulturnega, izobraževalnega, založniškega, športnega in še kakega drugega delovanja. Skratka, ni pripomogla k ustvarjanju deficit kot tiste ustanove, ki so se v Italiji resnično večale ter ustvarjale tudi nepotrebno in odvečno. Tu pa smo pri bistvu vseh vprašanj in problemov: značilnost desne Berlusconijeve vlade je, da ne išče kompromisov in dialoga, niti s parlamentarno opozicijo ga ne. Verjetno nam lahko najbolj pomaga nastop Slovenije, vendar je italijanska vlada zašla celo v spore z samimi evropskimi institucijami in skušala dokazati, da ji nihče nič ne more in da je »na svoji zemlji« ona edini gospodar.

S takšno vladno se je težko pogajati, ker postavlja na mizo gola razmerja moči in števil. Politična stvarnost je danes povsem različna od tiste, ki je botrovala uspešni manifestaciji Slovencev na Trgu sv. An-

tona v Trstu, ko je v Rimu vladala leva sredina, v Trstu pa je bil župan Illy. Zgrešeno je vihteti kopja in ne meriti moči in volje nasprotnika. Vsaka stvarnost zahteva primerno strategijo in taktiko.

Prav zaradi nove stvarnosti bi morala manjšina razmišljati stvarno, brez hudih notranjih polemik in neke volilne demagogije. To pa pomeni tudi pogled vase, kot naredi družina, ki se ji zmanjšajo dohodki. Ne moremo npr. več skrivati starih šibkosti manjšine, ki se o konkretnih problemih, predvsem finančnih, ni sposobna bistveno dogovarjati. Težko se manjšina premakne iz granitnega finansiranja v sorazmerju 50/50 in zato bo težko v finančni stiski z dogovorom poskušala postaviti neke prioritete. Bojim se, da bodo v imenu ljudstva, ljubiteljsko-društvene in »bazične« hrbtenice manjšine nastradali tisti subjekti, ki so dražji ter se poklicno in strokovno ukvarjajo s slovenskim jezikom in s slovensko kulturo. Niso slučajne muke pri iskanju predsednika Slovenskega stalnega gledališča, ki nam vendarle zna ponuditi (gledališče) kak vrhunski umetniški dosežek. Ne bodo se odpovedali neplodnim dvojnikom in ne bo prišlo do racionalizacije glasbenega šolstva, kjer je jasna razlika med gojenci in njihovimi starši, ki si želijo osnovne glasbene izobrazbe od tistih, ki se odločijo za konservatorij, ker ima status univerze. Tržaški Tartini je prejšnji teden odprl »Akademsko leto« (Anno academico), ne vem, če sta naši glasbeni šoli akademiji. Ne vem niti, če zaključijo študije in prične glasbeno kariero konsistenten odstotek dijakov, ki se vpiše v prvi razred.

Čprav stopam po lastnih prstih, bi lahko strnili tudi založniške vrste, vsaj kar se tiče operative, distribucije, promocije in same selekcije. Ni vse vredno, kar izide: to vemo vsi, ki se ukvarjamo z založništvom. S količinskim merjenjem, s podajanjem števil vpisanih in podobnim pa vodilni ožijo prostor kakovosti, ki po svoji lastni naravi ni ne množična in ne ljubiteljska. Marko Sosič je v nekem gledališkem listu pravilno ugotavljal, kako različno sta izzvenela pevski zbor, ki je nastopil na lanski osrednji slovenski Prešernovi proslavi v Mariboru ter petje zbora tržaškega Verdija, ki ga je prav tako poslušal po radiu. To ne pomeni, da je treba ukinjati ljubiteljsko zborovsko petje, so pa tudi pri tem meje med čisto rekreacijo in skupinami, ki imajo ambicioznejše načrte, več znanja in bolj izurjena grla. Ni vse enako. Žal pa zapadejo v krizo prej kakovostne ljubiteljske skupine kot pa tiste, ki v skoraj isti postavi delujejo z manjšimi ambicijami dvajset in več let. Dosegati vrhove zahteva delo in trud, ki ga ljubiteljski pristop v določenem trenutku onemogoči. Med množičnim in vrhunskim ostajajo razlike v samem delu. To velja tako za šport kot za kulturne in umetniške dejavnosti. Ugotovitev ne pomeni brisanja, vendar se mora skupnost razjasniti, če želi ali more ohranjati tudi vrhunce.

Populizem, antiintelektualizem, obramba lastnega vrtička se v določenem trenutku zoperstavijo prav iskanju kvalitete. V krizi je trdoživejši tisti, ki ne leta visoko, saj je poceni in živi s skromnimi zahtevami. Ne vem, če je v tem rešitev kulturnega problema manjšine, ki obstaja, kot morda ni še nikoli. Sprašujem se: ne silimo morda v bledikavo amaterstvo v trenutku, ko nas tudi nasprotniki želijo prikazati pred krožnikom jote in s kozarcem kislega terana v roki? Komedijo o dobrem divjaku poznamo že iz Slataperjevih časov, zato ni modro, da se v igro uvrstimo sami.

Slike, ki niso le spomin

PRIPRAVLJA: FILIP FISCHER

Mussolini v Miljah

Ko nam je Paolo R. razkril slikovno bogastvo, ki ga hrani na svojem domu, smo ga prosili, naj nam dovoli preslikati nekaj starih posnetkov iz Milj. Tokrat objavljamo eno izmed tistih slik, čelo in njen detalj, to je prizor z balkonu. Na balkonu je namreč sam Benito Mussolini, ki nagovarja množico. Povečava je sicer malce motna, morda pa nas zato dučejeva figura spominja na neko današnjo politično osebnost.

Da bi izvedeli kaj več o tej sliki, smo prosili za pomoč novinarja Fabia A., izrednega izvedenca, ko gre za razbiranje fotografskih posnetkov:

»Najprej bi začel z edinim gotovim dejstvom: Na sliki vidimo staro miljsko občinsko palačo, ki je zgorela leta 1930 in so takoj na njenem mestu zgradili današnjo. In torej smo v letih pred 1930. Duče je bil le dvakrat v Julijski krajini pred 1938. letom, in sicer 20. septembra 1920 in 6. februarja 1921. Menim, da je bila slika posneta septembra 1920 zaradi več razlogov. Ljudje niso v zimskih oblekah, in torej slike niso posneli februarja, ko močno zebe. Na tem posnetku ni videti značilnih fašističnih butar in na dučejevi glavi je še nekaj las, po vsemem lahko sklepamo, da je slika iz leta 1920, ko se je fašizem rojeval in torej ni še popolnoma nadkrilil tukajšnjega skrajnega nacionalizma.«

POSOČJE - Sanacija je še v teku

Log pod Mangrtom osem let po tragediji

Minilo je 8 let od tragedije, ko je plaz v Logu pod Mangartom odnesel nekaj hiš ob strugi Predelice in pod seboj pokopal sedem ljudi. Minister za okolje in prostor v odhajanju Janez Podobnik je ob današnjem obisku poudaril, da je vas danes varna in sodi med najbolj urejene gorske vasi v Sloveniji, potrebno zagotoviti še razvojne potencialne.

Upanje, da tragični dogodek ne bo pregnal ljudi iz Loga pod Mangartom se je uresničilo. Ložani so ostali zvesti svoji vasi, žal brez sedmih vaščanov, za katere je bil plaz, ki je prihrumel izpod Stožja senar.

Država, ki je takoj pristopila k sanaciji, je doslej postavila vse nadomestne gradnje, uredila komunalno infrastrukturo in zagotovila varnostne ukrepe, ki naj bi ob morebitnih hudih nalih vas obvarovali pred najhujšim.

Urejšo strugi Predelice in Koritnice, nasipe, vzpostavljen je sistem za alarmiranje, most v sami vasi zgrajen, drugi most pri Mlinču naj bi dokončali do prihodnjega poletja. Kot zagotavljajo odgovorni, je z vsemi naštetimi ukrepi zagotovljena večja varnost kot pred plazom. Nekaj problemov predstavljajo še neurejeni hudourniki, ki so ob nedavnem daljšem deževju povzročili nekaj manjše škode, medtem, ko so sanirani vodotoki urejeni tako, da so kos tudi večjim količinam dežja.

Doslej so v obnovo Loga pod Mangartom vložili 18 milijonov evrov, za dokončanje celotne infrastrukture, med katero sodi tudi sanacija cest pa bo država potrebovala še okoli 13 milijonov evrov. Koliko denarja bo država za to namenila vsako leto posebej, pa je odvisno od proračuna.

Pristojni so na včerajšnji novinarski konferenci pojasnili, da sta trenutno v Sloveniji še dva zemeljska plazova, ki čakata na sanacijo, zato bi ob prihajajoči recesiji kazalo podaljšati zakon o popotresni obnovi, kamor spada tudi sanacija loškega plazu, saj bo le tako moč zagotoviti manjkajoči denar.

Carmen Leban

CELOVEC - Upravne volitve združili na isti datum

1. marca 2009 velika volilna nedelja na Koroškem

Istega dne bodo volitve v Deželni zbor, občinske svete in županov 132 občin

CELOVEC – Nedelja, 1. marca 2009, bo na Koroškem po vsej verjetnosti potekala v znamenju kar treh političnih odločitev: volitev v deželni zbor, volitev v občinske svete in volitev županov v vseh 132 občinah v deželi. Za združitev vseh treh volitev oz. na t.i. »super-volilno nedeljo«, so se začetek tedna več ali manj sporazumele vse deželnozborske stranke, hkrati pa so se na uradu koroške deželne vlade že začele priprave predvsem za deželne volitve, čeprav formalnega sklepa o skupnem terminu še ni.

Za združitev vseh treh volitev so se kot prva stranka izrekli socialdemokrati (SPÖ), začetek tega tedna pa je predlog podprlo tudi zavezništvo BZÖ, ki ga je ustanovil rajni deželni glavar Jörg Haider. Slednji se je do svoje tragične smrti pred dobrim mesecem dni izrekal proti skupnemu terminu, kajti bal se je, da bi občinske volitve, na katerih nastopajo močni socialdemokratski župani, negativno vplivale na rezultat BZÖ pri volitvah v deželni zbor, torej mu tudi osebno škodovala. Ljudska stranka (ÖVP) je že pred tedni napovedala, da ne bo nasprotovala terminu, za katerega se bo izrekla večina strank. Formalno mora predlog sedaj potrditi še deželna vlada, ki bo to storila predvidoma decembra letos.

Po nepričakovani smrti Jörga Haiderja politični opazovalci menijo, da bodo deželne volitve 2009 prinesle povsem drugačen izid kot leta 2004 in kot je kazalo do Haiderjeve smrti. Jasnega favorita Haiderja ni več, njegovim naslednikom pa se po vsej verjetnosti ne obeta več zmaga z 42 odstotkov glasov. Ogrožen da je celo položaj najmočnejše stranke in tudi sedež deželnega glavarja. Socialdemokrati so 2004 zbrali nekaj nad 37 odstotkov glasov, kastrofalen poraz pa je utrpela ljudska stranka (11 odstotkov), kateri je Haider na zadnjih volitvah odščipnil kar polovico glasov iz leta 1999. Zeleni pa so prvič v povojni zgodovini z dvema poslanca prestopili prag koroškega deželnega zbora.

Na odločitev, da bo 1. marca 2009 na Koroškem »super-volilna nedelja« z deželnozborskimi in občinskimi volitvami ter volitvami županov, se je včeraj odzvala tudi Enotna lista, zbirna stranka koroških Slovencev, ki 2004 ni kandidirala, je pa svojim članom posredno pripočala, naj glasujejo za Zelene. Glede tokratnih volitev pri EL menijo, da so skupne volitve, »priložnost za neodvisno južnokoroško regionalno stranko«, tako njen predsednik Vladimir Smrtnik, ki pa še ni odkril, v kakšni obliki bo EL sodelovala na deželnih volitvah.

Sicer pa da imajo skupne volitve »do-

Korošci bodo na pomladanskih volitvah odločali ne le o novi sestavi deželnega zbora, temveč tudi drugih krajevnih uprav na Koroškem

IL

bre in slabe strani«. Dobra stran da je predvsem organizacijska plat izvedbe takšne super-volilne nedelje, slaba pa nevarnost, da bodo pomembne komunalne oz. lokalne teme ostale brez medijske pozornosti in postavljene ob rob. Smrtnik je ob tem še pristavil, da bodo pri EL poskusili prepričati volivce, da bodo »ideološki glas« oddali pri deželnozborskih volitvah, na občinski ravni pa podprli EL kot »edino neodvisno politično silo regije južne Koroške«.

Enotna lista se je konec preteklega tedna že srečala na informativnem sestanku z Zelenimi. Razprava da je tekla o možnostih sodelovanja oz. morebitnega strateškega partnerstva pri deželnih volitvah, srečanja pa se je udeležil tudi državnozborski poslanec Zelenih v avstrijskem parlamentu Wolfgang Zinggl.

Kot je predsednik EL Smrtnik po razgovorih menil, sta se obe strani strinjali, da je treba definirati konkretne teme, kjer stranki lahko sodelujeta. Vsekakor je bil prvi krog pogovorov »zelo obetaven« za nadaljnje sodelovanje pri konkretnih projektih, ki zadevajo dvojezično koroško regijo. EL da prav na tem področju lahko ponudi svoje izkušnje s poznavanjem problemov ne samo dvojezične, temveč širše čezmejne regije, so pri EL poudarili v tiskovni izjavi.

Ivan Lukan

KOROŠKA - Dvojezični napisi

Smrtnik zadovoljen z izjavami Sturma

CELOVEC - Najnovejše izjave predsednika Zveze slovenskih organizacij (ZSO) Marjana Sturma, češ da morata avstrijska vlada in avstrijski parlament upoštevati in udejaniti razsodbe ustavnega sodišča o dvojezičnih krajevnih napisih neglede na stališče zastopnikov slovenske manjšine in tudi ne uradne koroške politike, so pri Enotni listi (EL) sprejeli z zadovoljstvom.

Predsednik EL Vladimir Smrtnik je v izjavi za javnost dejal, da je razveseljivo, »da je predsednik ZSO prišel do spoznanja, da mimo upoštevanja aktov pravne države, kot so to razsodbe vrhovnih sodišč, ni poti, saj bi vse drugo vodilo postopoma v izvoljenje pravne države.« V tej zvezi se Smrtnik strinja s Sturmom, da je tudi civilna družba dala politiki dosti znakov, da si želi upoštevanje razsodb.

Smrtnik v izjavi za javnost nadalje poudarja pravilnost politike EL, da je vsekaj iskala stik tako do NSKS kot tudi do predsednikov ostalih dveh političnih organizacij koroških Slovencev, kar se očitno obrestuje. »Za Enotno listo je merodajno, da verodostojno živimo filozofijo zbirne stranke, ki ne deli, pač pa povezuje koroške Slovence iz vseh taborov. Zdrahe le škodujejo dobremu ozračju v narodni skupnosti in zbegajo tudi pozitivno misleče v večinskem narodu«, tako Smrtnik.

Kot že pred njim Marjan Sturm, Bernard Sadovnik in Matevž Grilc tudi predsednik Enotne liste bodočo avstrijsko zvezno vlado vnaprej poziva, »da čim prej poskrbi za upoštevanje razsodb ustavnega sodišča in tako povrne zaupanje mednarodne javnosti v Avstrijo kot pravno državo«. (I.L.)

ODPRTA TRIBUNA

»Fizkultura«

Profesor Aldo Rupel se je v Odprti tribuni v prispevku z naslovom Vezni člani ob 50-letnici prvega Slovenskega športnega dne dotaknil oživiljnja telesnokulturne dejavnosti po drugi svetovni vojni. Ruplov prispevek sem sprejel kot izziv, da k njegovi več kot umestni osvetlitvi nekega obdobja dodam nekaj besed. Morda se bo kdo vprašal, zakaj se praskam, kjer me ne srbi. Srbi me res ne, vendar sem bil takrat zraven. In mi je zato o dogajanju v tistem času še nekaj ostalo v spominu. Oproščam se, če se bo s takratnim dogajanjem prepletala tudi zgodba moje malenkosti. Morda bo z zgodovinskega vidika dodatno osvetlila začetke tržaške fizkulture, kot jo je bilo takrat moderno poimenovati.

Ko sem 1946. leta razmišljal, da bi se vpisal na univerzo v Ljubljano, mi je Drago Pahor, načelnik urada za šolstvo pri Mestnem osvobodilnem svetu, rekel: »Nikamor ne boš šel; rabimo te v Trstu.« Z nekajdnevno zamudo me je poslal na fizkulturni tečaj v Ljubljano. Zaradi tega sem jih tudi slišal. Pod vodstvom Miloša Strgarja za moške in Zore Ličen za ženske smo se na Taboru po več ur dopoldne in popoldne udeleževali praktičnih in teoretičnih lekcij. Poučevali so nas Murko, Janovski, Gregorka, Longyka, Vazasova, profesor Tomaž in morda še kdo. Vseh imen in priimkov se ne spomnim, pa tudi ne vem, kje naj bi jih poiskal. Bili so vidni predstavniki predvojne slovenskega Sokola, znani orodni telovadci in olimpijci, prvi med njimi letos umrli olimpijec Longyka, ki je bil prejemnik takrat najvišje nagrade, sokolske sablje kralja Aleksandra.

Ti predstojniki so imeli svoje zadolžitve. Profesor Murko nas je učil govorico telesa. O tem je izdelal svojo filozofijo estetike gibalnih vaj. Bil je duhovni in dejanski naslednik Tyrševega češkega Sokola. Uspobili so nas, da smo znali do potankosti napisati vajo, kajti poznali smo vse drže ter gibanja telesa in udov. Aerobika in druge podobne telesne dejavnosti so bile takrat še v povojih. Pri profesorju Tomažu smo v vrsti z rokami v odročeno »trenirali« tudi po deset minut. Popravljaj nam je držo komolcev, dlani, prstov, glave...Učil nas je telovadne

abecede. Šlo je zares. Če se je kdo utrudil in priročil, je zakričal, da smo se od zračnega pritiska »nagnili« v eno stran, kot drevje med burjo, in to smo ponazorili z risbo na stenčasu. Ta tečaj so obiskovali dekleta in fantje z vse Primorske. Iz njihovih vrst so se kasneje na fakulteti izobrazili številni profesorji telesne kulture pri nas in v Sloveniji. Devana Lavrenčič je postala celo mednarodno priznan jedrski fizik.

Z diplomo telovadnega učitelja v žepu smo se vrnil domov. Pod strokovnim vodstvom Miloša Strgarja, kasnejšega uglednega mednarodnega telovadnega sodnika, in pod organizacijskim in političnim vodstvom gledališkega in filmskega igralca Danila Turka - Jocota (gledališki igralec je bil, resnici na ljubo, že pri partizanih) smo po društvi pripravljali dekleta in fante za prvomajski nastop. Več mesecev so nas na vadbe z avti prevažali od Brega do Bazovice in Nabrežine. Celu v Postojno smo šli, kajti sprva so nastopajoči prihajali tudi iz takratne cone B. V Opatiji sem vadal tečajnike partijske šole. Spominjam se, kako so se nas smihali, ker jih je naše početje spominjalo na podobne fašistične nastope. Nam, ki smo izhajali iz predvojne sokolstva, je bilo takšno udejstvovanje pisano na kožo. Nekateri od teh tečajnikov so kasneje postali občinski in deželni svetovalski, partijski voditelji, eden celo rimski senator. Verjetno so marca in aprila že slutili ali bili obveščeni, da se pripravlja nekaj nenavadnega, kar se je 28. junija 1948. leta zgodilo z informbirojevsko resolucijo.

Dva množična telovadna nastopa smo pripravili na stadionu pri Sv. Soboti, tretjega pa na novem stadionu Prvi maj pri Sv. Ivanu. Na skupščini, kjer so izbirali ime tega stadiona, je Žagar, direktor založništva našega dnevnika, predlagal, naj bi se imenoval »Prvomajski«, kar bi bilo lepše, vendar ga skupščina ni sprejela. Ker je bilo treba stadion na hitro pripraviti, smo se lotili udarniškega dela. Odvetnik Angelo Kukanja je prišel delat v praznični obleki. »Nimam druge,« je dejal.

Na prvomajskih manifestacijah pri Sv. Soboti so sodelovali tudi združeni pevski zbori. Njihov nastop je bil nekaj veličastnega. Napolnili so celo

POLITIKA

Spletna stran senatorke Blažinove

SENATORKA
TAMARA
BLAŽINA

TRST - Senatorka Tamara Blažina ima svojo spletno stran: www.tamarablazina.it, preko katere bo obveščala javnost o svojem delovanju. Splet ima možnost izbire slovenskega in italijanskega jezika. Občasno bo senatorka preko spleta pošiljala newsletter (novice) o opravljenem delu ter s poglobitvijo nekaterih aktualnih tem. Kdor želi, se lahko preko spletne strani vpiše med prejemnike.

Za javnost je odprt tudi njen urad in sicer ob ponedeljkih in ob petkih od 10. do 12. ure v Ulici Donota 1 (tretje nadstropje) v Trstu; telefon 040/3420178.

tribuno. Zadonelo je iz tisoč grl. Približno toliko nastopajočih je bilo na igrišču. Telovadci in vaditelji smo dve leti zaporedoma v povorki v vrstah odkorakali s štadiona do Carduccijeve ulice in nazaj.

Leta 1949 smo kot predstavniki Svobodnega tržaškega ozemlja in hkrati potencialni prebivalci »sedme federativne republike« takratne Jugoslavije na zveznem zletu na štadionu Crvene zvezde v Beogradu opravili telovadni nastop. Nastop zagorelih mornarjev vojne mornarice je bil brezhiben. Ne vem, če je bilo v tej panogi takrat mogoče narediti kaj lepšega. Tržaška telovadna vrsta je junija 1948. leta nastopila tudi na vsesokolskem zletu v Pragi, dober mesec po informbirojevski resoluciji, ki je pomenila začetek razkrajjanja monolitnega sovjetskega socialističnega vzorca.

V povorki v Beogradu smo korakali po Terazijah, mimo slavnostne tribune, na kateri je bil ves jugoslovanski politični vrh skupno s predsednikom Titom. Na čelu povorke smo nosili prapor s tržaško helebardo, simbol Svobodnega tržaškega ozemlja, takoj za njo pa sem v družbi dveh Openk, Malalanove in Danevove, nosil prapor ZDTV-UCF, kot se je takrat v dveh jezikih glasila naša krovna športna organizacija. Kot zanimivost naj dodam, da je pod okriljem te športne zveze nogometni klub Poniziana nastopal v prvi ligi takratne Jugoslavije, kar je pomenilo, da smo v Trstu gledali ekipe Partizana, Crvene zvezde, Hajduka itd. Triestina je igrala v italijanski prvi nogometni ligi in pripeljala v Trst svoje tekmece. Vse to se je dogajalo pod Zavezniško vojaško upravo.

Opravičujem se, če sem bil preveč osebne, opravičujem se tudi za morebitne napake in pomanjkljivosti. Ni sem brskal po arhivih, da bi bilo pisanje preverjeno in dokumentirano z datumi. Izživ, ki sem ga omenjal na začetku, in ki me je pripeljal do sem, ni toliko pomemben zaradi kronike, kolikor zaradi prispevka množice primorskih Slovencev vseh generacij, še zlasti mladih, pri uresničevanju takrat aktualne ideje, kakršno danes najbolje ponazarja naslov Pirjevčeve knjige »Trst je naš«.

Gorazd Vesel

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.it

Primorski
dnevnik

NOVA AVTOCESTA - Dopoldne uradna slovesnost, od 14. ure dalje odprtje za promet

Od danes končno lahko s Škofij direktno v Benetke

5,5 kilometra dolg odsek Padriče-Katinara in 4,5 kilometra dolg odsek Lakotiče-Škofije

Danes bo končno stekel promet na novi avtocesti oziroma na avtocestnih odsekih Padriče-Katinara in Lakotiče-Škofije. Uradne slavnosti bodo dopoldne, cesto, ki bo povezovala nekdanji meji prehod Škofije z Benetkami in s Trbižem, pa bodo predvidoma odprli ob 14. uri.

Uradne prireditve

Uradne slovesnosti se bodo začele ob 11.30 ob severnem vhodu 2.850 metrov dolgega predora Kras, torej na območju Padrič. Na tamkajšnji lokaciji bodo govorili vladni podtajnik Roberto Menia, župan Trsta Roberto Dipiazza in tržaški odbornik za javna dela Franco Bandelli. Predor in novo avtocesto bo blagoslovil škof Evgen Ravignani.

Približno ob 12.10 bo podobna slovesnost ob vhodu predora Dolga Krona s tržaške strani. Napovedujejo se posegi predsednice Pokrajine Marie Terese Basse Poropat, vodje krajevnega oddelka Anas Casareja Saliceja, predsednika Dežele Renza Tonda in vladnega podtajnika Roberta Castelli. Tudi tukaj bo avtocesto blagoslovil škof Ravignani. Ob 11.15 bodo v predoru Kras odkrili tablo v spomin na tam umrlega mladega delavca Lina Ruffoniju. Malce nenavadno je, da vlado danes ne bo zastopal noben minister, pač pa dva podtajnika.

Skoraj 500 milijonov evrov vredna investicija

Avtocestni odsek med Padričami in Katinaro so gradili šest let, stal pa je okrog 231 milijonov evrov. Gradbena dela so potekala pod nadzorom tržaške občinske uprave, glavni gradbeni izvajalec pa je bilo podjetje Collini z uradnim sedežem v Trentu, medtem ko njegova direkcija posluje v Milanu.

Nova avtocesta na vzhodnem Krasu na območju Padrič

Avtocestni odsek Lakotiče-Škofije je direktno gradilo državno avtocestno podjetje Anas, dela pa so stala okrog 200 milijonov evrov. Na območju nekdanjega mejnega prehoda Škofije se italijansko avtocestno omrežje direktno povezuje z avtocesto proti Kopru oziroma proti Ljubljani.

Kmalu povezava s Hrvaško

Italijansko in slovensko avtocestno omrežje se bo kmalu povežalo tudi s hrvaškimi avtocestami. Pred približno dvema tednoma so dogradili avtocesto med Zagrebom in Reko. V teku so gradbena dela v Istri na t.i. avtocestnem ipsilonu, ki naj bi stal nekaj nad 300 milijonov evrov. »Ipsilon« naj bi dogradili do mejnega prehoda s Slovenijo ob reki Dragonji.

Značke za dvojezičnost ob današnji prireditvi

Koordinacijsko združenje kraških vasi je ob uradnem odprtju nove avtoceste pripravilo značke s simbolom velike manifestacije za dvojezičnost in za pravice slovenske manjšine, ki je bila leta 1984 v Trebčah. Združenje vabi vse, ki se mislijo udeležiti raznih slavnosti ob odprtju avtoceste in tudi drugih bodočih manifestacij in javnih priložnosti, da si to značko pripnejo.

Za vse informacije v zvezi s to pobudo lahko pokličete na telefonske številke 0404226306, 040368094 in 0403481586. Naslov elektronske pošte: kvkz1972@yahoo.it.

Koordinacijsko združenje kraških vasi je, kot znano, zelo kritično ocenilo postavitev samo dveh dvojezičnih smerokazov na novi avtocesti.

AVTOCESTA - Zelo zamudno izvajanje Osimskega sporazuma

Skoraj trideset let polemik, sporov, razlastitev in neizpolnjenih obljub

Za gradnjo avtoceste v tržaški pokrajini se je Italija uradno obvezala leta 1975, ko je v Osimu podpisala sporazum z Jugoslavijo o dokončni meji med državama. Od tod ime »osimska avtocesta«, ki so jo praktično gradili skoraj trideset let, kar ni ravno kratko obdobje. V bistvu gre za tri odseke, in sicer Moščenice-Fernetiči, Moščenice-Škofije in Moščenice-pristanišče Trst. Koliko je italijanskega davkoplačevalca stala celotna avtocestna trasa je zelo težko kvantificirati, gotovo nekaj milijard sedanjih evrov.

Gradbena dela so spremljali raznovrstni spori, ki so bili vezani predvsem na zapletene razlastitvene postopke, a tudi na nekatere okoljske probleme. Nekatera vprašanja v zvezi s protivednostmi so še odprta oziroma nerešena, druga pa so se reševala z velikimi težavami. Gradnja avtoceste namreč ni prizadela le zasebnikov-lastnikov zemljišč, temveč tudi posamezne vaše skupnosti, jesarje, srenjske odbore in konec koncev slovensko manjšino. V postopkih so bile soudeležene vse občinske uprave tržaške pokrajine, Dežela Furlanija-Juljska krajina in

državna administracija z avtocestnim podjetjem Anas. Okrog avtoceste so se stalno bili ostri urbaniistični, okoljski in politični boji, v ka-

terih so bili skoraj vedno protagonisti tudi Slovenci.

33 let po podpisu Osimske pogodbe se tako danes uresničuje ena

od obvez tega meddržavnega sporazuma, čeprav z zelo veliko zamudo in ob vsakovrstnih težavah in problemih.

V Rojanu o rabi slovenščine

V rojanskem Marijinem domu (Ul. Cordaroli) bo danes zanimiva debata o dvojezičnosti. Ivo Jevnikar, novinar in član Paritetnega odbora, bo spregovoril o zakonskih določilih, ki urejajo rabo in vidljivost slovenskega jezika v mestnem središču in tržaških predmestjih. Nocojšnje srečanje prireja družbi Rojanski Krpan in Rojanski Marijin dom. Pričetek ob 20.30.

Srečanje vsedržavnega foruma za mentalno zdravje

V parku nekdanje psihiatrične bolnišnice pri Sv. Ivanu se bo danes sestalo vodstvo vsedržavnega foruma za mentalno zdravje. Razpravljali bodo predvsem o novih poskusih in predlogih predstavnikov Berlusconijske vlade o spremembi oziroma ukinitvi zakona Basaglia o zdravljenju psihičnih bolnikov. Udeležence bo najprej pozdravil direktor tržaškega zdravstvenega podjetja Franco Rotelli, sledil bo poseg glasnice foruma za mentalno zdravje Giovane Del Giudice, medtem ko bosta Luigi Benevelli in Giuseppe Dell'Acqua podala kritično analizo predlogov o reviziji zakona Basaglia. Popoldne bodo v razpravo posegli številni gostje iz drugih držav.

Solidarnostno srečanje v Pineti del Carso

Združenje Prijatelji Hospice Pineta Onlus devinsko-nabrežinske občine vabijo drevi ob 18.30 v Nabrežino, v prostore oddelka za paliativno zdravljenje zdravstvenega centra Pineta del Carso, kjer bodo predstavili scenografski pano »Acquario«. Gre za delo umetnika Acciarina, ki predstavlja morsko dno, ki ga bo lahko vsakdo »dopolnil« z novimi elementi morske favne. Pravzaprav bo današnje srečanje pravi solidarnostni trenutek, na katerem bodo med drugim predstavili prvi tečaj za prostovoljce, ki bodo spremljali paciente na domovih. V petek pa bo v gostilni Salvia e Rosmarino v Briščkih solidarnostna večerja z glasbo in animacijo. Za podrobnejše informacije je na voljo gospa Vesna Saksida 340/5589342.

Ciklus srečanj za starše

Biti starši v Trstu je naslov ciklusa srečanj, ki ga je tržaška pokrajinska uprava namenila družinam, da bi na njih analizirali in poglobili vlogo in potrebe staršev. Pobudo je včeraj predstavila tržaška pokrajinska odbornica za socialne zadeve in mladinska vprašanja Marina Guglielmi. Na srečanjih bo govor o spremembah, ki nastanejo v družinah z rojstvom otrok, o oblikah prilagoditve novim potrebam in z reševanjem drugih tovrstnih vprašanj. Dve srečanja bosta novembra, dve pa januarja.

Prvo srečanje bo jutri ob 17. uri na sedežu občinske izpostave v Doberdobski ulici 20/3 na Opčinah. Na njem bosta ob odbornici Guglielmijevi sodelovali še raziskovalka Francesca Pedron in psihologinja Manuela Cecotti. Naslednja srečanja bodo v četrtek, 27. novembra v dvorani Millo na Trgu Republike 4 v Miljah, v torek, 27. januarja 2009, v dvorani šole De Marchesetti v sesljanu in v četrtek, 29. januarja na sedežu zdravstvenega okraja v Ul. Valmaura 59 v Trstu.

Bralna srečanja za otroke

103 knjižnice v deželi FJK sodelujejo letos pri pobudi Rojeni za branje (Nati per leggere), ki jo prireja tržaška in miljska občina. Branje na glas namreč dobro učinkuje na otrokov razvoj in domišljijo, tako da bodo tudi letos stekle bralne urice v knjižnicah. Pravljice čakajo danes otroke ob 16. uri v jaslih Iacchia v Ul. D'Annunzio 12 ter v knjižnici Mattioni v Ul. Petrarco 10; ob 17. uri pa bo srečanje v knjižnici Quarantotti Gambini v Ul. Rosario 2.

ŠOLSTVO - Zaskrbljenost zaradi krčenja in omejevalnih ukrepov

Pismo predsednikov področnih in zavodskih svetov Gelminijevi

Zahteva, da se slovenske zamejske šole izvzamejo iz določil »šolske reforme« - »Država mora obravnavati manjšinske šole drugače«

PRESELITEV Deželni šolski urad v Videm?

Deželnemu šolskemu uradu grozi preselitev iz Trsta v Videm? To vprašanje se je postavilo, potem ko je senatna komisija za šolstvo med razpravo o tako imenovani šolski decentralizaciji odobrila amandma, ki dopušča možnost preselitve deželnih šolskih uradov iz glavnih mest dežel v druga mesta v deželi.

Na zadevo se je na vrat na nos odzval tržaški občinski svetnik UDC Roberto Sasco z nujno resolucijo, v kateri poziva, naj občinske oblasti storijo vse, da bi preprečile morebitno selitev deželnega šolskega urada iz Trsta.

Po državnem zakonu št. 641 iz leta 1967 imajo deželni šolski uradi obvezno svoj sedež v glavnih mestih dežel. Med razpravo o šolski decentralizaciji v senatni komisiji za šolstvo pa je pretekli teden videmski senator Severne lige Mario Pittoni predložil amandma,

ki dejansko izničuje obveznost sedežev teh šolskih uradov v glavnih mestih dežel in dopušča možnost preselitve v druga, ozemeljsko bolj središčna mesta. Namig na Furlanijo-Julijsko krajino, na oddaljenost Trsta in središčnost Vidma je bila očitna. Pittonijev amandma je bil odobren s pičlo večino enega samega glasu.

Sasco je iz rimskih krogov svoje stranke izvedel za novico in takoj z resolucijo opozoril na nevarnost preselitve deželnega šolskega urada iz Trsta v Videm. V dokumentu je zapisal, da bi premestitev prizadela mesto, saj bi bilo ob pomembno institucijo. Predvsem pa bi bilo prizadeto osebje deželnega šolskega urada. Večina osebja je iz Trsta, če bi bil urad preseljen, bi se moralo dnevno seliti v službo v Videm, kar bi mu povzročalo velike življenjske in predvsem finančne težave.

V okviru deželnega šolskega urada deluje tudi urad za slovenske šole. Selitev tega urada v Videm bi bila povsem nelogična, saj deluje večina slovenskih šol na Tržaškem in bližnjem Goriškem. Sasco je sicer opozoril, da je senator Pittoni med svojim rimskim posegom izrecno omenil tudi urad za slovenske šole in menil, da bi le-ta lahko še naprej deloval v Trstu.

O Sascovi resoluciji so na ponedeljkovi seji razpravljali načelniki svetniških skupin tržaškega občinskega sveta in dokument soglasno vključili na dnevni red drevišnje občinske seje. V resoluciji svetnik UDC poziva tržaškega župana Roberta Dipiazzo in predsednico tržaške pokrajine Mario Tereso Bassa Poropat, naj se zavzameta pri deželnih in državnih oblasteh, da bi deželni šolski urad ostal v Trstu, podoben poziv pa je namenil tudi tržaškemu parlamentarcem za poseg v Rimu.

M.K.

Bo osnovnošolce po novem poučeval en sam učitelj?

KROMA

Na slovenskih šolah na Tržaškem so v preteklih tednih in mesecih zelo pozorno sledili razpravi o tako imenovani šolski reformi ministrice za šolstvo Mariestelle Gelmini. Starši so že pred časom izrazili svojo zaskrbljenost zaradi krčenja, ki jih reforma predvideva. Ta bi bila predvsem za slovenske šole v Italiji zelo boleča in bi globoko zarezala v zamejsko šolsko tkivo. Zato so se številni starši tudi udeležili oktobrskih manifestacij in sprevedov proti Gelminijini šolski reformi.

O novih omejevalnih ukrepih so razpravljali tudi na področnih in zavodskih svetih. Na sejah so se odločili za skupni nastop in sestavili pismo, ki so ga predsedniki šolskih svetov naslovili na ministrico za šolstvo Gelminijevo. Pismo objavljamo v celoti.

»Predsedniki področnih in zavodskih svetov vseh tržaških državnih osnovnih in nižjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom smo zelo zaskrbljeni zaradi ukrepov italijanske vlade na področju šolstva in zaradi drastičnega krčenja finančnih sredstev javnemu šolstvu v Italiji, kot izhaja iz zakona št. 133 z dne 6.8.2008 in novega zakona št. 169 z dne 30.10.2008. Ti ukrepi so izzvali v Italiji veliko protestov, tako šolnikov kot dijakov in njihovih staršev, saj bodo v veliki meri prizadeli italijanske šole, a bodo v še večji meri prizadeli slovenske manjšinske šole v Italiji.

Zakon št. 133 z dne 6.8.2008 in zakon št. 169 z dne 30.10.2008 določa-

ta krčenje tedenskih ur pouka v vseh stopnjah šol, uvajata enega samega učitelja na razred v osnovni šoli, spremeni kriterije za določanje števila učencev v razredih v šolah vseh stopenj, določata združevanje šol, ali bolje ukinitve številčno manjših šol, predvidevata krčenje števila učnega in neučnega osebja, navajata krčenje finančnih sredstev namenjenih šoli.

Zgoraj navedena zakona določata, da se mora pouk v osnovnih šolah od 27 tedenskih ur skrajšati na 24 tedenskih ur, v nižjih srednjih šolah od 32-33 ur bi ostalo le še 29 tedenskih ur pouka, celo v vrtcih naj bi bilo bivanje otrok zagotovljeno le od 8.30 do 12.30.

V državnih šolah s slovenskim učnim jezikom je krčenje tedenskega urnika nesporeljivo in domala nemogoče. V naših šolah se učenci in dijaki učijo dveh glavnih jezikov hkrati (slovenščino in italijanščino) poleg tujega jezika – angleščine – in vseh ostalih predmetov, ki so v šoli obvezni; v osnovni šoli so ti predmeti na primer matematika, naravoslovje, zgodovina, zemljepis, informatika, glasbena, likovna in gibalna vzgoja. Omenjena zakona ali reforma Gelmini, zahtevata, da se v osnovni šoli vse to poučuje v borih 24 urah pouka na teden, istočasno pa se v predmetnik dodaja še nov učni predmet, to je državljansko vzgojo, ki naj bi bila po novem deležna posebne pozornosti.

Krčenje tedenskega urnika pa ne le siromaši vzgojnoizobraževalne ponudbe šol v italijanskem šolskem sistemu,

temveč pomeni tudi veliko obremenitev za družine in družbo. Dandanes sta v skoraj vseh družinah zaposlena oba starša, kar pomeni, da je tudi vzgoja otrok v veliki meri poverjena šoli. Daljši tedenski urnik, popoldanske dejavnosti na šoli in možnost vpisa otrok v šole s celodnevним poukom so za starše edina možnost, ko morajo ob skrbi za kakovostno izobrazbo svojih otrok poskrbeti tudi za njihovo varstvo v času svoje odsotnosti. (V primeru krčenja šolskega urnika bi morale družine izbirati med odpovedjo službe ali dodatnimi stroški za varuške oziroma za podobne rešitve za golo varstvo otrok.)

Zakon določa, da bo v vsakem razredu osnovne šole – od prvega do petega razreda – poučeval en sam učitelj, namesto treh učiteljev, ki se sedaj izmenjujejo v dveh razredih.

V zadnjih desetletjih sta predvsem osnovna šola in nižja srednja šola v Italiji doživeli korenite spremembe, obogatili so se predmetniki, poglobljeni so bili učni načrti, predvidene so moderne oblike pouka z uporabo vseh multimedijских pripomočkov. Šolski sistem zahteva od učitelja stalno usposabljanje in izpopolnjevanje. Je dandanes to sploh mogoče za enega samega učitelja na tolikih različnih področjih hkrati?

Uvedba enega samega učitelja na razred pa pomeni v državnih manjšinskih šolah s slovenskim učnim jezikom za učitelje še večje breme, saj mora biti učitelj strokovnjak v kar treh jezikih hkrati. Nemogoče bi bilo tudi nadalje-

vati z ustaljeno prakso, ki jo pedagogi svetujejo pri večjezičnem pouku, en učitelj – en jezik.

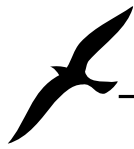
Državne šole s slovenskim učnim jezikom v Italiji so priznane in zaščitene z mednarodnimi sporazumi in italijanskimi zakoni (Londonški meddržavni sporazumi z dne 5.10.1954, Sporazum Gerin-Kolenc z dne 21.7.1964, program sodelovanja na kulturnem področju – Italija-Slovenija z dne 20.10.1994, zapisnik slovensko-italijanske delovne skupine za izobraževanje in kulturo za manjšine podpisan dne 25.5.1995, zakon št. 1012 z dne 19.7.1961, zakon št. 932 z dne 22.12.1973, odloka predsednika republike št.416 in 417 z dne 31.5.1974, zakon št. 1 z dne 14.1.1975, zakon št. 270 z dne 20.5.1982, zakon št.341 z dne 19.11.1990, odlok predsednika republike št. 233 z dne 18.6.1998 in zakon št. 38 z dne 23.2.2001), sama ustava italijanske republike s 6. členom pa izrecno štiti jezikovne manjšine. Čeprav so šole zaščitene, namerava italijanska vlada z zgoraj navedenimi ukrepi zapreti marsikatero slovensko šolo le zaradi tega, ker so šole manjšinske in ne morejo vedno zadoščati tako strogim številčnim mejam za odprtje razreda ali obstoj in samostojnost posamezne šole, kot so jih predpisali v zgoraj navedenih zakonih. Naj omenimo, da je najmanj 300 dijakov oziroma učencev na šolo težko dosegljiva meja v nekaterih krajih, kjer živi slovenska manjšina. Zato smo zelo zaskrbljeni za bodočnost teh naših državnih šol s slovenskim učnim jezikom.

Ogorčeni pa tudi ugotavljamo, da so vsi ti ukrepi le posledica krčenja finančnih sredstev za šole zaradi varčevalnega manevra v okviru državnega finančnega zakona, in da nimajo nobene ne pedagoške ne didaktične utemeljitve ter kršijo vse pravice, ki so bile slovenski manjšini v Italiji že priznane.

Nazadnje zahtevamo, da se slovenske zamejske šole izvzamejo iz omenjenih zakonskih določil. Manjšinske šole mora država obravnavati drugače.

Pismo ministrici Gelminijevi so podpisali predsedniki področnih in zavodskih svetov, in sicer: Igor Cej (didaktično ravnateljstvo Dolina), Tatjana Kokorovec (didaktično ravnateljstvo Sv. Jakob), Aleksander De Luisa (didaktično ravnateljstvo Sv. Ivan in nižja srednja šola Sv. Cirila in Metoda pri Sv. Ivanu), Marina Grilanc (didaktično ravnateljstvo Opčine), Elisabetta Antonič (didaktično ravnateljstvo Nabrežina), Dimitrij Gruden (nižja srednja šola Ivana Cankarja pri Sv. Jakobu), Barbara Žetko (nižja srednja šola Srečka Kosovela na Opčinah), Boris Devetak (nižja srednja šola Iga Grudna v Nabrežini) in Miriam Maver (nižja srednja šola Simona Gregorčiča v Dolini).

PONTEROŠO - Od včeraj neposredna prodaja rib in morskih sadežev

Trume kupcev naskočile orade, sardone in klapavice

Pobuda zadruga ribičev in tržaške občinske uprave - Kriza in neuspešno dogovarjanje s trgovci

Pred stojnico se je že navsezgodaj trlo ljudi

KROMA

Na Ponterošu so od včeraj vsako jutro na voljo sveže ribe in morski sadeži Tržaškega zaliva, ki jih ribiči lovijo med Miljami in Gradežem. Krajevni ribiči so si namreč zagotovili stalno postojanko na slovitim trgu ob kanalu in obudili tradicijo izpred štiri-deset in več let. Tržačani so včeraj že navsezgodaj navalili na sardone, klapavice, brancine in orade, ki jih po ugodnih cenah prodajajo ribiči. Slednji na ta način izločujejo iz igre trgovce in ribarnice. Duh gospodarske stiske je bil včeraj na Ponterošu še kako zaznaven, saj so občani čakali v vrsti tudi dobre pol ure, da bi se po dobri ceni dokopali do okusne orade. Poseben kotiček je bil namenjen pokušnji cvrtih sardonov in drugih ribjih jedi. Naprodaj bodo v prihodnje tudi ribe iz drugih morij, njihov izvor pa bo jasno označen, pravijo prodajalci. Zamisel za neposredno prodajo na tržnici je imela krajevna zadruga ribičev, ki je v hudi stiski, v pravem času pa je zaprosila za pomoč občinskega odbornika za gospodarski razvoj Paola Rovisa. Slednjemu dela trg ob kanalu že od poletja hude preglavice. Občinska uprava je sprva »zapodila« senegalske krošnjarje, da bi na trgu namestila tržnico krajevnih pridelkov, novost pa se ni posebno obnesla, saj je dober del stojnic ostal neizkoriščen. Afriški prodajalci (in njihove družine) so bili deležni solidarnosti občanov, primerne rešitve pa še ne. Od julija ne delajo oz. prodajajo svoje blago tu pa tam, kjer se le da. Odklonili so preselitev v prvo nadstropje pokrite tržnice, ker jim rešitev ne ustreza. Medtem je bilo na Ponterošu še do včeraj kar pusto ... Predlog ribičev je bil za Rovisa torej dobrodošel, rezultati pa so na

dan odprtja presegli najbolj rožnata pričakovanja. Po podatkih zadruga ribičev so v enem dopoldnevu prodali 2400 kilogramov rib in morskih sadežev, kupovalo pa naj bi kakih 800 družin. Sredi dopoldneva je rib že primanjkovalo: prodajalci so se angažirali in poiskali pomoč pri ostalih prodajnih točkah zadruga. RIBE prodajajo vsak teden, od tor-ka do petka, med 7.30 in 14. uro.

Odbornik Rovis je pozdravil pobudo, ki se uvršča v načrt preureditve tržnice in obuja staro tradicijo. Predsednik zadruga ribičev Guido Doz je razložil, da predstavlja tržnica za tržaške ribiče prepotraben kisik v kriznem obdobju: »V Trstu živi od ribolova dvesto ribičev, sto od katerih bomo morali preusmeriti k drugim dejavnostim, kot so gostilne, stojnice in prodajalne. Nekdo se bo moral predčasno upokojiti, skratka, sektor je na psu.« Zadruga pred meseci ni mogla niti plačevati obveznih prispevkov za zdravstvene in socialne usluge delavcev, kar je Doza stalo celo sodno prijavo. »Uvodni dan je bil presenetljiv. Upam, da bomo nekoliko zadihali,« je dejal.

Trgovci in lastniki ribarnic niso posebno zadovoljni. Nek trgovec je včeraj skušal kupiti na Ponterošu vseh 700 kilogramov klapavic, da bi onemogočil direktno prodajo teh školjk. Doz priznava, da stojnica marsikoga moti, dodaja pa, da se z ribarnicami ni bilo mogoče dogovoriti: »Že pred leti smo jim večkrat predlagali, naj prodajajo krajevni ulov. A naše ribarnice imajo raje ponudbo iz Španije.« Doz pravi, da trgovcev ne zanima zaščita krajevnih proizvodov, saj ciljajo na dobiček in iščejo zatorej cenene ribe iz tujine. (af)

PREISKAVA - Koordinirata državni tožilstvi iz Trsta in Trenta

Islamskim integralistom za petami

Člani gibanja Al-Ad Wal-Ihsan naj bi v italijanskih centrih (in v FJK) načrtovali državni udar v Maroku - 135 hišnih preiskav in 11 ovadb

V ponedeljek zvečer so v osmih deželah severne in srednje Italije stekle hišne preiskave pod vodstvom karabinjerjev specialnega operativnega oddelka ROS iz Vidma in finančne straže iz Trenta. Gre za dve med seboj tesno povezani preiskavi v zvezi z islamskim integralizmom. Po dvoletnem opazovanju in zbiranju informacij so se preiskovalci odločili za nadaljnji korak proti gibanju Al-Ad Wal-Ihsan, ki naj bi pripravljali državni udar v Maroku in spodbujal sveto vojno džihad.

Preiskavi koordinirata javna tožilca Giorgio Milillo s tržaške okrajne protimafijske direkcije in Pasquale Profiti iz Trenta. Od ponedeljka ponoči do včeraj so sile javnega reda opravile 135 hišnih preiskav, 79 od katerih so po nalogu tržaškega tožilstva izvedli karabinjerji ROS. Sled-

nji so obiskali vse štiri pokrajine Furlanije-Juljske krajine, pa še Veneto, Lombardijo, Emilijo-Romagno in Marke. Karabinjerji in finančni stražniki so ovadili enajst ljudi in zaplenili petdeset računalnikov ter več sto DVD plošč, videokaset in rokopisov. Preiskali so tudi razne muslimanske kulturne centre. Preiskovalci so zaseženo gradivo baje označili kot »zelo zanimivo«.

Gibanje Al-Ad Wal-Ihsan (v slovenskem prevodu »Pravica in usmiljenje«) je v Maroku prepovedano. V javnosti zastopa predvsem koransko sporočilo o miloščini in pomoči revnim, že več let pa je osumljen, da hoče spre-večiti maroško ustavno monarhijo in ustanoviti islamski kalifat, v katerem bi zakoni temeljili na muslimanskem verskem pravu. Razlikuje se od sicer sorodne maroške stran-

ke Pravica in razvoj, ki deluje v političnem okviru monarhije. Gibanje Al-Ad Wal-Ihsan ima v Maroku veliko privrženecv, kar nekaj pa naj bi jih imelo tudi med izseljenci v Italiji.

Preiskovalci sumijo, da se vrhovi gibanja ogrevajo za muslimanski integralizem in boj proti maroškemu kralju, pa čeprav v javnih nastopih in vsakdanjem delovanju tovrstni cilji ne prihajajo do izraza. Gibanje naj bi pred leti naklepalo državni udar v Maroku in si zastavilo datum revolucije v letu 2006. Datum naj bi bil posledica nekaterih sanj voditelja gibanja, šejka Abdeslama Jasina. Člani gibanja domnevnega načrta niso udeleženi, namige o revoluciji pa zavračajo. Tržaška in tridentinska preiskava bi lahko pripomogli k jasnejši sliki v zvezi s to stvarnostjo.

TOMMASEO - Trieste Poesia - Trst poezija

Mednarodni pesniški festival

Včeraj predstavili letošnjo, 11. izvedbo - Ob pesniških branjih in nagradah vrsta drugih umetniških dogodkov

Trst od včeraj gosti 11. mednarodni pesniški festival Trieste Poesia-Trst poezija, ki ga prireja združenje Club Anthares - Trieste, festival pa se bo končal v petek, 21. novembra, ko bodo organizatorji letošnjim zmagovalcem podelili tri prestižne nagrade. Program festivala se je že pred leti oddaljil le od opisa v imenu, saj organizatorji pod umetniškim vodstvom Gaetana Longa skrbijo za vse več raznolikih umetniških dogodkov, od razstav, branja, debat do nagajevanja.

Predsednik kulturnega združenja Club Anthares Adriano Doronzo je na včerajšnji uradni predstavitvi dogodka dejal, da priložnosti za bolj ali manj resne pogovore tudi letos ne bo manjkalo, zaključnega večera pa se bo poleg drugih pesnikov iz različnih koncev sveta udeležil tudi dobitnik 10. mednarodne nagrade Trieste Poesia Goncalo M. Tavares, ki sicer prihaja s Portugalske. Gaetano Longo, umetniški vodja fe-

stivala, je nato opozoril na festivalske dogodke, ki bodo potekali na različnih pri-zoriščih. Danes bo živahno in kavarni Tommaseo, kjer bo ob 17.30 na sporedu literarno branje, v okviru katerega bodo predstavili knjigo Daniele Fogar z naslovom L'Artiglio della Luna. Ob 18.30 pa bo sledila predstavitev pesniškega koledarja, s katerim bo laični misijonar Claudio Turina zbiral sredstva za otroke iz Tanzanije. Ta del kulturnega večera so organizatorji poimenovali Poesie per l'Africa, večer pa bo popestrila tudi glasbena kulisa, za katero bo poskrbela zasedba Sorelle Sciarretta. Tudi jutri bo osrednji dogodek potekal v kavarni Tommaseo, kjer bodo ob 18. uri predstavili knjigo Stanislasa De Guaite Rosa Mystica e altre poesie. Za branje bo poskrbela Irene B. Puzzo, za glasbeni intermezzo pa Gli anelli mancanti. Poleg pesniških branj, ki so v središču festivala, bo čas tudi za razstave. V petek, 21. novembra (ob 18. uri), bo-

do pred uradnim zaključkom pesniškega festivala v Artpizzeriji Mediteranea v ul. per Longera št. 177 odprli fotografsko razstavo z naslovom Sex: L'Eros dei Fiori, vse skupaj pa bo popestrila še predstavitev koledarja s fotografijami in poezijami Sex, l'incredibile mondo dei fiori. Avtorja fotografij in poezij sta Maria Grazia Semeraro in Fedele Boffoli.

Zaključek festivala pa bo predstavljal nagrajevalni večer v kavarni Ter-gesteo, kjer bodo pojutrišnjem ob 19. uri predstavili knjigo poezij Paola Colla z naslovom Piccole stanze - per la morte di mio padre e mia madre, ob 20.30 pa bo na sporedu slavnostna podelitev festivalskih nagrad. Organizatorji bodo podelili tri nagrade, in sicer 10. mednarodno nagrado Trieste Poesia, ki jo bo letos prejel portugalski pisatelj in pesnik mlajše generacije Goncalo M. Tavares, 5. nagrado Gerald Parks za prevajalsko delo bodo izročili Paoli Toma-

sinellijevi, 5. nagrado Anthares Pesnik za mir pa Claudiu Turini.

Da Trst že tradicionalno ustvarja kontekst, v katerem prihaja do izmenjave izkušenj, novih poznanstev, zanimivih debat in užitkov od umetniških dogodkih, bo opazno tudi v soboto, 22. novembra, ko bodo na sporedu še po-festivalski dogodki. Ob 16. uri bodo v kavarni Tergesteo predstavili knjigo Claudia Turina z naslovom Il morso di un ratto, ob 18. in 19. uri pa bo živahno v klubu Euterpe in Clio v ul. Riccardo št. 4, kjer bosta na sporedu predstava I riflessi dell'ombra in video-pesniški spektakel Tutto passa .

Naj ob koncu še povemo, da sta mednarodni pesniški festival gmotno podprli Dežela FJK in Pokrajina Trst, med pokrovitelji pa poleg tradicionalnih pokroviteljev, kakršna sta Občina Trst in Trgovinska zbornica, najdemo tudi tržaški Center Unesco, časnik Il Piccolo in Univerzo v Trstu. (sč)

Leto 1968 na platnu

Na sedežu La Cappella Underground (Ul. Economu 12/9) se drevi začenja niz filmov z naslovom »Leto 1968 na platnu«, ki ga prirejajo deželni inštitut Gramsci, oddelek za zgodovino in zgodovino umetnosti tržaške univerze in sama Cappella Underground. Vsako sredo do 17. decembra bodo predvajali filme, ki obujajo najpomembnejše dogodke mladinskega gibanja leta 1968. Drevi bo ob 20. uri na sporedu francoski »Les amants reguliers Philippa Garrela. Poskrbljeno bo za italijanske podnaslove, vstop pa je prost.

Štiri pesniške zbirke

Združenje Altamarea vabi drevi v kavarno San Marco v Ul. Battisti 18 na predstavitev štirih pesniških zbirk, ki so izšle pri tržaški založbi Hammerle v okviru zbirke Il Nuovo Timavo: »Campionario estate/autunno« Alberta Princisa, »Con una rosa dei venti tra i denti« Sergia Penca, »Voci« Luciana Morandini in »Riflessioni poetiche« Giacoma Renka.

Mladi in ustava

Ob mednarodnem dnevu pravic otroštva in mladostništva ter ob 60-letnici italijanske ustave prireja mestna konzulta mladih v sodelovanju s tržaško prefekturo posebno srečanje odprto javnosti. V knjigarni Borsatti (Ul. Ponchielli 3) bodo jutri ob 17.30 mladi udeleženci analizirali poglavitne člene italijanske ustave, predvajali krajši videoposnetek in prebrali tekst Piera Calamandreia. Na Ul. Sv. Katarine bodo postavili stojnico, pri kateri bodo mlade mimoidoče vabili, naj se udeležijo srečanja in se pridružijo konzultu.

Pobudi združenja de Banfield

Združenje Goffredo de Banfield vabi danes v novinarski krožek, kjer bodo ob 16.45 predstavili knjigo Fulvie Costantinides »Fermacarte - Magici microcosmi di vetro«. Denar, ki ga bodo zbrali s prodajo knjige, bo namenjen skrbstvenim storitvam združenja de Banfield. Jutri pa bodo v krožku Generali (Trg Duca degli Abruzzi 1) ob 17.30 predstavili monografijo ob 20-letnici združenja de Banfield. Prisotni bodo Furio Bordon, Gabriele Tolgo in Pierluigi Sabatti.

Koncert Scaramelle

Konservatorij Tartini bo drevi v sklopu tradicionalnih srednjih koncertov ob 20.30 gostil glasbenika Giulia Scaramello. Eklektični pianist bo segel po skladbah Schumanna, Liszta, Bacha, Chopina in Wilda. Vstop je prost, svojo prisotnost pa je potrebno predčasno najaviti (www.conservatorio.trieste.it ali 040/6724911).

Film o Čečeniji

V okviru letošnje prireditve Alpi Giulie Cinema, ki jo prireja združenje Monte Analogo, bodo jutri v kavarni San Marco ob 20.30 predvajali film Marsho, o rusko-čečenskem konfliktu na Kavkazu. Vstop je prost.

Razstava v Knulpu

Na pobudo kulturnega združenja DaydreamingProject bodo v baru Knulp jutri ob 19. uri odprli razstavo Made in Korea Pier Paola Kossa. Video in fotografsko razstavo je umetnik uredil v Severni Koreji.

Striscia la notizia zadela v polno

Popularna TV-oddaja Striscia la notizia je večkrat omenila skupino kriminalcev, ki ponuja ljudem ponarejene bankovce. Včeraj je tržaška finančna straža goljufe (dva kamerunski in enega nigerijskega državljan) prijala ravno med pogovorom z morebitnimi strankami. Dolžijo jih goljufije in združevanja v zločinske namene.

PONEDELJKOV VEČER - Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta

Trpek opomin preteklosti za sedanjost

Predstavili so »Poročilo Komisije Vlade RS za reševanje vprašanj prikritih grobišč v mandatu 2005-2008«

Publikacija obravnava poglavje polpretekle slovenske zgodovine

KROMA

Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta sta v ponedeljek, 17. novembra, priredila v Peterlinovi dvorani predstavitev obsežne knjige »Poročilo Komisije Vlade RS za reševanje vprašanj prikritih grobišč v mandatu 2005-2008«. Na večeru, ki ga je vodil časnikiar Ivo Jevnikar, sta o knjigi in o samem delu komisije spregovorila zgodovinar in direktor Muzeja za novejšo zgodovino v Ljubljani Jože Dežman, ki je v omenjenem obdobju vodil delo Komisije ter

kriminalist in vodja policijske akcije Sprava Pavel Jamnik. Kot izhaja že iz samega naslova knjige, ki jo je izdala založba Družina, gre za vprašanje polpretekle zgodovine Slovencev, ki je še vedno predmet ugotavljanja resnice. Da gre za vprašanje, ki zahteva veliko dela pri proučevanju in raziskovanju, pa dovolj jasno nakazuje že podatek, da omenjena parlamentarna komisija deluje (v različnih zasedbah) v okviru slovenskega parlamenta že od 90. let preteklega stoletja.

Dežman je na začetku izpostavil, da je vprašanje prikritih grobišč množičnih pobojev vprašanje, s katerim se srečujejo v različnih državah sveta, od Španije, Hrvaške vse do Koreje. Na ozemlju Slovenije so evidentirali 581 lokacij, kjer naj bi se nahajala omejenjena grobišča. S tem v zvezi je omenil delo, ki ga je v poročilu opravil zgodovinar dr. Mitja Ferenc, ki se je ukvarjal prav s topografi-jo evidentiranja grobišč. Kot izhaja iz objavljenih kart, se tovrstna grobišča nahajajo v

vseh krajih Slovenije. Dežman je poudaril, da je vprašanje sprave v Sloveniji vse prej kot zaključeno. Simbolno dejanje postavljanja spomenikov v Teharjah in Rogu sta bila le neke vrste sekularni obred. Sprava pa pravzaprav zahteva nek nov način mišljenja in dojemanja, saj gre v prvi vrsti za popravljanje krivic. Slovenija je sicer tudi na tem področju med bolj uspešnimi tranzicijskimi državami, ki se soočajo s svojim obdobjem totalitarizma.

Zanimiv vpogled v delo Komisije pa je nudil prispevek kriminalista Pavla Jamnika, ki kot policist proučuje in analizira dogajanje, ki je pripeljalo do množičnih prikritih grobišč. Vloga policije se je v tem zadnjem obdobju povsem spremenila v zvezi s proučevanjem tega časa: če je bila do nedavnega pristojna, da bi se ne zvedelo o tem, je danes tako rekoč v pomoč poklicnim raziskovalcem in zgodovinarjem. V bistvu je še danes očitno, da je potrebno rekonstruirati celotno obdobje, kar ni lahko, saj ljudje o tem zelo neradi govorijo.

Tudi v debati je prišlo na dan, da tudi v našem zamejstvu še ni povsem jasna u-oda marsikaterega človeka, ki je v povojnem času pač izginil neznano kam.

O sami knjigi pa bi lahko zapisali, da je važen dokument ne le o iskanju in izkopavanju posmrtnih ostankov ljudi, ki so svojo življenjsko pot končali nasilno v množičnem grobišču v povojnem času, ampak gre tudi za knjigo, ki izpričuje, kako nasilen in brutalen je lahko ideološko obarvano sovraštvo. Gre za knjigo, ki s pomočjo preteklosti govori tudi sedanjemu človeku.

Peter Rustja

Na videmski univerzi je včeraj uspešno diplomirala

Tjaša Gruden

Iskreno ji čestitamo vsi na Primorskem dnevniku

Čestitke

V sončni Španiji je privekal ERIK. Z našo kolegico Abuelo Nadjo se veselimo vsi na OŠ France Bevk na Opčinah.

Kino

AMBASCIATORI - 16.00, 17.50, 19.40, 21.30 »Quantum of solace«.

ARISTON - 21.00 »Odgrobadogroba« (film prepovedan mladim izpod 18. leta).

CINECITY - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »La fidanzata di papà«; 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »The Orphanage«; 15.50, 16.50, 17.50, 19.15, 20.00, 21.30, 22.00 »007 Quantum of solace«; 15.50, 17.55, 20.00 »High school musical 3: 22.15 »Il prezo dell'onore«; 20.00, 22.00 »Giu' al nord«; 15.50, 17.50 »Wall-E«; 15.50, 18.00, 20.05, 22.10 »Mamma mia!«.

EXCELSIOR - 16.15, 18.10, 21.15 »Vicky Cristina Barcelona«.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.00, 18.35, 21.00 »Changeling«.

FELLINI - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Si può fare«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Mamma mia!«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.40, 18.30, 20.10, 22.10 »The burning plain«.

KOPER-KOLOSEJ - 21.40 »Morilca na kolektivca«; 16.20, 19.00, 21.20 »Kvantum sočutja«; 17.40, 19.40 »Divjakinja«; 17.10 »Muhice osvajajo Luno 3D«; 18.50, 21.00 »Na robu ljubeznici«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »La fidanzata di papà«; 16.45, 18.30 »High School Musical 3«; Dvorana 2: 20.30, 22.15 »Quantum of solace«; Dvorana 3: 18.15, 20.15, 22.15 »Awake - Anesthesia cosciente«; Dvorana 4: 16.45 »Wall-E«; 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Giu' al nord«.

SUPER - Film prepovedan mladim pod 18. letom starosti.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.45, 20.10, 22.10 »La fidanzata di papà«; Dvorana 2: 17.45, 20.00, 22.10 »007 Quantum of Solace«; Dvorana 3: 17.30 »High School Musical 3«; 20.00, 22.00 »Giu' al nord«; Dvorana 4: 18.00, 21.30 »Changeling«; Dvorana 5: 17.50, 20.10, 22.15 »The burning plain - Il confine della solitudine«.

Izleti

KRUT prireja v soboto 17. januarja ogled razstave v muzeju Santa Giulia v Bresci »Van Gogh - risbe in slike«. Vpisovanje in informacije na sedežu Krut-a v ul. Cicerone, tel. 040-360072.

Prispevki

Ob 130-letnici SKD Valentin Vodnik darujeta Tatjana in Antek Terčon 50,00 evrov za SKD Valentin Vodnik. V počastitev spomina Tereze Erlich in Marije Floridan darujeta Alekseja in Primož Možina 40,00 evrov za AŠD Sloga Tabor.

V spomin na Karlo Malalan daruje Sara Perini 20,00 evrov za knjižnico Pinko Tomažič in tovariši.

Namesto cvetja na grob Karle Malalan vd. Smotlak darujeta Jelka in Marčelo Taučer 20,00 evrov za vzdrževanje spomenika padlim NOB na Opčinah.

Ob 5. obletnici smrti Mare Kalin Debelli daruje hčerka Lida 30,00 evrov za Šentjakobsko kulturno društvo in 30,00 evrov za Krut.

Ob obletnici smrti Antona Ražma darujeta sin in žena 50,00 evrov za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Pepko Škrli vd. Furlan darujejo: Anica in Sonja Pirc 60,00 evrov ter Marica Budin 15,00 evrov za AŠK Kras.

Ob obletnici smrti nepozabnega Igorja Grudna darujejo žena Janka in sinova z družinama 50,00 evrov za Krut in 100,00 evrov za SSG.

V spomin na Karlo Malalan darujeta Olga in Vinko 15,00 evrov za SKD Tabor.

SSG - Abonma Zlata ribica

Slika, slika, slikica

Slovensko gledališče Papelito čaralo s škarjami in očaralo male gledalce - V naslednjih dneh vrsta ponovitev

»V rani mladosti je papir prvi pravi material za ustvarjanje, risanje, barvanje, čečkanje«- piše na spletni strani slovenskega gledališča Papelito, ki z otroško igrivostjo in profesionalno tehniko razvija kreativni potencial papirja in spodbuja s predstavami in delavnicami ustvarjalnost prvih »uporabnikov« te potencialno umetniške snovi. Prav gotovo so tudi otroci openskega in proseškega vrta, ki so si ogledali prvi dve ponovitvi predstave »Slika, slika, slikica«, našli marsikatero zanimivo spodbudo v zabavnih metamorfozah papirnatih figur Braneta Solceja.

Mojster animacije otroških slikanic razvija svoje avtorske, umetniške projekte od leta 1982 in je gosto-

val po vsem svetu z dvajsetimi različnimi predstavami. Gledališče Papelito (nekdanji Papilu) je že uspešno gostovalo tudi v okviru otroških abonmajskih ponudb Slovenskega stalnega gledališča in primernost duhovite, domišljajske in poetične estetike tudi za najmlajše gledalce je prepričala tržaško gledališče, da je ponovno povabilo originalnega slovenskega ustvarjalca k sodelovanju v sklopu Zlate ribice, tokrat z nadaljevanjem predstave »Strigalica«. Magične škarje so lani izrezale vrsto smešnih, animiranih papirnatih bitij, letos pa so figure nastopile v kratkih prizorih in situacijah s komično oznako znotraj belega okvira za »slike«, po katerem je že klasična predstava dobila naslov. Pra-

vližne zgibanke in kopitljački se tudi v tej predstavi gibljejo na osnovi glasbene kulise, ki je veliko več kot spremljava, saj daje situacijam smisel in tempo v tesni povezavi, ki predstavlja znamenito element Papelito kreacij. Preobrazbe pisanega papirja v rokah spretnega in simpatičnega oblikovalca so prevzele male gledalce, ki so sledili z veliko pozornostjo in zanimanjem.

Danes si bodo predstavo ogledali otroci kriškega in trebskega vrta, v četrtek malčki v Devinu in Gabrovcu, v petek bo predstava obiskala otroke v Škednju in pri sv.Jakobu, nazadnje se bo v ponedeljek in torek selila v Lonjer, Barkovlje in v prostore tržaškega Dijaškega doma. (ROP)

The image shows a formal notice from the Municipality of Dolina (Občina Dolina). At the top left is the coat of arms of Dolina, featuring a shield with a bell tower and olive branches. The title of the notice is "OBVESTILO V OBLIKI IZVLEČKA RAZPISA NATEČAJA PREKO JAVNE DRAŽBE" (Notice in the form of an extract of a tender through a public auction). Below the title is the reference number "Prot. GEN-GEN-2008-13847-P/-VI-8/T-SE" and its breakdown: "numero ~ stevilka | classificazione - klasifikacija / cod.uti - sifra urada" and "(Neila risposta citare il n° completo - v odgovoru navesti celotno št.)". The main body of the notice states that the Municipality of Dolina is issuing a tender for the replacement of worn-out municipal waste collection vehicles, valued at €900,000.00 plus VAT. It specifies a deadline for bids by December 31, 2009, and mentions that the winning bid will be selected based on the lowest price. The notice also provides contact information for further details, including a website and email address.

Občina Dolina

**OBVESTILO V OBLIKI IZVLEČKA RAZPISA
NATEČAJA PREKO JAVNE DRAŽBE**

Prot. GEN-GEN-2008-13847-P/-VI-8/T-SE
numero ~ stevilka | classificazione - klasifikacija / cod.uti - sifra urada
(Neila risposta citare il n° completo - v odgovoru navesti celotno št.)

Uprava Občine Dolina razpisuje natečaj za odprtim postopkom, za zaupanje **SLUŽBE ZBIRANJA, ODNOS ZA ODPRVA IN PONOVNO UPORABO KOMUNALNIH ODPADKOV**, za obdobje od 01.01.2009 do 31.12.2011.

Skupni znesek na osnovi licitacije znaša € 900.000,00- brez stroškov za varnost v višini 3% in DDV predvidenega po zakonu. Prisoditev se bo izvedlo preko javne licitacije, po kriteriju najnižje ponudbe.

Javna dražba se bo odvijala v dvorani občinskega sveta dne **30.12.2008 ob 9.30**, za **prisoditev službe**. Rok za predložitev vseh ponudb zapade ob **12.00 uri** dne **29.12.2008**.

Razpis je bil odposlan na ULEU dne 4.11.2008.

Dokumentacijo v zvezi z razpisom natečaja je mogoče pregledati na spletni strani www.sandorligo-dolina.it na kateri bo objavljeno tudi obvestilo o prisoditvi, po vseh zakonskih učinkih. Za informacije se je mogoče obrniti na O.P. SEKTOR URBANISTIKA (tel. 0408329235 0408329238 12.00-13.30 – fax 040-228874 E-mail servizi-službe@com-san-dorligo-della-valle.regione.fvg.it)

Odgovorni za Službo
Dolina, 14.11.2008
(**dott. ing. Massimo Veronese**)

in D.S.M.O.

GORICA - Posvet Fundacije Palača Coronini Cronberg

Antonio Morassi

povsem predan umetnosti

Za umetnostnega zgodovinarja so bila temeljnega pomena mlada leta, ki jih je preživel v Gorici

Predan umetnosti: tako bi lahko povzeli življenjsko pot Goričana Antonia Morassija (1893-1976), saj je njegovo, še danes temeljno delo, monografija v treh delih Antonia in Francesca Guardija, izšlo šele leta 1973 oziroma 1975. Za oblikovanje bodočega umetnostnega zgodovinarja, ki je bil tudi nadarjen za slikarstvo, so bila temeljnega pomena mladostna leta, ko je v Gorici odrasčal v večjezičnem okolju, in takrat naravna študijska pot, ki ga je vodila na Dunaj. V habsburški prestolnici je lah-

ko sledil lekcijam Maxa Dvoraka in Juliusa von Schlosserja, ki sta med utemeljitelji t.i. Dunajske šole in sodobne umetnostno zgodovinske stroke.

Smisel za konkreten stik z umetnostnim delom, zelo solidna strokovna podlaga in sistematika dela so bila vodilo Morassijevega delovanja v okviru službe za spomeniško varstvo, kjer je bil najprej nadzornik v Trstu (1920-25), nato v Trentu (1925-28), Milanu (1925-39) in Genovi (1939-49). Vendar je Morassi tudi budno spremljal umetnostno do-

gajanje in ko je leta 1924 v Gorici organiziral razstavo sodobne umetnosti je z izjemno intelektualno širino podprl Piona in javno nastopil v bran Spazzapana. V Gorico se bo Morassi vrnil šele po drugi svetovni vojni, na povabilo grofa Viljema Coroninija, s katerim bo organiziral razstave Josipa Tomina in goriškega Settecenta.

Morassijevo občutljivo ravnanje na narodnostno mešanem območju je izpostavila Silvia Spada iz bocenske Mestne galerije. Leta 1934 je namreč pri državni založbi Libreria dello Stato izdal obsežno monografijo »La storia dell'arte nella Venezia Tridentina«. Če se je Goričan v naslovu prilagodil uradni fašistični toponomastiki, je to skovanko de facto izvolil v vsebinskem delu, kjer je brez narodnostnih predsodkov in v skladu s stroko osvetlil in analiziral umetnostne tokove, ki so oblikovali obraz alpske dežele, vpete med italijanskim in nemškim kulturnim prostorom.

Zanimivo je bilo obdobje v Milanu, kjer se je z razliko od Trsta in Trenta srečal z že vpeljano realnostjo. Zaradi spleta okoliščin je od leta 1934 do leta 1939 zasedel tudi prestižno mesto ravnatelja Galerije Brera, za katero se bo zaman potegoval po drugi svetovni vojni. O tej izkušnji je spregovorila sedanja ravnateljica Luisa Arrigoni. Morassi je zaslužen predvsem za prenovno postavitev stalne zbirke slikarstva 19. stoletja, za galerijo pa je pridobil nekaj izjemnih slik, med temi dela Caravaggia, Fattorija in Previtalaja. Manj je arhivskih podatkov, ki bi dodatno osvetlili to, mestoma problematično obdobje. Tudi osebna mapa obsega le pet listov, med temi je Arigonijeva citirala tipkopis Morassijevega curriculum, kjer je navedeno, da aktivno obvlada angleščino, francoščino in nemščino. Ob seznamu je še lastnoročni Morassijev pripis »sloveno letto e parlato«.

Kot nadzornik v Ligurii je Morassi

pripomogel k varovanju umetnin med drugo svetovno vojno z bombardirane Genove. Intenzivno terensko delo, ki ga je opravil v letih vojne vihre, je botrovalo k postavitvi temeljnih razstav o ligurskem slikarstvu in predvsem k ovrednotenju danes svetovno cenjenega slikarja Magnasca. Konec štiridesetih let je Morassi izstopil iz državne službe in se popolnoma posvetil študiju, predvsem beneškega slikarstva 18. stoletja.

Goriški posvet, na katerem je sodelovalo preko dvajset predavateljev, med njimi tudi podravnatelj Ermitaža Sergej Androsov, je bil obenem priložnost za oživitve osebnih spominov. V tem smislu velja omeniti posega Piera Zampettija, umetnostnega zgodovinarja in Morassijevega sodelavca, in Fausta Pocarja, sodnika mednarodnega sodišča v Haagu, ki je obudil prijateljevanje med očetom Ervinom, odličnim prevajalcem iz nemščine, in Morassijem. Strokovno posvetovanje pa so sklenila pričevanja sorodnikov. Bila so to občuten in iskren poklon, podoben tistemu preprostem šopku rož, ki sta ga na izletu v Soški dolini Antonio Morassi in Biagio Marin položila na grob Simona Gregorčiča.

Saša Quinzi

Pomembna nagrada Janku Messnerju

Letošnje kulturne nagrade dežele upoštevajo tudi slovensko literaturo in kulturo na Koroškem: pisatelj in književnik Janko Messner bo na slavnostni podelitvi 19. decembra prejel častno nagrado za literaturo v višini 6.000 evrov, Slovensko prosvetno društvo Danica iz Šentprimoža v Podjuni pa pospeševalno nagrado dežele na področju ljudske kulture v vrednosti 3.600 evrov. Deželno kulturno nagrado za leto 2008 za izredne glasbene dosežke v višini 14.500 evrov pa bo prejel skladatelj Dieter Kaufmann. (I.L.)

Priprave na 24. slovenski knjižni sejem

V ljubljanskem Cankarjevem domu bo med 26. in 30. novembrom potekal 24. slovenski knjižni sejem, ki se po besedah predsednika upravnega odbora sejma Rudija Zamana vsebinsko vse bolj širi. Letošnja novost so dogodki s sloganom Poskusimo besedo, na katerih se bodo predstavljali slovenski pisatelji, med njimi Tone Pavček, Feri Lainšček in Svetlana Makarovič. Zaman je na sejmu napovedal kar 113 založb, vsako leto več obiskovalcev pa pritegne tudi sejmski program. Tega sestavlja nekaj stalnic, denimo Založniška akademija, Debatne kavarne in Šolski knjigosled, pred dvema letoma je zaživel še Forum za obiskovalce, letos se pridružuje program Poskusimo besedo. Letošnji sejem bo tudi nekoliko francosko obarvan. Francija ne bo le dežela v gosteh, v letu, ko sta tako Slovenija in Francija predsedovali Evropski uniji, bo precej frankofona tudi Založniška akademija. Na akademijo prihaja tudi legenda ameriškega založništva Jason Epstein, ki je bil več kot 50 let ena od vodilnih oseb založbe Random House. Epstein je tudi avtor knjige Založniške zgodbe, ki je te dni izšla tudi v slovenskem prevodu. Slavnostno odprtje sejma, ki bo ponovno brezplačno, bo v torek, 25. novembra, ob 18. uri v Linhartovi dvorani. Scenarij je znan: podelitev nagrad, kulturni program in slavnostni govornik, letos bo to France Bučar. (STA)

SAZU: izšel zadnji zbornik trilogije

Razred za umetnost SAZU je poskrbel za izid zbornika Slovenski slikarji, kiparji in arhitekti akademiki, s čimer je zaključil leta 2003 začeto trilogijo, ki je v prvem zborniku zajela slovenske skladatelje akademike in v drugem slovenske književnike akademike (2004). Slikarjem in kiparjem se je posvetil Milček Komelj, arhitektom pa Peter Krečič. Vsi trije zborniki prinašajo strokovna besedila o slovenskih umetnikih, a so namenjeni širšemu občinstvu, je na včerajšnji predstavitvi zadnjega dela trilogije dejal tajnik razreda za umetnost Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) Lojze Lebič. Zborniki so po njegovih besedah nastali v prepričanju, da se v kulturi zrcali moč narodovega značaja. Avtorji besedil so bili, tako Lebič, pri pisanju »zelo pozorni do naših velikih prednikov«. Zbornik Slovenski slikarji, kiparji in arhitekti akademiki, ki ga je uredil akademik Andrej Jemec, prinaša esej umetnostnega zgodovinarja Milčka Komelja z naslovom Likovno ozvezdje slovenskega ustvarjalnega pantheon. Sledijo predstavitve avtorjev. Niz se začne z Rihardom Jakopičem in zaključuje z Emerikom Bernardom. Skupaj je predstavljenih 17 slikarjev in ena slikarka. Vsak je predstavljen tudi s fotografijo in petimi barvnimi reprodukcijami del. Sledi esej umetnostnega zgodovinarja in direktorja Arhitekturnega muzeja Ljubljana Petra Krečiča z naslovom Arhitekti, člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti, temu pa predstavitve arhitektov. (STA)

MILJE - Razstava v galeriji Ugo Carà

Kafetjere ... prava paša za oči

Od najstarejših do najsodobnejših - Na ogled predvsem dela Wiela Aretsa, Riccarda Dalisija, Alda Rossija in Richarda Sapperja - Ogledati si jo je mogoče do 14. decembra

Na ogled so kafetjere vseh vrst, oblik in materialov

KROMA

Kafetjere. Pisane, jeklene, aluminijaste, lesene ali iz najsodobnejših tehnoloških materialov in oblik, male, srednje ali velike ... Prava paša za oči. Pred tednom dni so v miljski galeriji Ugo Carà odprli razstavo »Espresso kava: kafetjera med arhitekturo in poezijo,« ki jo prirejajo miljsko odbornišvo za kulturo, združenje Triestefotografia in Muzej Alessi v sodelovanju z AirDolomiti, Associazione Caffé Trieste in Fiera Trieste Spa. Do 14. decembra bo na ogled več vrst kafetjer, od najstarejših do najsodobnejših, serija njihovih prototipov iz ekskluzivnih materialov, pa tudi tehničnih risb, skic in fotografij, ki vabijo obiskovalca

v okusni svet kave. Štirje dizajnerji Wiel Arets, Riccarda Dalisi, Aldo Rossi in Richard Sapper oziroma njihovi povsem različni kreativni predmeti bodo prav gotovo pritegnili pozornost vsakogar. Na razstavi bodo na voljo majice projekta T-Dream; gre za pobudo podjetja Alessi in mednarodne humanitarne organizacije Prijatelji otrok, ki želi z zbranimi prispevki uresničiti sanje manj srečnih otrok iz Peruja, Kolumbije in Nepala.

Neobičajno razstavo si lahko ogledate od torka do sobote od 17. do 19.30, ob četrtek, sobotah in nedeljah pa tudi dopoldne od 10. do 12. ure. Vstop je prost.

LJUBLJANA - Jubilejna izdaja ob osemdesetletnici

Tone Pavček: Samo tu lahko živim

Mladinska knjiga je pripravila izbor iz obsežnega življenjskega pesnikovega opusa

Založba Mladinska knjiga se je, zve-
sta svoji hvalevredni navadi, v jubilejni
zbirki ob življenjskem jubileju spomni-
la tudi pesnika in prevajalca Toneta Pav-
čka. Velikemu mojstru in zagovorniku
slovenske besede, ki je pred časom praz-
noval osemdesetletnico, je namenila iz-
bor pesmi, ki sledi kar petinpetdesetlet-
nemu ustvarjalnemu loku – od prve ob-
jave v znamenitih Pesmih štirih do bere
iz najnovejšega časa.

Izbor je oblikoval publicist in kri-
tik Peter Kolšek, ki meni, da je Pavčkov
klasično postavljeni verz, zmeraj zvočno
razkošen, zmeraj nosilec umljive in izo-
strene misli, žalostne ali vesele, do da-
našnjih dni trda konkurenca mlajšim
pesnikom, ki izhajajo iz formalno manj
stroгих poetoloških načinov. Prav tako
brez zadržkov se je mogoče strinjati z
ugotovitvijo, da je Tone Pavček, pesnik
zemlje in luči, tudi zaradi tega živahno
nagovarjajočega verza eden najbolj bran-
nih slovenskih pesnikov. Poznajo ga tu-
di otroci, ki jim je poleg legendarnega Ju-
rija Murija namenil več vredih in šega-
vih zbirk, hkrati pa ob tej priložnosti sto-
pa v ospredje tudi nekoliko manj opaže-
na Pavčkova esejistično-memoarska pro-
za, Čas duše, čas telesa, ki je prav te dni
s četrto knjigo dobila sveže nadaljevanje.

Kolšek v spremni študiji Pesnik

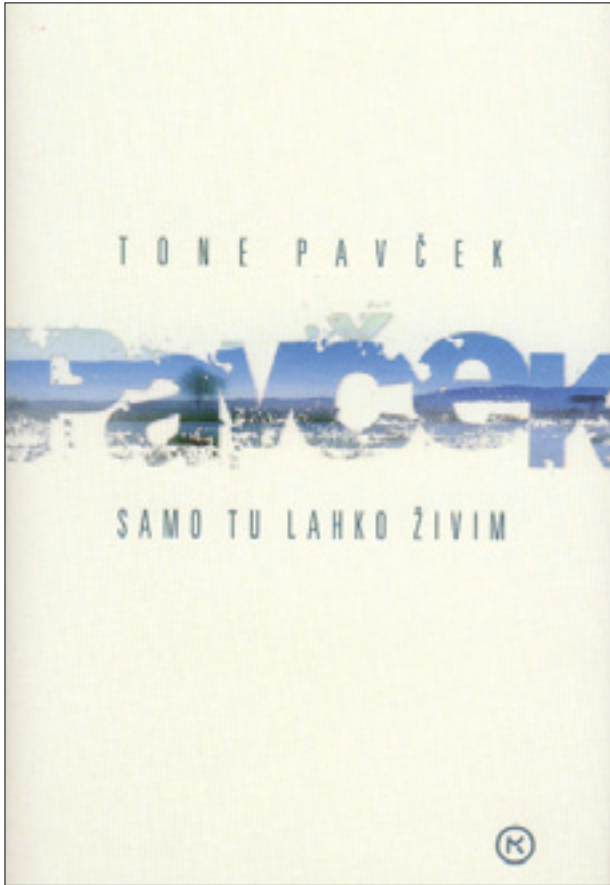
zemlje in luči razkriva rdečo nit svojega
izbora z mislijo, da pozna Pavčkova po-
ezija eno samo veliko identiteto: dolenj-
ski dom, ki ga je moral zapustiti, dolenj-
sko zemljo, v kateri so njegove rodovne
in duhovne korenine, zlasti pa dolenjsko
pokrajino, ki mu je predstavljala nepre-
segljivo estetsko skušnjo, pri čemer sta
zemlja in Dolenjska tako rekoč sinonima.

Izbor v petih ciklih poleg izhodišč-
ča, ki ga je urednik najbolj izpostavil, iz-
risuje tudi druge teme, ki se jim je Tone
Pavček – nekaterim tudi večkrat – pos-
večal v posameznih življenjskih in ustvar-
jalnih obdobjih. Če je prvi razdelek, Vla-
ki želja, ki vozijo mimo, označen krono-
loško (zgodnje pesmi), imajo preostali
druge skupne imenovalce: Lepa je moja
dežela (pesmi o Dolenjski), Stojim na ro-
bu luči in temine (pesmi o življenju, smrti
in minevanju), Iz tvoje smrti živim (pe-
smi o sinu) in Bolj živ sem z vsakim sti-
hom (pozne pesmi).

Sam pesnik je v pogostih nastopih
v zadnjem času omenil tudi druge mej-
nike in kažipote, ki so in še navdihujejo
njegovo pesništvo. V značilnem šegavo
iskrivem tonu je potrdil, da mu Dolenj-
ska ni država, ki jemlje, ampak prava do-
movina, ki daje, sicer pa da vseskozi dvo-
ri eni sami oblasti – življenju ...

Iztok Ilich

Publikacija je
poklon pesniku ob
njegovem
življenjskem
jubileju

TRIESTE PRIMA - MDI

Raznolik nastop milanskega sestava

Mednarodna srečanja s sodobno glasbo Trieste Prima so po
otvoritvenem nastopu ljubljanskega ansambla MD7 kot tretjega go-
sta zapisala ime MDI: v resnici gre za dva različna sestava, ki ima-
ta sicer nekaj skupnih točk, vendar si nista v sorodstvu. Podobno
kot ljubljanski septet je tudi milanski MDI nastal z namenom, da
bi občinstvu posredoval nove ideje, ki jih skladatelji kujejo v tret-
jem tisočletju; ljubljanski MD7 naroča skladbe, ki so prikrojene sep-
tetu, milanski sekstet pa ostaja bolj fleksibilen, kot je dokazal na trža-
škem koncertu, na katerem je nastopil v različnih kombinacijah, od
dua do seksteta. In ravno duo je odprl program s skladbo, čigar na-
slov »5« ni našel prave utemeljitve v koncertnem listu; avtor Ema-
nuele Casale se je že imenitno uveljavil na mednarodni sceni, več-
krat je bil za svoje delo nagrajen in »Petica« je nastala po naročilu
Inštituta za elektroakustično glasbo iz Bourgesa ter berlinske Aka-
demije umetnosti. Flavtistka Sonia Formenti in klarinetist Paolo Ca-
siraghi sta v poskakajočem in šepajočem ritmu živahno interagi-
rala z elektronsko posneto podlago, ki jima je nudila predvsem rit-
mične izzive; ljubka skladba se je nato umirila do neslišnega nivo-
ja in zaključila z efektnim crescendom. V naslednji točki smo pri-
sluhnilli delu tržaškega skladatelja Paola Longa, ki že nekaj let snu-
je zbirko stotih »Jedkanic-Etchings«, glasbenih miniatur, ki so po-
verjene različnim instrumentom. Tokrat je predstavil tretji del, ki
je spisan za violončelo in bas klarinet. Kot v jedkanicah se rahle po-
teze včasih strnejo v bolj odločne in markirane zvoke, ki sta jih kla-
rinetist Paolo Casiraghi in čelist Giorgio Casati izpeljala z mojstr-
sko dovršenostjo. Sestav se je ojačil v skladbi Dehnbare Puppe mit
Reissverschluss kubanskega avtorja Jorgeja Lopeza: naslov je skla-
datelj črpal iz nadrealistične estetike Hannsa Belmerja in glasba je
skušala prikazati skoraj sadiščno poigravanje s punčkami. Flavta,
bas klarinet, viola in čelo so tkali bolj rahlo tkivo, vpad klavirja pa
je bil zelo agresiven. Bolj blagovžno je zazvenel Gosti odmev (Den-
se Echo) Roberta H.P.Platza za flavto, violino, čelo, klavir in klari-
net, ki je bil nameščen na drugem koncu dvorane. Avtor je tudi di-
rigiral ansambel, ki je v začetku zazvenel s skoraj neslišnim vzdih-
ovanjem godalnega tria, se nato ojačil z ostalimi instrumenti in
nazadnje predal glavno besedo odlični flavtistki.

Sklepna točka je bila posvečena mojstru XX.stoletja Hann-
su Eislerju: skladatelj je bil odlično seznanjem z novimi glasbeni-
mi tokovi, ki so pretresli Evropo v začetku prejšnjega stoletja, v svo-
jih delih pa je skoraj vedno skušal uporabljati bolj poenostavljeno
in širšemu krogu poslušalstva razumljivo govorico. Sodelovanje z
Brechtom, pisanje songov in filmske glasbe je vsekakor obrodilo ka-
kovostne rezultate in tudi skladba, ki smo jo tokrat poslušali, je bi-
la lep kompromis med opisno in abstraktno glasbo, nastala je na-
mreč za film Regen (Dež) Jorisa Ivensa: kdor je kdaj obiskal Am-
sterdam in doživel njeno venomer spreminjajoče se podnebje, kjer
si v desetih minutah sledijo ploha, sonce, pa spet dež, je lahko še
bolje dojel naslov »Vierzehn Arten den Regen zu beschreiben (14
različnih opisov dežja)«. Rahlo kot jesenski dežek, pa tudi silovito
kot poletna ploha se je glasba pretakala v neprekinjenem loku, ki
ga je ansambel MDI zelo lepo začrtal. Poleg se omenjenim glas-
benikom gre brezpogojna pohvala tudi violinistki Franziski Schoe-
tensack, violistu Paulu Fumagalliju, pianistu Andrei Rebaudengu,
ne nazadnje pa tudi dirigentu Platzu, ki je brezhibno koordiniral
muziciranje.

Katja Kralj

REVIJE - Osma številka Mladike

Z mesečnikom tokrat stenski koledar 2009

Konec oktobra je v Trstu izšla osma šte-
vilka mesečnika Mladika. Priložen ji je stenski
koledar z ilustracijami Magde Starec Tavčar.
Vzete so iz knjige »Muc Feliks, učiteljica Ton-
čka in strašilo Zverina«, ki je pred nedavnim iz-
šla pri založbi Mladika. Otroško slikanico sta
pripravili omenjena ilustratorica in avtorica be-
sedila Anamarija Volk Zlobec.

Uvodno razmišljanje je posvečeno nedav-
nim političnim volitvam v Sloveniji, ki so pri-
nesle zamenjavo vlade. Uvodničar ugotavlja šib-
ke točke Janševega volilnega nastopa - nez-
možnost pridobitve simpatije časnikaarjev in me-
dijev, predvolilni razcep stranke Nova Sloveni-
ja in znaki njene klerikalizacije, vzroke volilne-
ga uspeha stranke Desus, ki se je bolj zanima-
la za konkretne probleme kot pa za ideološka
prerekovanja, in pozitivno ravnanje italijanske
manjšine, ki je strnjeno volila svoje dosedan-
je predstavnikar v parlamentu kljub temu, da so
ji dvorile različne stranke.

Nekoč v maju je naslov novele Majde Se-
nice Vujanovič, ki je bila priporočena na lite-
rarnem natečaju revije za lansko leto. Vrača se
v obdobje druge svetovne vojne in z izredno li-
ričnostjo obravnava dramatično dogajanje po-
vojnih pobojev. Radivoj Pahor je avtor pesni-
škega cikla z naslovom Poskus vrnitve.

Tomaž Simčič, odgovorni za slovenske šole
pri Deželnem šolskem uradu, odgovarja na
vprašanja v zvezi z načrtovano reformo itali-
janskega šolstva in z najbolj perečimi težavami
slovenskega šolstva v Italiji, od izobraževanja in
izpopolnjevanja slovenskih šolnikov do potre-
be po drugačnih pedagoških in metodoloških iz-
birah naše šole. Uredništvo se tudi spominja se-
demdesetletnice Mladikine sodelavke, publi-
cistke in pisateljice Lide Turk.

Že tradicionalne so rubrike Moje življenje
v Nemčiji, ki jo pripravlja Peter Merku, Onstran
bistre Soče - pogovori Primoža Sturmana s
predstavniki furlanske skupnosti v naši deželi:
tokrat je na vrsti pravnik s področja varstva je-
zikovnih manjšin William Cisilino, Drobci Li-
de Turk - tokrat beremo o škofu Jerneju Lega-
tu, ki je vodil tržaško-koprsko škofijo med le-
toma 1846-1875, ko je v Trstu prišlo do izbru-
ha kolere.

Nadaljuje in zaključuje se objava osebnih
pisem brata Staneta in sester ob smrti Srečka
Kosovela; gradivo je pripravila in ga z opombami
opremila Mira Cencič.

Mitja Petaros piše o Evru in Ekonomski
monetarni uniji, tj. političnem in gospodarskem
okviru, ki podpira evro in dopolnjuje enotni trg

Evropske unije, in o priložnostnem kovancu
vrednosti 2 evra, ki bo izšel na začetku pri-
hodnjega leta, da se obeleži 10-letnica ustano-
vitve EMU in uvedbe evra.

Saša Martelanc se spominja odvetnika, bi-
vshega šolnika Mitje Biteznika, ki je preminil sre-
di septembra.

O svojih vtisih s študijskih dnevov Draga
2008 pišejo nekateri predavatelji: Zvone Štru-
belj, Hanzi Tomažič, Jurij Paljk in Franci Petrič.

Na zadnjih straneh Mladike dobimo še An-
teno z novicami iz zamejstva in zdomstva, po-
ročila, oceni knjig Moje korenine Bogdana Gro-
ma ter Dušana Jelinčiča Kam gre veter, ko ne pi-
ha - napisali sta jih Irena Žerjal in Vilma Purič
- ter Novice knjižnice Dušana Černeta.

Mladinsko prilogo Rast so oblikovali ured-
nik Jernej Šček, ki piše o potrebi po komuni-
ciranju, dijaki višjih srednjih šol v Trstu s tiskov-
nim sporočilom o vzrokih za oktobrsko zased-
bo šol, Vida Forčič, ki je zapisala svoje vtise z
gostovanja MIMPZ Trst v Rimu in je tudi av-
torica zanimivega sestavka o učinkovitosti slo-
venskega in italijanskega univerzitetnega siste-
ma, Tjaša Nanut z osebnim pričevanjem o pro-
stovoljnem delu v Indiji z revnimi otroki, Erik
Kuret s poročilom o poteku zborovskega semi-
narja Voices of Europe, Mirjam Malalan, Vero-
nika in Jana Pegan o mladinski manjšinski iz-
menjavi Yana

TRST - Rossetti

Prepričljiva postavitev Bernhardove drame

Ritter, Dene, Voss iz naslova
gledališkega dela Thomasa Bern-
harda, ki je bila na sporedu v veliki
Rossettijevi dvorani v Trstu, so v res-
nici trije zvezdniški igralci dunaj-
skega Burgtheatra Ilse Ritter, Kirsten
Dene in Gert Voss, ki jim je avtor
dramo posvetil in ki so v njej tudi na-
stopili v krstni postavitvi leta 1986.
Delo je po svoje poklon vrhunskim
igralcem, ki zmorejo skrajne dra-
matične like, ki so prežeti z vrsto ob-
sedenosti in celo mejijo z norostjo,
izraziti prepričljivo, strastno in celo
vehementno, s poudarkom na ko-
mičnosti, ne da bi pri tem postali
groteskni in smešni. To je nedvom-
no uspelo Manueli Mandracchia
(Ritter), Mariji Paiato (Dene) in
Massimu Popoliziu (Voss), ki na-
stopajo v postavitvi režiserja Piera
Maccarinellija, tako da je predstavo
pospremila v Trst vrsta navdušenih
kritik.

Leta 1931 rojeni avstrijski dra-
matik Thomas Bernhard velja za vir-
tuoza zagrenjenosti in srda, ki ju li-
rično združuje s sarkastično komi-
čnostjo. Sam je priznaval, da je bilo
vse njegovo delovanje moteče, da ni
bil tiste vrste oseba, ki pusti ljudi v
miru, in da tak tudi ni hotel biti. Po
otročtvu in mladosti, ki ju je zazna-
movalo nemalo trpljenja, se je v šest-
desetih letih uveljavil kot pisatelj. V
sedemdesetih in osemdesetih letih
se je veliko posvetil gledališču in v so-
delovanju s skupino Clausa Pey-
manna ustvaril veliko odmevnih
predstav. Umrli je leta 1989.

V drami Ritter, Dene, Voss
Bernhard prikazuje potomce pre-
možne meščanske družine Vorrin-
ger, ki je tudi simbol okostenele sod-
obne družbe. To so Ludwig, ki v ne-
katerih potezah spominja na filozo-
fa Wittgensteina, in njegovi starejši
sestri, igralki, ki pa se o svojem ta-
lentu nista mogli prepričati, saj jima
je oče kupil večinski delež gledališ-
ča, v katerem nastopata. Ludwig, av-
tor raznih znanstvenih poskusov in
filozofskega traktata, se je dal pro-
stovoljno hospitalizirati v umobol-
nico, iz katere zelo nerad odhaja do-
mov, kamor ga nasprotno sili naj-
starejša sestra Dene, ki z obsedeno
predanostjo goji družinske spomine
in tradicijo, medtem ko Ritter nima
več iluzij, a ne najde poti iz družin-
ske ječe. Drama prikazuje enega od
Ludwigov povratkov v staro dru-
žinsko hišo, med katerim se razbije
dragoceni družinski porcelan in se
razkrijejo z površinsko ljubezni-
vostjo zakrita neizpovedljiva čustva
med bratom in sestrama, na koncu
pa stanje ostane nespremenjeno.

Trije nastopajoči igralci so po-
vsem kos zahtevnim vlogam in se ce-
lo fizično istovetijo s prikazanimi li-
ki: Maria Paiato je starejša sestra, ki
skuša z neomajno doslednostjo in
nepotrebno požrtvovalnostjo uve-
javiti navidezno harmonije njihove-
vega otroštva, Manuela Mandracchia
je mlajša sestra, ki ji zdaj medlo
nasprotuje, zdaj spet medlo poma-
ga in skuša le zase pridobiti ljubezen
najmlajšega brata, ta pa se zaničuje
vede do obeh kot predstavnic oso-
vražene družine. Z burno zagna-
nostjo ga igra Massimo Popolizio, ki
je za vlogo prejel nagrado Gli olim-
pici del teatro združenja Eti. Pred-
stava, ki jo je postavil režiser Piero
Maccarinelli, se odlikuje z virtuožno
interpretacijo in dognanim ritmom,
a nekako pušča vtis, da v njej ni nič
presenetljivega, vendar je treba upo-
števati, da je to eden od učinkov, ki
ga je hotel doseči sam avtor. Sceno,
ki prikazuje družinski salom s por-
treti prednikov, je ustvaril Carmelo
Giammello; kostumograf je Gianlu-
ca Sbicca. Dramo je v italijansko
prevedel Eugenio Bernardi. (bov)

GORICA - Pobuda zveze ASCOM bo potekala od četrтка do sobote

Na upad potrošnje in krizo trgovci odgovarjajo s popusti

V 40 trgovinah 20-odstotno znižanje cen - Družinam v stiski namerava pomagati tudi občina

Stiska trgovskega sektorja je zaznavna tudi v Raštelu, ki ima poleg goriških korzov izrazit trgovski značaj, a kjer trgovine še vedno zapirajo.

BUMBACA

V zadnjem letu se množijo novice o Goričanih, ki nimajo dovolj denarja, da bi plačevali račune za elektriko, plin in odpadke in se z veliko težavo prebijajo do konca meseca. Večina občanov se seveda ne spoprijetja s tako hudo finančno stisko, dejstvo pa je, da družine vedno bolj previdno uporabljajo denar. S krčenjem potrošnje se v težavah znajdejo tudi goriški trgovci, ki so se zato odločili, da bodo nakupe spodbudili s tridnevniimi »predbožničnimi« popusti. Pobuda, ki jo je goriška zveza ASCOM naslovila »Jesenski shopping days«, bo potekala 20., 21. in 22. novembra, udeležilo pa se je bo preko 40 trgovin. Seznam le-teh je objavljen na spletni strani zveze ASCOM www.asgo.it.

»Družine občutijo podražitev življenja in potrošnja se krči, kar se seveda odseva na male trgovce. Zato smo se zavzeli za novo pobudo, s katero želimo ustreči občanom. Če bo uspela, si bo tudi trgovski sektor nekoliko opomogel,« je povedal predstavnik zveze ASCOM za goriški okraj Gianluca Madriz in pojasnil: »V četrtek, petek in soboto bodo trgovine, ki so pristale na pobudo, izvajale 20 odstotni popust. Trgovci, ki sodelujejo, bodo na izložbo nalepili letak. Gre v glavnem za trgovine z oblačili, sodelovali pa bodo tudi drugi trgovci. Po eni strani je sodelovanje med tolikimi trgov-

ci pozitivno, po drugi pa kaže na to, da je položaj zaskrbljujoč. V drugačnem primeru bi si težko predstavljali, da bi se trgovine odločale za popuste tik pred božničnimi prazniki.« Da so se posli goriških trgovin občuteno skrčili, sta potrdila tudi predstavnika zveze ASCOM Elisabetta Lupi in Benedikt Kosič, ki je obenem tudi predstavnik SDGZ za trgovino na drobno. »V krizi ni le goriška trgovina, pač pa sektor nasploh,« je povedal Kosič in poudaril, da odprtje komercialnega centra Qlandia ni posebno vplivalo na položaj trgovcev tostran meje. »Problem je širši,« je dodal Kosič.

Za ukrepe proti podražitvi življenja pa se v Gorici ne odločajo le trgovci. Finančna stiska mnogih Goričanov, ki se v rastočem številu obračajo na Karitas s prošnjami po prispevkih, bodo v središču prihodnje konference županov goriške pokrajine, ki jo bo v kratkem sklicala odbornica občine Gorica Silvana Romano. Goriški odbornik Sergio Cosma pa se je v prejšnjih dneh zavzel za pobudo, ki bi občanom ob koncu vsakega meseca omogočala odkup košarice prehrabnih izdelkov po približno 9,50 evrov. Odbornik se je o tem že začel dogovarjati s predstavniki trgovcev, lastniki pekarn in trgovin z jestvinami, ki so izrazili zanimanje in so zagotovili, da bodo pobudo preučili. (Ale)

GORICA-RIM »Preživetje sklada le še utopija«

»Ne delajmo si utvar. Težko bo obdržati pri življenju Goriški sklad, brez katerega pa bo našim podjetjem trda predla, saj so hud udarec že utrpela po ukinitvi proste cone,« pravi župan Ettore Romoli, ki se odpravlja v Rim, kjer se bo jutri sestel s predstavniki svoje politične strani v senatu. Ravno v senat je namenjen vladni ukrep, na podlagi katerega ne bo več denarja za financiranje sklada od prihodnjega leta dalje. Romoli pa bo v Rimu skušal doseči njegovo preživetje za triletnje 2009-2011. »Za prihodnje leto je bil denar že programiran in bi ga morala vlada potrditi, od leta 2010 dalje pa je nad skladom velik vprašaj. Pri današnjem stanju naša zahteva zveni kot utopija.« Župan pa bo šel tudi pozvedovat, zakaj še ni izplačan znesek za letošnje leto, čeprav je že bil dodeljen. Romoli računa tudi, da bo s problemom nadaljnega obstoja Goriškega sklada seznanil Maurizia Gasparrija, načelnika Ljudstva svobode v rimskem senatu, ki bo 28. novembra v deželi FJK in ga bodo skušali pripeljati za krajši postanek v Gorico.

Pred nedavnim se je na Rim obrnil tudi predsednik Trgovinske zbornice Emilio Sgarlata in vlado opozoril, da je splošni finančni okvir zaostri kronično krizo v goriškem gospodarstvu. Iz Rima pa ni prejel zagotovila, da bo sklad še nadalje financiran. Na vprašanje, ali je dodeljeni denar iz sklada pomagal podjetjem iz krize, Sgarlata odgovarja: »Ko bi tega denarja ne imeli, bi bil položaj veliko hujši.« Zgovornejši pa je podatek: lanska dotacija Goriškega sklada je omogočila podjetjem investicije v skupni vrednosti 23.797.475 evrov. Denar pa ni šel le podjetjem, temveč tudi za razvoj univerze na Goriškem.

GORICA - Ruralia

V mislih imajo vinski sejem

SERGIO ZANIRATO

BUMBACA

Sejem Regalo Ruralia, ki bo na goriškem sejamskem razstavišču potekal med 21. in 23. novembrom, se bo prihodnje leto prelevil v večji sejem vina. O tem razmišljajo Trgovinska zbornica, občina Gorica, bančni zavod Friuladria in videmsko-goriška sejemska družba, katerih predstavniki so včeraj spregovorili o letošnji izvedbi sejma enogastronomskih dobrot Regalo Ruralia.

»Gospodarska kriza postavlja v težave sejamsko področje, kljub temu smo tudi letos priredili sejem tipičnih proizvodov, ker menimo, da gre za pomembno pobudo. Računamo, da bo število obiskovalcev višje kot lani, ko je pobuda potekala vzporedno z Andreevim sejmom,« je povedal predsednik goriške Trgovinske zbornice Emilio Sgarlata, goriški župan Ettore Romoli pa je odkril načrte za prihodnost: »Začeli smo se pogovarjati o tem, da bi prihodnje leto priredili drugačen sejem, ki bi čim bolj ovrednotil Gorico in privabil višje število obiskovalcev. Posvečen bo vinu in enogastronomski ponudbi naših krajev.«

O vsebini sejma Regalo Ruralia, ki je pred vrati, pa sta spregovorila direktor goriško-videmske sejemske družbe Maurizio Tripani in njen predsednik Sergio Zanirato. Tudi na letošnjem sejmu bodo poleg jedi promovirani proizvodi, ki v skladu z običaji in novimi tržnimi trendi bogatijo božično ponudbo. »Tokrat smo si zamislili novo postavitev. V eni hali sejmskega razstavišča bodo nameščene stojnice; letos bo prisotnih 40 razstavljalcev iz cele FJK. V drugem paviljonu pa bodo potekale degustacije vin in tipičnih jedi,« je povedal Tripani, goriški odbornik Antonio Devetag pa je opozoril, da bodo pri pobudi sodelovale tudi tri goriške restavracije Majda, Rosenbar in Le Palace. Sejem Regalo Ruralia, ki bo uvelod tudi v niz pobud »Goriški december«, bodo odprli v petek ob 15. uri. V soboto in nedeljo bo v razstavne prostore mogoče vstopiti že ob 10. uri, zaprtje pa je v vseh treh dneh predvideno ob 20. uri.

GORICA - Kolona že stoji

Travniški svetnik se vrača na trg

Po sedemdesetih letih se bo kip sv. Ignacija ponovno vrnil na svoje izvirno mesto. Danes bodo namreč po vsej verjetnosti postavili marmornatega svetnika, ki je bil v zadnjih mesecih podvržen temeljitemu restavratorskemu posegu, na kamniti steber pred palačo prefekture na Travniku. Pred palačo Torriani je namreč kip iz 17. stoletja stal do leta 1938; ob Mussolinijevem obisku v Gorici so fašistične oblasti zahtevale, naj se ga prenese na kamniti podstavek pred cerkvijo sv. Ignacija, kjer je ostal do marca letos.

Izvedenci iz restavratorskega podjetja Eu.Co.Re iz kraja Pavia di Udine, ki so izpeljali lepotilni poseg, so včeraj s pomočjo žerjava sestavili restavrirani steber in nanj pritrdili gradbeni oder. Predvidoma danes bodo na vrh postavka namestili marmornatega svetnika, ki so mu vrnili nekdanji blišč. Ne bodo ga takoj odkrili, saj ga bo gradbeni oder obdajal, dokler ne bodo stebra in svetnika na njem primerno utrdili.

Gradbeni oder okrog stebra

GORICA - Včerajšnji sklep občinskega odbora

Prispevek za rajone

Vsakemu tisoč evrov - Občina pristopila k projektu za ovrednotenje krajev spomina na prvo svetovno vojno

Goriška občinska uprava bo vsem rajonskim svetom namenila nov prispevek v znesku 10.000 evrov. Občinski odbor je namreč med včerajšnjim zasедanjem sprejel sklep, s katerim je goriški občinski odbornik in podžupan Fabio Gentile predlagal porazdelitev novega prispevka med desetimi rajonskimi sveti. Vsak rajonski svet bo prejel tisoč evrov.

Uprava je v rebalansu, ki ga je občinski svet z glasovi večine odobril pred nekaj dnevi, že dodelila občinskim svetom 10.000 evrov, tako opozicija kot tudi predsedniki krajevnih skupnosti pa so ocenili, da je bila ta vsota nezadostna. »Uprava je odločila, da bo delovanje rajonskih svetov podprla z dodatnim prispevkom. Kljub temu, da goriško gospodarstvo doživlja težko obdobje, smo želeli omogočiti rajonom, da izpeljejo načrtovane dejavnosti,« je povedal Fabio Gentile.

Goriški občinski odbor je včeraj tudi sprejel sklep o sodelovanju pri čezmejnem projektu za uresničitev

ETTORE ROMOLI

BUMBACA

mreže med pobudami, ki so povezane s prvo svetovno vojno in njenimi prizorišči.

Pobudo, pri katerem sodelujejo tudi partnerji iz Slovenije, Veneta in Emilie Romagne, bo goriška pokrajina, ki je nositelj projekta, predstavila v okviru programa za čezmejno koooperacijo Italija-Slovenija 2007-2013. Goriški občinski odbor je včeraj pristopil tudi k drugemu projektu čezmejne kooperacije, katerega cilj pa je izboljšanje prometnih povezav in čezmejna integracija urbanih območij.

SABOTIN Gasilci nadaljevali z iskanjem

Akcija iskanja moškega, ki je v nedeljo zvečer z obupanimi klici na pomoč vznemiril številne prebivalce Št mavra, se je nadaljevala tudi včeraj. V popoldanskih urah so se na Sabotin povzpeli štirje goriški gasilci, ki so pregledali glavne in stranske poti, ob mraku pa so z iskanjem prekinili. »Našli nismo ničesar. Kljub temu pa nismo še odločili, ali bomo prekinili akcijo iskanja,« so povedali gasilci. Na goriški in novogoriški policiji so potrdili, da ni zaenkrat prijavljene nobene pogrešane osebe, zato so nekateri pomislili tudi na možnost, da se je na Sabotinu ponesrečil pribežnik.

GORICA - Društvo umetnikov KONS za obletnico Kulturnega doma

Sliko, fotografijo ali kip so navdihnili Kosovelovi verzi

Goriško zastopajo trije slikarji, s Tržaškega pa prihaja štirinajst avtorjev

Pogled na občinstvo na včerajšnjem odprtju razstave v galeriji Kulturnega doma (levo), Igor Komel in Rado Jagodic (desno)

BUMBACA

V okviru praznovanj ob 27. obletnici Kulturnega doma v Gorici so sinoči odprli skupinsko razstavo društva za umetnost KONS. Društvena razstava je posvečena liku in delu pesnika Srečka Kosovele. Izbrana tema je članom ponudila izziv soočanja med različnimi umetniškimi zvrstmi in iskanja izvirnih interpretacij, med besedno in likovno umetnostjo. Likovniki so si namreč za navdih izbrali Kosovelovo poezijo ali verz in nato začeli ustvarjati sliko, fotografijo ali kip. Goriški prostor na razstavi zastopajo trije slikarji, s Tržaškega pa prihaja štirinajst avtorjev: enajst slikarjev, dva fotografa in en kipar.

Po uvodnem pozdravu ravnatelja Igorja Komela, ki je poudaril, da je razstavna dejavnost v Kulturnem domu usmerjena predvsem v ovrednotenje krajevnih umetnikov, je prikazana dela predstavil kritik Joško Vetrh, ki je izpostavil značilnosti razstavljenih del vsakega umetnika. Slikar Marko Faganel in fotograf Viljam Lavrenčič se naslanjata na figurativno tradicijo in pri tem uporabljata že preizkušene materiale in tehnike, da beležita krajinske

izreze v realistično impresionističnem duhu. Živa Pahor, Tatjana Tavčar in Zvonimir Kalc iščejo izhodišče za nove imperativne in simbolne sugestije v poenostavljanju figur in predmetov, ki polnijo slikarsko površino, je povedal Vetrh. O Dezideriju Švari je dejal, da izpostavlja zunanji svet v geometrizirano, živo govoreča barvna polja, medtem ko ga Andrea Verdelago in fotograf Robert Jakomin preurejata v tonsko usklajene površine. Figurativna izrazitost upodobljenih objektov je v delih Janine Cotič v glavnem že izgubila realistično zasnovno in kaže odločen prehod v abstrakcijo. Globljo resničnost v osebnih variantah abstraktnega slikarstva je Vetrh zaznal v delih Matjaža Hmeljaka, Rada Jagodica, Claudie Marušić, Jane Pečar, Franka Vecchieta in Ivana Žerjale. Pri njih je opazna tudi smotna raba različnih tehnik in materialov ter vplivi raznih modernističnih likovnih smeri. Lahkotna, elegantna mešana tehnika Jasne Merku in prefinjena, dramatično razgibana skulptura v kraškem kamnu Pavla Hrovatina pa sta priča, da je kategorija dekorativnega likovnega ustvar-

janja v današnji družbi odkrila dovolj razlogov za svoj obstoj, je zaključil Vetrh.

V imenu društva KONS se je nato organizatorjem zahvalil predsednik Rado Jagodic in razstavo posvetil pred kratkim umrlemu članu društva Riccardu Baldassarriju. Njegova je bila tudi zamisel, da bi letošnjo društveno razstavo posvetili Srečku Kosovelu, je poudaril Jagodic.

Razstava, ki jo prireja Kulturni dom v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev, s Fundacijo Goriške hranilnice in z deželno FJK, bo v galeriji Kulturnega doma odprta do 5. decembra; dela so na ogled od ponedeljka do petka, od 10. do 13. ure in od 16. do 18. ure, v večernih urah pa med kulturnimi prireditvami.

Sinočnje odprtje razstave društva KONS je bilo uvod v obeleževanje 27. letnice Kulturnega doma. Osrednja proslava bo na vrsti v četrtek, 27. novembra, ob 20.30, ko bo na oder stopil pevski trio Eroika, ki združuje priznane slovenske operne pevce. Bariton Matjaž Robavs ter tenorja Aljaž Farasin in Metod Žunec so v septembru izdali težko pričakovani prvenec, ki med drugim vsebuje sveže interpretacije znanih slovenskih uspešnic, kot so Ko zvonovi zapoje, Stop, Dan ljubezni, Namesto koga roža cveti, Ko mene več ne bo ter španske prepesnitve velike uspešnice Ti si mi u krvi. V goriškem Kulturnem domu se tako tudi tokrat obeta vrhunski glasbeni dogodek. (pg)

GORICA - Občina

Slovenski prevajalec: razpisan bo natečaj

Občinski odbor župana Ettoreja Romolije je včeraj sprejel sklep o razpisu javnega natečaja za zaposlitev slovenskega prevajalca-tolmača. Dosedanji prevajalki, Niki Simoniti Jenko, je namreč zapadla pogodba in je njeno mesto v slovenskem občinskem uradu prazno. Včerajšnji sklep določa, da bodo na osnovi študijskih referenc in izkušenj v javni upravi ter ustnega izpita zaposlili na občini prevajalca oz. prevajalko za določen čas, za skupno 25 ur na teden (torej par-time) in za obdobje dvanajstih mesecev. Temu bo občina namenila 21 tisoč evrov, ki jih je dobila od dežele FJK na podlagi zaščitnega zakona 482/1999, katerim bo dodala 3.690 evrov iz lastnega proračuna za tekoče leto. V sklepu je tudi omenjena možnost, da bi prevajalsko službo financirala iz dotacije po zakonu 38/2001.

Razpis bo objavljen za obdobje petnajstih dni v deželni uradni listu (BUR), kolikor bo tudi trajal rok za predložitev prošnje; obrazec je na razpolago na občini. Med pogoji sta izrecno navedeni vsaj enoletna izkušnja (ne nujno kontinuirana) pri javnih upravah z zadolžitvijo slovenskega prevajalca-tolmača in primerna študijska priprava, začetni z ustrežno univerzitetno diplomom.

Postopek za zaposlitev ne bo kar tako hiter in se predvidoma ne bo iztek pred dvema mesecema. »Naredili smo, kar je bilo v naših močeh,« je povedal pristojni odbornik Stefano Ceretta: »Prizadevali smo si ohraniti prevajalsko službo, ki je za goriško občino potrebna in bi jo kazalo, če mogoče, še dodatno okrepiti.«

»Počasi in s težavo, a se vendarle nekaj premika. Bilo bi naravnost skregano s sodobnim razmišljanjem, ko bi občina Gorica ostala brez svoje prevajalske službe,« je vest o razpisu natečaja komentiral svetnik Demokratske stranke Aleš Waltritsch: »Na številna javna in osebna vprašanja so odborniki in župan vedno zatrjevali, da do ukinitve te službe in slovenskega urada ne bo prišlo, a kot neverni "tomaži" smo svetniki, vsak po svojih poteh in močeh, stalno opozarjali upravo na ključni pomen te poklicne figure. Potrditev zato pozdravljamo, obenem pa pozivamo mestno upravo, naj vztraja v iskanju denarja za kritje celotnega delovnega urnika in zato, da pogodbo podaljša iz enoletne v večletno.«

GORICA

Mejni objekti bodo začeli padati danes

Iz goriške prefekture so včeraj sporočili, da danes gre zares. Uprava državne posesti je namreč včeraj potrdila, da je pridobila vsa potrebna dovoljenja in da se zato danes loteva napovedanega rušenja mejnih objektov - kabin, nadstreškov in drugih pritliklin - na italijanski strani meje. Dela bodo najprej stekla pri Solkanu in Mirnu, kjer bodo najprej pripravili gradbišče; poseg bo tam trajal nekaj dni. Na prefekturi so še pojasnili, da bo odstranjevanje skupno trajalo približno trideset dni in bo izpeljano do 20. decembra. Po seznamu, ki ga je posredovala uprava državne posesti, sta torej prva na vrsti Solkan in Miren, sledili jima bodo 24. novembra Šempeter in Devetaki, 1. decembra pa še Plešivo in Jamlje.

Nad oviranim prometom bodo nadzirali občinski redarji in prometna policija iz Gorice, ki bodo skrbeli, da bodo nevšečnosti kar se da omejene. Zaradi del bo vožnja mestoma prepovedana, o čemer so italijanske oblasti obvestile tudi sosednje slovenske občine, kjer pa nam ni uspelo priti do informacije, če načrtujejo rušenje mejnih objektov tudi na slovenski strani. Tega opravila se je uprava italijanske državne posesti lotila zato, da bi olajšala prehod čez mejo in izboljšala varnost voznikov.

PEVMA - V okviru koncertne sezone nastop mešanega pevskega zbora Hrast

V čast svetemu Martinu

Krsto so zapeli latinsko mašo, ki jo je uglasbil avški skladatelj Štefan Mauri - Poklonili so se Stanku Jericiju

V okviru letošnje koncertne sezone, ki jo prireja Kulturni center Lojze Bratuž, Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in Združenje cerkvenih pevskih zborov (ZCPZ), je v ponedeljek minulega tedna v cerkvi sv. Silvestra v Pevni s samostojnim koncertom nastopil mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča.

Koncert ob sv. Martinu ni bil ključno izveden na predvečer svetnikovega godu. Doberdobski zbor je namreč na ta večer prvič v zamejstvu predstavil latinsko mašo na čast sv. Martinu, ki jo je uglasbil avški skladatelj Štefan Mauri ob juljskem gostovanju doberdobskih pevcev v Toursu, kraju, kjer je sv. Martin pokopan, in oktobrskem gostovanju v madžarskem Sombotelju, svetnikovem rojstnem kraju ob priložnosti odprtja Kulturne poti sv. Martina. Latinska maša, novost koncerta, je stvaritev za zbor in orgle. Pevce je na orglah spremljal uveljavljeni organist in dirigent Gregor Klančič.

Večer je bil razdeljen na tri dele. Najprej je zbor predstavil naborni polifonski repertoar, ki je segal do dveh različnih nemških romantičnih skladateljev, Antona Brucknerja in Johanna Brahmsa. Po izseku iz Šnitkejeve pravoslavne liturgije, se je zbor poklonil pokojnemu goriškemu skladatelju Stanku Jericiju ob 80. letnici njegovega rojstva z dvema njego-

Pevski koncert mešanega zbora Hrast

BUMBACA

vima skladbama, Tebi gospod in Judežev obup (na besedilo Franceta Balantiča). Drugi del koncerta je zbor Hrast posvetil izvedbi že omenjene Maurijeve latinske maše. Zadnji del koncerta se je začel dejansko tam, kjer se je zaključil drugi del, pri skladatelju Mauriju. Doberdobski so

predstavili skladateljevo Balado (besedilo Srečka Kosovele) in večer zaključili z ljudskim repertoarjem slovenskih napevov od Koroške do Bele Krajine.

Doberdobski pevski zbor je s tem koncertom zaokrožil sezono, v kateri proslavlja matično istoimensko društvo 40-

letnico obstoja. Koncertna sezona v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž, glasbene šole Emil Komel in ZCPZ se bo nadaljevala v petek, 12. decembra, ob 20.30 v prostorih centra Bratuž, kjer bo božični koncert oblikoval zbor pravoslavne patriarhata iz Moskve. (ač)

NOVA GORICA - Zaradi županovih parlamentarnih obveznosti

Kozinčeva poklicna podžupanja, Arčon podžupan

Od prvega decembra dalje - Arčon mesta še ni sprejel in postavlja politične pogoje

Darinka Kozinc bo s prvim decembrom postala poklicna podžupanja, medtem ko je Mirko Brulc že od prvega novembra dalje zaposlen v državnem zboru, torej odtlej funkcijo župana opravlja nepoklicno. Ravno zaradi njegovih parlamentarnih dolžnosti bo del obveznosti prevzela poklicna podžupanja. Kozinčeva, sicer Brulčeva strankarska kolegica, soglasje župana za opravljanje poklicne funkcije že ima, odobritev mestnega sveta v tem primeru ni potrebna. Brulc je že ob izvolitvi za poslanca napovedal, da bo iz vrst opozicije, poleg Vojka Fona iz SDS in Kozinčeve, imenoval še tretjega podžupana. S tem v zvezi se vse glasneje omenja ime Mateja Arčona, predsednika mestnega odbora stranke LDS in državnega svetnika. Arčon potrjuje, da je povabilo za mesto podžupana že prejel, ali bo ponujeno tudi sprejel, pa je po njegovih besedah odvisno predvsem od načina sodelovanja med koalicijo in opozicijo ter od pristojnosti, ki bi mu bile zaupane.

Arčon, ki je v prejšnjem Brulčevem županskem mandatu dve leti že podžupanoval, pravi, da odločitev o tem, ali ponovno sprejme ponujeno podžupansko funkcijo, ni le njegova. »Odvisna je od mojega morebitnega sodelovanja pri vodenju občine in pristojnosti, predvsem pa od vsebine in načina sodelovanja med koalicijo in opozicijo,« pravi in dodaja, da je treba tudi vzpostaviti medsebojno sodelovanje med strankami koalicije in opozicije, predvsem pa preseči politične delitve in vzpostaviti pogoje

za nov razvojni zagon mesta. »Treba se je tudi še dogovoriti, kateri so tisti projekti v prihodnjih dveh proračunskih letih, ki jih bomo zagovarjali vsi, koalicija in opozicija. Na področju vrtcev, šol, ureditve magistrale, prostorskih planov. Pri teh projektih sem pripravljen sodelovati. Postaviti je treba tudi konkretne cilje, kot na primer postavitev univerze, ureditev sto neprofitnih stanovanj ali pa adaptacijo vrtcev,« našteva Arčon, ki je že tretji mandat zapored tudi mestni svetnik. Po njegovem mnenju se bodo stvari definirale, ko si bo župan vzel čas za pogovor.

Podžupanja Kozinčeva s prvim decembrom zapuša delovno mesto na srednji strokovni šoli v Novi Gorici, kjer je bila dva mandata in pol ravnateljica. Odtlej bo zaposlena na mestni občini, kjer zaradi pogostejše županove odsotnosti potrebujejo »nekoga, ki bo prisoten in neposredno v stiku pri reševanju problemov,« kot je povedala. Kozinčevi, ki v prvi vrsti poudarja, da ima občina še vedno župana, ki je bil na to mesto izvoljen, se sedaj obeta tudi nekaj več pooblastil kot doslej. Nekdanja predsednica krajevne skupnosti Solkan in mestna svetnica v tretjem mandatu napoveduje, da bo vse sile usmerila v doseganje celovitega razvoja mesta, pa tudi v prednostne naloge: mednje prištevava predvsem vprašanje zemljišč in univerze. Tudi ona upa, da bo mestni svet, »zmogel gledati v smeri skupnih ciljev, usmerjenih v dobrobit občine,« obem na se zaveda, da časi sedaj niso rožnati. (km)

Darinka Kozinc, Mirko Brulc in Matej Arčon

FOTO K.M.

TURISTIČNA ZVEZA SLOVENIJE - Akcija Moja dežela, lepa in gostoljubna

Nova Gorica izstopala med srednjimi mesti, med drugimi kraji pa Medana

Turistična zveza Slovenije je v soboto v Podčetrtku podelila nagrade v okviru akcija Moja dežela - lepa in gostoljubna, ki je letos potekala pod pokroviteljstvom predsednika države Danila Türka. Nekaj najboljše uvrščenih krajev in mest je tudi na Goriškem: med srednjimi mesti se je med najboljše ocenjene uvrstila tudi Nova Gorica, med drugimi kraji briška vas Medana, med vrtci pa vipavski. Med najlepše Petrolove bencinske servise se je uvrstil tudi deskljanski. Letošnja novost je tudi poskusno ocenjevanje turističnih in mladinskih hotelov, ki bo naslednje leto del rednega ocenjevanja.

Posameznih ocenjevanih kategorij tekmovanja je več: tekmujejo večja, manjša in srednja mesta, izrazito turistični kraji, turistični, izletniški, hribovski in drugi kraji, terme in manjše terme, srednje šole, starejše in novejše osnovne šole ter vrtci. Ocenjuje se še srednje, večje in manjše kampe, mestna in vaška jedra, morske, sladkovodne akvarije in ribnike.

Podrobnejši pregled najbolje ocenjenih po posameznih kategorijah razkriva naslednje: med večjimi mesti so bili najbolje ocenjeni Koper, Velenje in Novo mesto, med srednjimi mesti Slovenske Konjice, Nova Gorica in Slovenj Gradec, med manjšimi mesti Cerklje na Gorenjskem, Ljutomer in Spodnja Idrija, med hribovskimi turističnimi kraji Podčetrtek, Moravske Toplice in Rogaška Slatina. Med turističnimi kraji so zmagovalci Šmarješke Toplice, Dobrna in Lipica, med izletniškimi kraji Kostanjevica na Krki, Mozirje in Šentjernej, med hribovskimi kraji Razbor v občini Sevnica, Dobovec v občini Trbovlje in Zgornja Kapla na Kozjaku, med drugimi kraji pa Vrzenec, Vopovlje in Medana. Najboljše večje terme so bile Čatež, Naravni park 3000 in Zreče, manjše terme pa Šmarješke Toplice, Ptuj in Lendava. Med srednjimi šolami so bile najbolje ocenjene srednja ekonomska šola Murska Sobota, gimnazija Ilirska Bistrica in kmetijska šo-

la Grm Novo mesto, med starejšimi osnovnimi šolami osnovna šola Bistrica ob Sotli, podružnična šola Dolenja vas in osnovna šola Artiče, med novejšimi pa osnovna šola Naklo, osnovna šola Šentjernej in osnovna šola Rečica ob Savinji. Zmagovalci med vrtci so Vipava, Izvir Rogaška Slatina in Čebelica Šentjernej. Najboljši med kampi so bili Šobec, Ljubljana Resort in Pivka jama, Kamne, Catež in Jezero Velenje ter Trnovec in Trenta.

V okviru projekta poteka še ocenjevanje mestnih in vaških jeder, med katerima sta se najbolje uvrstila Slovenske Konjice in Svečina. Dobitniki priznanj med panožnimi tekmovanji so bili Prostovoljno gasilsko društvo Moravče, vojašnici Kranj in Ankaran, Petrolovi bencinski servisi Ptuj (V), Loški potok, Mozirje, Ljubljana Šmartinska (I), Deskle in Žiri. Najlepsi morski akvarij ima Ta-dej Gornjec, sladkovodni akvarij Miro Derlink in vrtni ribnik Boštjan Potočnik. (km)

GORICA - Romski par so prijeli po kraji v krminski trafiki

Visoka kazen za tatiča

Obsojena sta na štiri leta in pol zapora, na globo, odškodnino in sodne stroške

Včasih je pravosodje za italijanske razmere presenetljivo hitro, v goriškem primeru pa tudi presenetljivo strogo, kot priča razsodba zoper romski par, ki je kradel v krminski trafiki.

Zakonca Sandro in Luciana Hudorovich z bivališčem v kraju Lestizza v videmski pokrajini sta bila včeraj v Gorici obsojena na štiri leta in pol zapora, na 900 evrov denarne kazni na vsakega, na izplačilo odškodnine v znesku 5.600 evrov in sodnih stroškov. Na videz gre za pretirano kazen glede na kaznivo dejanje - kraja cigaret in telefonskih kartic -, vendar na razsodbo goriške sodnice Emanuele Bigattin je vplivala okoliščina, da ima tatinski par za sabo na stežaj odprte račune s pravico.

Tatvino, zaradi katere bosta drago plačala, sta zagrešila 16. marca letos v trgovini Maria Congiua v ulici Brazzano v Krminu. Uspelo jima je odnesti okrog dvajset paketov z zavojski cigaret, kakih sto telefonskih polnilnih kartic in 150 evrov. Prijeli so ju krminski karabinjerji, potem ko so izsledili ukradeno telefonsko kartico, ki jo je naivno uporabil njun sin.

Udrla se je streha

Včeraj dopoldne se je v Tržiču udrla streha hiše, ki stoji na vogalu med ulicama Bixio in IX Giugno. Alarm je sprožila lastnica poslopja Silvana Carnielutti, ki je okrog 10. ure slišala močan hrup. Tekla je na cesto in opazila, da se je udrla streha nad spalnimi sobami. Poklicala je na pomoč gasilce, ki so prepovedali uporabo hiše. Lastnica si bo zato morala začasno poiskati drugo stanovanje.

Prevažal ukraden motor

V torek, nekaj minut po polnoči, so policisti iz postaje za izrvalne ukrepe v Vrtojbi ustavili tovorni avtomobil, ki ga je iz Italije pripeljal Romun. Na njem je imel naloženo motorno kolo, za katerega so policisti ugotovili, da je bilo konec oktobra ukradeno v Italiji, zato so mu ga zasegli. Motorno kolo bodo vrnilo lastniku, zoper voznika pa so napisali kazensko ovadbo. (km)

Spomin na Špacapana

Drevi bodo spominu Mirka Špacapana ob obletnici njegove smrti posvetili dobrodelni večer z nabirko denarja za terminalne rakeste bolnike. Potekal bo v gledališču Palamostre v Vidmu z začetkom ob 20.45. V cerkvi v Podgori pa bo jutri ob 18. uri maša zadušnica ob prvi obletnici smrti.

Združenje Nuovo Lavoro

Združenje Nuovo Lavoro bo danes in v sredo, 26. novembra, med 17. in 19. uro priredilo v sejni sobi pokrajinskega odbora na korzu Italia v Gorici vrsto krajših formativnih srečanj; podrobnejše informacije so dostopne na spletni strani www.nuovolavoro.org.

Salvatore Bruno v Gorici

Drevi ob 20.45 bodo Mladi demokrati iz vrst goriške Demokratske stranke (DS) na sedežu v drevoredu D'Annunzio v Gorici gostili Salvatoraja Bruna, enega izmed štirih kandidatov, ki se bodo 21. novembra potegovali za mesto tajnika mladinske organizacije DS. Srečanje bo odprto javnosti.

Loachov film v Doberdobu

Drevi ob 20.30 bodo v Modra's galeriji kulturnega društva Jezero v Doberdobu predvajali zadnji film režiserja Ken Loacha »In questo mondo libero«. Loach je v filmu osvetlil trpko usodo tisočih emigrantov, ki se v iskanju boljšega življenja vsako leto zatekajo v Veliko Britanijo.

Dee Dee Bridgewater v Gorici

Drevi bo v gledališču Verdi nastopila ameriška jazz zvezda Dee Dee Bridgewater, ki bo v Gorico prišla v okviru svoje turnee. S pianistom Edselom Gomezom, kontrabasistom Irom Colemanom in bobnarjem Mininom Greyem bo zapela najbolj znane pesmi iz svojega repertoarja in številne jazz uspešnice. Koncert se bo začel ob 20.45.

GORICA - Primer Tine Zanin

Odstavljeno zdravnico čaka sodna obravnava

Sodili bodo Tini Zanin, zdravnici, ki je bila na čelu oddelka za medicino dela pri goriškem zdravstvenem podjetju. Obravnava bo 7. aprila prihodnjega leta, ko se bo morala zagovarjati zaradi suma prikrivanja javnih aktov. Tako je včeraj sklenil sodnik za predhodne preiskave Andrea Odoardo Comez.

Tino Zanin, ki je bila pred nekaj meseci odstavljena z mesta vodje oddelka za medicino dela, kar je v javnosti sprožilo polemike in proteste sindikalnih organizacij, dolžijo, da ni omogočila opravljanja preiskav sodne policije po naročilu državnega tožilstva in je tako preprečila izvajanje nalog njene urada, ki bi se morale izvajati brez zamud, je svojo odločitev utemeljil sodnik.

Zaninova, ki ima specializacijo iz medicine dela in je bila pri goriškem oddelku zaposlena od leta 1979, od leta 1990 pa njegova vodja, je že svojčas pojasnila, da ni mogla odgovarjati na vse zahteve državnega tožilstva zaradi bre-

mena zadolžitve, povezanih z njeno institucionalno vlogo, in zaradi nezadostnega osebja, na kar je večkrat opozorila tako vodstvo zdravstvenega podjetja kot tožilstvo. Na to se je navezal tudi zdravničin odvetnik Paolo Bevilacqua, ki je izpostavil pomanjkanje subjektivnega elementa pri povzročitvi kaznivega dejanja, v kolikor zdravnica ni nikoli odklonila nalog, ki so ji bile zaupane, je pa vedno opozarjala na stisko zaradi nevzdržnega pomanjkanja osebja.

Goriški sodnik je vsekakor sklenil, da naj se celotna dokumentacija z dokaznim gradivom vred temeljito pretrese, saj gre za občutljivo področje odgovornosti zaradi nesreč na delovnih mestih. Odvetnik Bevilacqua je že izrazil prepričanje, da bo sodna obravnava pomembna priložnost, da se dobera razčistijo - predvsem na pravni ravni - odnosi in sodelovanje med preventivnimi službami in državnim tožilstvom, o čemer teče gosta razprava tudi na državnih ravni.

GORICA - V nedeljo na pobudo občine

Minišport onkraj meja za 400 otrok

V nedeljo, 23. novembra, bo potekala prva izvedba prireditve Minišport onkraj meja, na kateri bo sodelovalo preko štiristo otrok, ki bodo prišli v Goro tudi iz Avstrije in Slovenije. To bo prava mala olimpijada, posvečena najmlajšim športnikom in nekaterim športnim panogam, ki nimajo tako hrupne reklame, kot jo ima na primer nogomet. Turnirji in tekme v minikošarki, plavanju, odbojki, namiznem tenisu in hokeju, ki se jih bodo udeležili tekmovalci do 14. leta starosti, se bodo odvijali od 10. ure dalje v telovadnicah združenja UGG, v telovadnici v dolini Korna (v ulici Brass), v osnovni šoli Pecorini in občinskemu bazenu na Rojcah. Ob koncu športnega dneva se bodo vsi sodelujoči - športniki, trenerji in upravitelji - srečali v dvorani UGG na trgu Cesare Battisti, kjer bo zaključna družabnost s podelitvijo priznanj in nagrad.

Minišport onkraj meja bo potekal v organizaciji odbornišva za šport in prosti čas občine Gorica v sodelovanju in s podporo dežele FJK. »To je pobuda, ki naglašuje pristne športne vrednote,« pravi odbornik Sergio Cosma in dodaja: »Omogočila bo, da bodo mladi goriški športniki navezali stike z drugimi stvarnostmi, kot sta avstrijska in slovenska, v vzdušju složnosti, prijateljstva in zdravega tekmovanja.« Predstavitve športne prireditve bo danes opoldne na goriški občini ob udeležbi deželnega odbornika za šport Elia De Anne.

Minišport onkraj meja je le prva v seriji jesenskih športnih pobud na Goriškem. Že prihodnjo nedeljo bo v športni hali Bigot potekal tretji turnir ritmične gimnastike Alpe Adria v organizaciji odbora zveze Federinnastica iz dežele FJK in v sodelovanju z goriškim združenjem UGG ter občino Gorica.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
BALDINI, korzo Verdi 57, tel. 0481-531879.

DEŽURNA LEKARNA V MOŠU
MORETTI, ul. Olivers 70, tel. 0481-80270.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
BRAČAN (FARO), ul. XXIV Maggio 70, tel. 0481-60395.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
CENTRALE, trg Republike 16, tel. 0481-410341.

DEŽURNA LEKARNA V ŠTARANCANU
SAN PIETRO E PAOLO, ul. Trieste 31, tel. 0481-481252.

Gledališče

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE, goriška gledališka sezona 2008-09: Hči zraka (21. novembra v gledališču Verdi), Raztrganci (decembra), Mladoporočenca iz ulice Rossetti (26. januarja), Kreutzerjeva Sonata (2. marca), Dundo Maroje (6. aprila), Art Export (4. maja). Vse predstave bodo opremljene z italijanskimi nadnapisi. Za abonente iz okoliških vasi bo poskrbljen avtobusni prevoz; informacije in vpisovanje v KB Centru na korzu Verdi 51 v Gorici (zelena št. 800214302, tel. 340-8624701, www.teaterssg.it) od ponedeljka do petka med 14. in 17. uro, ob sobotah med 9. in 12. uro.

V SLOVENSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU v Novi Gorici bo danes, 19. novembra, ob 20. uri gledališka predstava Miroslava Krleža Leda.

Kino

GORICA
KINEMAX Dvorana 1: 17.45 - 20.10 - 22.10 »007 - Quantum of Solace«. Dvorana 2: 16.00 »High School Musical 3«; 18.00 - 20.30 »Changeling«.

TRŽIČ - Nocoj »Šola se ne spreminja na boljše«

Šola se spreminja, vendar ne na boljše, opozarja posoška koordinacija za zaščito javnega šolstva, ki prireja nocoj v Trziču odprto zborovanje, kjer bodo stanje analizirali različni govorniki, od šolnikov do staršev in sindikalistov. Zborovanje bo potekalo z začetkom ob 20.30 v občinski sejni dvorani na trgu Republike.

Pobudniki izražajo prepričanje, da ukrepi, ki jih uvaja nova zakonodaja, ogrožajo preživetje javnega šolstva in univerz. Poudarek bo zato namenjen posledicam krčenja denarja in osebja na ozemlju goriške pokrajine, predvsem pa novi, »vsiljeni« ureditvi šolstva, ki bo še najhuje prizadela izobraževalno ponudbo.

Posoška koordinacija je nastala pred nedavnim ravno z namenom, da se vanjo vključijo najbolj prizadete skupine ljudi, od učnega osebja do pomožnih sodelavcev, staršev in dijakov, ter je do danes že priredila vrsto protestnih pobud tako v Trziču kot v Ronkah. Naslov današnjega zborovanja se glasi Šola se spreminja, vendar ne na boljše - Različni odzivi na zakon Gelmini; na njem bodo spregovorili Girolamo Malfi (CGIL), Paola Deffendi (gibanje za vzgojno kooperacijo MCE), Gianluca Gabrielli (šolski sindikat Cobas) in Serenella Ferreri Benedetti (odbor staršev iz Šlovenca).

Dvorana 3: 17.50 - 20.00 »Giù al nord«; 22.00 »Il prezzo dell'onore - Pride and glory«.

TRŽIČ
KINEMAX Dvorana 1: 17.45 - 20.10 - 22.10 »La fidanzata di papà«. Dvorana 2: 17.45 - 20.00 - 22.10 »007 - Quantum of Solace«. Dvorana 3: 17.30 »High School Musical 3«; 20.00 - 22.00 »Giù al Nord«. Dvorana 4: 17.40 - 20.30 »Changeling«. Dvorana 5: 17.50 - 20.10 - 22.15 »The Burning Plain - Il confine della solitudine«.

Razstave

KD BRIŠKI GRIČ IN FOTOKLUB SKUPINA 75 vabita na odprtje fotografske razstave Silvana Pittolija Števerjan v zrcalu Brd danes, 19. novembra, ob 20.30 na sedežu društva Briški grič v Števerjanu. Priložnostni govor bo imel Jurij Paljk, nastopil bo pevski zbor Ludvik Zorzut iz Medane.

V POKRAJINSKIH MUZEJIH v goriškem grajskem naselju bo danes, 19. novembra, ob 17.30 odprtje fotografske razstave Enrica Mascheronija v okviru praznika kulture »Care_Casandre«.

Koncerti

DRUŠTVI TRŽIČ IN JADRO TER ŽENSKI PEVSKI ZBOR IZ RONK priprava orgelski koncert Mirka Butkoviča v petek, 21. novembra, ob 19. uri v cerkvi Sv. Lovrenca v Ronkah v spomin na Bernardko Radetič.

V KULTURNEM DOMU V NOVI GORICI bo za Jesenski glasbeni tris blues koncert skupine Sugar Blue Band (ZDA) v soboto, 22. novembra, ob 20.15.

VEČERNI KONCERTI kulturnega združenja Rodolfo Lipizer v deželnem avditoriju v Gorici: danes, 19. novembra, ob 20.45 koncert pianista Vladimirja Stoupela, violinistke Judithe Ingolfs-

(Ob)vladati Italijo

sen. Miloš Budin

Petek, 21.11.2008 ob 18. uri

Čitalnica knjižnice D. Feigel

KBcenter

son, violončelista Leonida Gorokhova in klarinetista Patricka Messine; informacije na tel. 0481-547863, 0481-280345 in 347-9236285 ter na spletni strani www.lipizer.it.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE prireja v soboto, 22. novembra, ob 20.30 in v nedeljo, 23. novembra, ob 17. uri 50. revijo goriških pevskih zborov - Cecilijanka. Sodelujejo tudi zbori iz tržaške in videmske pokrajine ter Koroške in Slovenije. Posvečena je skladatelju Stanku Jeriću ob 80-letnici rojstva.

Šolske vesti

POTEKA NABIRALNA AKCIJA za Trubarjevo obeležje na slovenskem klasičnem liceju Primož Trubar v ulici Puccini v Gorici. Pobudnik je Sindikat slovenske šole, ki se s prošnjo, naj prispevajo, obrača predvsem na bivše študente goriškega liceja. V ta namen je odprl posebno tekočo računa, in sicer pri Zadrugi banki Doberdob in Sovodnje (št. 20191) in Čedajski ljudski banki - Kmečki banki (št. 003571002089).

SDZPI vpisuje na dva tečaja namenjena univerzitetnim diplomirancem in sicer tečaj tehnike izdelovanja projektov (80 ur) in tečaj metodologije poučevanja slovensčine kot tujega jezika (60 ur). Dodatne informacije nudi goriški sedež Zavoda, Verdijev korzo 51, tel. 0481-81826 ali po mailu go@sdzpi-irsp.it.

Izleti

DRUŠTVO SLOVENSКИH UPOKOJENCEV za Goriško prireja na posebno povabilo agencije Palma iz Celja in vodnic Sonje ter Jasmine, samo za udeležence letošnjega izleta v Dalmacijo in Črno goro, zelo zanimiv enodnevni izlet na Štajersko 5. decembra za ogled najstarejšega mesta Ptuja (obisk gradu in izdelovalca posebnih oblačil za kurenta) in Maribora. Obvezna prijava do 23. novembra. Vpisujeta Saverij Rožič (tel. 0481-390688) in Ana Kuzmin (tel. 0481-78061).

KRUT prireja v soboto, 17. januarja 2009, ogled razstave Van Gogh - Risbe in slike v muzeju Santa Giulia v Bresci; vpisovanje in informacije na sedežu KRUTA-a na korzu Verdi 51 v Gorici ali na tel. 0481-530927.

Čestitke

Na videmski fakulteti za stike z javnostmi sta diplomirali ELENA VIZINTIN iz Dola in SARA LAVRENCIČ iz Doberdoba. Čestitajo jima kulturni dom v Gorici, člani kulturne zadruge Maja in prijatelji.

Mali Dimitri je bratca dobil, krepki EMIR nas je razveselil. S Paulom in Heleno se Rošotovi veselimo, malemu Emirju vso srečo zaželimo. Mila, teta Marija, Paola, Martin, Luciano in Marjana.

Obvestila

DRUŽINSKI AKORDI, potekajo vsak četrtek od 17.45 do 18.30 na sedežu kulturnega društva Briški grič v Šte-

abonmajška sezona

ABONMA V GORICI *otvoritvena predstava sezone*

Hans Magnus Enzensberger

HČI ZRAKA

Režiser JANUSZ KICA

v petek, 21. novembra ob 20.30

Gledališče Verdi Gorica, italijanski nadnapisi

Postaje avtobusnega prevoza za goriške abonente so sledeče:

Poljane (gostilna, ob 19.20), Doberdob (cerkev, ob 19.25), Romjan (cerkev, ob 19.30), Tržič (S.Polo, 19.40-črpalka Shell, ob 19.45), Štivan (nad gostilno, ob 19.50), Jamlje (gostilna, ob 20.00), Gabrje (ob 20.05), Sovodnje (pri lekarni, ob 20.15).

Info: goriški urad,

Korzo Corso Verdi 51, Mob. 340 8624701

Urniki: pon/pet (14.00-17.00), sob (9.00-12.00)

Brezplačna telefonska št. 800214302 - pon/pet (10.00-17.00)

info@teaterssg.it / www.teaterssg.it

info@teaterssg.it - www.teaterssg.it

Števerjan v zrcalu Brd

otvoritev fotografske razstave Silvana Pittolija

Sodelujejo: MPZ Ludvik Zorzut iz Medane in Jurij Paljk

danes, 19. novembra 2008 ob 20.30

Fotografski jezik za vsakogar

predavanje mojstra fotografije Rafaela Podobnika

v četrtek, 20. novembra 2008 ob 20.30

Števerjan, Kulturni dom na Bukovju

SLAVOJ ŽIŽEK V GORICI: mednarodno uveljavljeni slovenski filozof bo v četrtek, 20. novembra, ob 18. uri predaval v goriškem Kulturnem domu na temo Kaj se zgodi, ko pade meja: film in ideologija. Predavanje prireja SLOVIK v sodelovanju z združenjem Ex Border.

Mali oglasi

PRODAJAMO repo za kisanje; tel. 0481-882420.

PRODAM STANOVANJE pribl. 65 kv.m v Trziču v zaključni fazi gradnje. Pritličje, 2 svetli spalnici, kopalnica, prostorna dnevna soba s kuhinjo, velika sončna in delno pokrita terasa (pribl. 160 kv.m), parkirni prostor v garaži, dvigalo. 173 tisoč evrov, primerno tudi kot investicija; tel. 347-3404638.

Osmice

KOVAČEVI za cerkvijo v Doberdodu so ob petkih, sobotah in nedeljah odprti; tel. 0481-78125.

Pogrebi

DANES V GORICI: 10.30, Giovanni Battista Tomasin v cerkvi Sv. Justa in na pokopališču v Rudi.

DANES V FOLJANU: 11.00, Cecilia Ferletič (ob 10.15 iz goriške splošne bolnišnice) v cerkvi in na pokopališču.

DANES V RONKAH: 11.00, Fiorinda Fattori vd. Marena (iz tržaške bolnišnice) v cerkvi Marije Matere Cerkev in na pokopališču.

DANES V TRŽIČU: 11.55, Rosanna Soranzio por. Benigni iz bolnišnice v baziliko Sv. Ambroža in na pokopališču.

DANES V KRMINU: 14.00, Mario Bon iz bolnišnice v stolnico Sv. Adalberta in na pokopališču.

Ob smrti
TEODORJA - DOJOTA DEVETAKA izreka

VZPI-ANPI sekcija Vrh
svojcem iskreno sožalje.

verjanu (Bukovje 6). Dejavnost je namenjena otrokom od poldruga do tretjega leta starosti in staršem (mali ali oče). Gre za doživljanje, spoznavanje, odkrivanje, igranje, poslušanje glasbe s spodbujanjem prostega telesnega, vokalnega in instrumentalnega izražanja. Projekt vodi Tanja Gaeta (informacije na tel. 334-28258583).

DRUŠTVO TRŽIČ obvešča, da je v teku tečaj pogovorne slovensčine ob četrtkih med 16. in 18. uro; informacije na tel. 347-2471222 (Lucia).

GORIŠKI MESTNI REDARJI sporočajo ulice, dneve in urnike merjenja hitrosti z radarjem: ul. Don Bosco - danes, 19. novembra, 14.30-15.30.

JAVNI RAZPIS - PRIZNANJE KAZIMIR HUMAR: ZSKP, KC Lojze Bratuž in ZCPZ podeljujejo priznanje društvom in organizacijam ali posameznikom, ki delujejo v goriškem prostoru za ustvarjalne dosežke. Predloge za priznanje je treba oddati do 31. decembra na naslov: Zveza slovenske katoliške prosvete - 34170 Gorica, dvoredno 20. septembra, 85 s pripisom na ovojnico Predlog za priznanje.

KD JEZERO iz Doberdoba sklicuje v ponedeljek, 24. novembra, občni zbor volilnega značaja prvem sklicu ob 20. uri, v drugem pa ob 20.30 na sedežu društva.

LETNIKI 1978 se bodo zbrali na večerji v petek, 28. novembra, in skupaj praznovali 30-letnico; informacije in prijave na tel. 347-0335969 (Petra) ali 328-7137922 (Mitja).

V CERKVI V PODGORI bo v četrtek, 20. novembra, ob 18. uri maša v spomin na Mirka Špacapana.

V KULTURNEM DOMU V SOVODNJAH poteka ob sredah med 17. in 18. uro gledališka delavnica, ki zavzema tudi ples, petje in še kaj... in jo vodita mentorici Maja Devetak in Anna Roversi. Srečanja so primerna za srednješolce; informacije na tel. 328-2580940 (Maja).

VRHOVSKA SEKCIJA VZPI-ANPI vabi na kratko slovesnost ob ponovni postavitvi dveh tabel v spomin na delovanje kurirske postaje med drugo svetovno vojno, ki sta ju neznani odnesli. Zbirališče bo v nedeljo, 23. novembra, ob 10.30 pred spomenikom NOB na Vrhu, sledil bo enourni krožni sprehod s postankom pri tablah, kjer bo zapela ženska vokalna skupina Danica.

ZDRUŽENJE CUORE AMICO bo opravljalo brezplačni pregled količine holesterola in glikemijske stopnje (tešči) v krvi ter krvnega pritiska od 9. do 11. ure danes, 19. novembra, na sedežu rajonskega sveta Svetogorska-Placuta v ul. del Santo 26 (na vogalu z ul. della Croce 8) v Gorici.

Prireditve

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA prireja predstavitev Knjižne zbirke za leto 2009 v ponedeljek, 24. novembra, ob 17. uri v Galeriji Ars na Travniku 25 v Gorici.

PRAVLIČNA URICA v Feiglovi knjižnici v Gorici bo v ponedeljek, 24. novembra, ob 18. uri; Katerina Citter bo pripovedovala pravljico Srečna Suzana.

RAZBIRANJA ŽARIŠČA je naslov nove knjige Davida Bandlja, ki jo bodo predstavili v torek, 25. novembra, ob 18. uri v študijski sobi Feiglove knjižnice v Gorici. Vabita knjižnica Damir Feigel in Založništvo tržaškega tiska.

LJUBLJANA - SMG

Damjan Kozole in njegova drama Noč ali klic v stiski

Slovensko mladinsko gledališče je iz sveta filma »uvozilo« režiserja Damjana Kozoleta. Ta v teater ni prišel le režirat, s seboj je prinesel tudi dramsko besedilo Noč ali klic v stiski, ki govori o nadvse aktualnih temah za današnji čas - samoti, depresiji, samomoru. Predstava temelji na resničnih izkušnjah, premiera bo danes ob 19. uri. Kozoletovo dramsko besedilo bi lahko bilo tudi scenarij za film, vendar je preoblikoval tako, da je dobil vse značilnosti dramskega prvenca, je na ponedeljkovi novinarski konferenci povedala direktorica gledališča Uršula Cetinski. Tako kot pri njegovem filmu Za vedno, ki ga pravkar prikazuje na ljubljanskem filmskem festivalu LIFFe, ima tudi v predstavi veliko vlogo noč, v kateri se dogajajo velike drame malih ljudi.

Protagonist predstave je 45-letni Martin - odigral ga bo Ivo Godnič, ki se v enajstem nadstropju stolpnice ne more odločiti ne za življenje ne za smrt, nato pa se, osamljen in depresiven, odloči za klic v stiski. Na drugi strani telefonske linije je študentka psihologije Tina, ki mu, polna življenjskega optimizma, povsem naivno želi pomagati - upodobila jo bo mlada Vesna Voncina. Tu je še Tinin fant v podobi Borisa Kosa, ki poskuša pomagati pri komunikaciji z glavnim junakom.

Režiser je želel »narediti teater takšen, kakršnega želi gledati« in pred-

staviti temo, s katero se lahko identificira vsak. Tako scenarij za film kot besedilo za predstavo sta nastajala skoraj istočasno. To je bilo, kot je dejal, obdobje, ko se je ukvarjal »z nekimi urbanimi strahovi, ki jih verjetno vsi nosimo v sebi, ko pa jih le malo potenciraš, zelo hitro zdrснеš v patologijo«. Pri filmu ga je zanimalo, kje je meja med ljubeznijo in posesivnostjo, psihičnim nasiljem, v predstavi pa, kje je meja med stisko in osamljenostjo, ali gre v resnici za samomor ali samo za klic na pomoč.

Predstava je po njegovih besedah nastala v sodelovanju s psihiatrično stroko - psihiatrom Slavkom Ziherlom in psihologinjo Onjo Grad, uporabili so besede, ki so jih po telefonu povedali samomorilci. Temelji torej na resničnih izkušnjah, vseeno pa je skušal »narediti dramski odmik in v predstavo vnesti neke komične elemente, često v nepričakovanih trenutkih«. Na koncu prevlada optimizem.

Delati na odru, kjer sta režirala denimo Vito Taufer in Matjaž Pograjc, mu je bilo izziv, s končnim izdelkom je »izredno zadovoljen«, izpostavil pa je tudi epizodne gledalce - Pavleta Ravnohriba, Roberta Prebila, Uroša Mačka, Romano Šalehar, Olgo Grad in Marinko Štern. Dramaturg je bil Tomaž Toporišič, kostume je oblikovala Ana Matijević, za scenografijo sta poskrbela Katjuša Kranjc in Rok Kuhar, za glasbo pa Aldo Kumar. (STA)

GLEDALIŠČE

FURLANIJA - JULJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

V **petek, 21. novembra, ob 20.30** / Olympe de Gouges: »1791 deklaracija o pravicah žensk in meščank javno branje«. Dramaturginja in režiserka Sabrina Morena. Igrajo: Marcela Serli, Sara Beinat, učenci zavoda Dams in posebni gostje.

Gledališče Orazio Bobbio / La Contrada

Luigi Pirandello: »Sei personaggi in cerca d'autore«. / Nastopa Compagnia del Teatro Carcano, v režiji Giulia Bosettija. Nastopajo: Giulio Bosetti, Antonio Salines, Silvia Ferretti, Nora Fuser in Marina Bonfigli. Urnik: od 21. do 30. novembra, ob 20.30, ob torkih in sredah ob 16.30.

GORICA

Kulturni dom

V **soboto, 22. novembra ob 20.30** / 18. gledališki festival "Castello di Gorizia": »Ailoviù!? il musical«.Gledališko združenje »Stella« (Picena - MC).

Gledališče Verdi

V **petek, 21. novembra, ob 20.30** / Hans Magnus Enzensberger: »Hči zrak«. Nastopa SSG.

SLOVENIJA

SEŽANA

Kosovelov dom

V **ponedeljek, 24. novembra, ob 20.00** / »Stekli psi«. Nastopa: SNG Nova Gorica.

HRPELJE

Kulturni dom

V **sredo, 26. novembra, ob 19.00** / Komedija »Prerekanja« v izvedbi SNG Drama Ljubljana. Režija: Boris Cavazza. Igrajo: Bojan Emeršič, Gregor Baković in Barbara Cerar.

MEDANA

Kulturni dom

V **nedeljo, 23. novembra ob 18.00** / Marco Tassara: » Amour, amore, Liebe ... na trnek se lovijo ribe«. Komedi- ja v dveh dejanjih. Prvič v slovenščini. Prevedel in priredil Sergej Verč, jezikovna obdelava Minu Kjuder. Režiser Sergej Verč, pomočnica režiserja Minu Kjuder. Gledališka skupina KD "Bree" iz Gabrovce pri Komnu.

LJUBLJANA

Cankarjev dom

Irena Tomažin: »Kot kaplja morja v usta molka«, dvorana Duše Počkaj / Urnik: v soboto, 22. novembra, ob 20.00.

25. in v četrtek, 27. ob 20.30 ter v soboto, 29. novembra ob 16.00.

Gledališče Rossetti

»Hairspray«. Režija: Massimo Romeo Piparo. Nastopajo: Stefano Masciarelli, Giovanna D' Angi, Simone Di Pasquale. Urnik: do 22. ob 20.30 in v nedeljo, 23. novembra, ob 16.00.

GORICA

Kulturni center Lojze Bratuž

V **soboto, 22. novembra, ob 20.30 in v nedeljo, 23. novembra, ob 17.00, 50.** revija goriških pevskih zborov - Cecilijanka. Sodelujejo tudi zbori iz tržaške in videmske pokrajine ter Koroške in Slovenije. Posvečena je skladatelju Stanku Jericiju ob 80-letnici rojstva.

Kulturni dom

V **petek, 21. novembra, ob 20.30** / Koncert Rithm & Blues.

V **četrtek, 27. novembra, ob 20.30** / Koncert skupine "Eroika" (Lj). Info: 0481-33288.

Cerkev sv. Ivan

V **nedeljo, Kristusa Kralja, 23. novembra, ob 10.00** maša, med katero bo prepevala vokalna skupina Gloria. Po maši bo tudi koncert duhovnih pesmi.

SLOVENIJA

SEŽANA

Kosovelov Dom

V **soboto, 22. novembra, ob 19.00** / Koncert Harmonikarskega orkestra Zveze glasbenih šol Primorske.

LJUBLJANA

Cankarjev dom

Danes, **19. novembra, ob 9.30 in ob 11.30**, Gallusova dvorana / "Simfonična matineja Glasbene mladine Slovenije". »Igraj kolce« - ljudske teme v slovenski simfonični glasbi. Nastopa orkester Slovenske filharmonije. Dirigent: Marko Munih.

Jutri, **20. novembra, ob 20.00**, Gallusova dvorana / In memoriam: Uroš Krek. Dirigent: Marko Letonja. Solist: Jože Kotar - klarinet

V **petek, 21. novembra, ob 21.00**, Gal- lusova dvorana / Bach Collegium Japan. Dirigent: Masaaki Suzuki. Solisti: Ha- na Blažiková - sopran, Jan Kobow - tenor, Peter Kooij - bas, Robin Blaze - kontratenor.

V **soboto, 22. novembra, ob 20.00**, Gal- lusova dvorana / Oto Pestner: 40 let. Osrednji koncert legende slovenske zabavne glasbe z velikim revijskim orke- strom.

V **torek, 25. novembra, ob 19.30**, Slo- venska filharmonija / Pihalni kvintet svetovnega orkestra glasbene mladine. Steffi Winker - flavta, Boštjan Lipovšek - rog, Erik Behr - oboa, Amy Zoloto - klarinet in Peter Whelan - fagot.

V **sredo, 26. novembra, ob 19.30**, Klub CD / "Mladi mladim", Simon Krajncan Fojkar, Aljoša Vršaj - kitarski duo; Go- dalni kvartet »Attacca« (Gregor Hrbar in Klavdija Jarc - violina, Valentin Štante - viola, Alenka Hrabar - violon- cello).

V **četrtek, 27. in v petek, 28. novem- bra, ob 19.30**, Gallusova dvorana / Or- kester Slovenske filharmonije. Dirigent: Andrés Orozco-Estrada. Solist: Peter Jablonski.

V **nedeljo, 30. novembra in v ponedel- ljek, 1. decembra ob 20.00**, Galluso- va dvorana / »Izvor - Origine«, sod- obna plesna predstava. Koreograf: Si- di Larbi Cherkaoui. Predstavo v živo spremljata igra in petje zasedbe Sar- band Ensemble.

RAZSTAVE

FURLANIJA - JULJSKA KRAJINA

TRST

Muzej na gradu sv. Justa: do 25. jan- uarja 2009 je na ogled razstava »Sred- nji vek v Trstu«. Odprto vsak dan od 9.00 do 17.00.

Muzej židovske skupnosti Carlo in Ve- ra Wagner: razstava razglednic o an- tisemitizmu. Na ogled do 15. januarja, in sicer ob nedeljah, ponedeljkih, sre- dah, četrtkih in petkih od 10.00 do 13.00, ob torkih pa od 16.00 do 19.00, ob sobotah zaprto.

ŠKEDENJ

Etnografski muzej (Ulica pane bianco 52): Muzej je odprt vsak torek in pe- tek od 15.00 do 17.00, za šole in sku- pine za ogled izven urnika klicati na tel. št. (00-39) 040-830-792.

NABREŽINA

Kavarna Gruden: do 9. decembra je na ogled razstava Gabriele Osbich »K... Kras, k... keramika«. Odprto vsak dan, od 8.00 do 13.30 in od 16.00 do 24.00.

Za info. 040-228991 (G. Osbich) in 333-8927739 (Kavarna Gruden).

ŠTEVERJAN

Sedež društva Briški grič: danes, 19. novembra, ob 20.30, otvoritev foto- grafske razstave Silvana Pittolija »Šte- verjan v zrcalu Brd«. Priložnostni go- vor bo imel Jurij Paljk. Nastopil bo pev- ski zbor Ludvik Zorzut iz Medane.

Muzej kmečke kulture Brincelj: ogled zbirke predmetov briške kmečke kul- ture po predhodnem dogovoru (tel. 334-2294517).

GORICA

Kulturni dom: ob 27. obletnici Kultur- nega doma je na ogled skupinska raz- stava društva KONS.

Kulturni center Lojze Bratuž: razsta- va slik in risb iz cikla Potovanje ama- terjev, ruskega akademskega umetnika Nikolaja Mašukova. Na ogled do 31. decembra po domeni ali ob prireditvah.

Fundacija Goriške hranilnice, (Ul.

Carducci, 2): do 15. januarja, bo na ogled razstava s naslovom »Marcello Fogolino a Gorizia. Ricostruzione di un capolavoro disperso«. Odprto od tor- ka do petka od 10.00 in 13.00 ter od 16.00 do 19.00, ob sobotah in nedeljah od 10.00 do 19.00, (informacije na www.fondazionecarigo.it - tel. 0481-537111), vstop prost.

Knjigarna Corrispondenze, (Trg sv. Antona 18): do 28. decembra na ogled razstava slik Renata Elie.

"Gorica" je naslov niza razstav in prire- ditev ob 90-letnici vrnitve mesta k Ita- liji in konca prve svetovne vojne: **na go- riškem gradu** je v dvorani deželnih stan- ov na ogled razstava »1918: la Vitto- ria« (1918: zmaga), **v grajskih zaporih** razstava o goriškem gradu v prvi sve- tovni vojni in v grofovi dvorani razsta- va o Italicu Brassu; do 31. januarja 2009 od torka do nedelje med 9.30 in 18. uro, ob ponedeljkih zaprto. V razstavnih prostorih **Pokrajinskih muzejev** v grajskem naselju je na ogled razstava posvečena generalu Armandu Diazu; do 8. februarja vsak dan razen ob po- nedeljkih med 10. in 13. uro ter med 14. in 19. uro. V veži **goriške občinske pa- lače** bodo do 30. novembra na ogled fotografije o ozemlju prve svetovne voj- ne. Informacije nudita goriška občina (tel. 0481-383402, 0481-383407) in In- fo Point Turismo FVG (tel. 0481-535764).

V **galeriji ARS na Travniku** so na ogled do 22. novembra keramični iz- delki iz prvinske peke. Razstavlja 24 av- torjev članov Kluba keramikov PD So- ča iz Kanala in Centra Tullio Crali iz Gorice.

LOČNIK

Občinska dvorana: do 23. novembra, bo na ogled fotografska razstava »Po- zdrav iz ...«. Ogled je možen ob delav- nikih med 17. in 19. uro, ob nedeljah med 10. in 12.30.

ROMANS

V **langobardski dvorani v občinski stavbi** je na ogled stalna razstava »Vojšćaki svetega Jurija - Svobodni mo- že, zemljiški gospodje, premožni last- niki; od ponedeljka do petka med 11.00 in 13.00, ob ponedeljkih in sre- dah tudi med 16.00 in 18.00; informa- cije na tel. 0481-966904.

PASSARIANO

Vila Manin - Center sodobne umet- nosti: do 18. januarja 2009, bo razsta- vljal slikar Sergio Altieri. Odprto od tor- ka do nedelje od 9.00 do 18.00.

SLOVENIJA

SEČOVLJE

Krajinski park Sečoveljske soline: od- prto vsak dan od 8.00 do 20.00, na ogled film o solinah, slikarska razsta- va ter sprehod po solinski poti z obi- skom multimedijskega centra. Vstopna točka je na Seči.

KOPER

Pokrajinski muzej: do 21. novembra, je na ogled razstava intimnih fotografij Che Guevara.

SEŽANA

Kosovelov dom, Mala galerija Mira Kranjca: v torek, 25. novembra, ob 18.00 odprtje razstave instalacij Mar- ka A. Kovačiča.

TOMAJ

Kosovelova domačija in soba Srečka Kosovela: ogled je možen vsako ne- deljo med 14. in 16. uro ali po pred- hodnem dogovoru. Informacije: Dra- gica Sosič (05/7346425).

NOVA GORICA

Muzejske zbirke Goriškega muzeja: Grad Kromberk od ponedeljka do pet- ka od 8. do 19. ure, ob sobotah zaprta, ob nedeljah in praznikih pa od 13. do

19. ure; Sv. gora ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10. do 18. ure; Grad Dobrovo v ponedeljek zaprta, od tor- ka do petka od 8. do 16. ure, ob sobo- tah, nedeljah in praznikih pa od 13. do 17. ure; Kolodvor od ponedeljka do pet- ka po urniku Turistične agencije La- stovka, ob sobotah od 12. do 19. ure, ob nedeljah pa od 10. do 19. ure. Na- javljene skupine si lahko zbirke ogle- dajo tudi izven urnika (tel. 003865-3359811).

V **Paviljonu poslovnega centra HIT v Delpinovi 7a**, bo do 30. novembra vsak dan med 10.00 in 19.00 na ogled raz- stava slik Azada Karima.

Mestna galerija: do 27. novembra, od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 19.00, ob sobotah od 9.00 do 12.00, ob nedeljah in praznikih zaprto, bo na ogled razstava slik Alek- sija Kobala z naslovom »Zrcaliti va- jenca k soncu«.

KOBARID

Kobariški muzej: na ogled je stalna mu- zejska zbirka »Soška fronta 1915-1918«. Urnik: vsak dan od 9.00 do 18.00.

TRENTA

Trentarski muzej: razstava o Triglav- skem narodnem parku in etnološka zbirka, stalni razstavi. Urnik: vsak dan od 10.00 do 18.00.

IDRIJA

Razstavišče Nikolaja Pirnata na gradu **Gewerkenegg:** do 23. novembra, je na ogled muzejska razstava »Razvoj žgal- niških peči pri rudniku živega srebra Idrija«.

LJUBLJANA

Muzej novejše zgodovine: na ogled je stalna razstava Slovenci v XX. stoletju. Muzej je odprt od 10.00 do 18.00.

Muzej novejše zgodovine: na ogled je občasna razstava »Država Slovencev, Hrvatov in Srbov 1918-2008«. Obenem sta odprti razstavi: »Pa bodi prestol tvoj: vsak dom slovenki«, iz zbirke raz- glednic Mirana Škrabca in »Ko se je prelamljal svet 1914-1918«.

Narodna galerija (Cankarjeva 20): do 8. februarja 2009 je na ogled razstava »Slovenski impresionisti in njihov čas 1890-1920«.

Italijanski inštitut za kulturo v Slove- niji, (Kongresni trg 13): do 21. no- vembra, bo na ogled fotografska raz- stava, ob stoletnici rojstva italijanske igralkе Anne Magnani.

■ RAZSTAVE FESTIVALA

MESEC FOTOGRAFIJE 2008

Roberto Kunsterle »Zrcalo telesa« / Galerija Tir Nova Gorica do 24.11.

»**Castrumphoto 08, Potajenost vid(e)nega**« / Pilonova galerija Ajdov- ščina do 28.11.

Metka Vergnion »Tišina« / Galerija Fo- tografija Ljubljana do 22.11.

Gyula Fodor »Noosphere« / Galerija Photon Ljubljana do 22.11.

Gerhard Gross »Seattle Works« / do 2.12.

Dušan Pirih Hup »Retrospektiva« / Galerija KUD France Prešeren Lju- bljana do 25.11.

»**Italia Contemporary**« / Jakopičeva ga- lerija Ljubljana do 3.12.

Tomaž Lunder » Gladina spomina« / Prvo predverje Cankarjevega doma Ljubljana do 21.11.

»**Sestanek**« / Hotel Mons Ljubljana do 13.12.

»**Portrait: Berlin**« / Mestni muzej Lju- bljana do 6.12.

»**DK, Prehajanja k sodobnim skrbem**« / Mestna galerija Ljubljana do 7.12.

Lado Jakša »Dialogbrezdialoga« / Ga- relija-Atelje Mikado Ljubljana od 20.11. do 5.12.

Bojan Salaj »Interiors« / Galerija Pho- ton Ljubljana od 24.11. do 10.12.

Robo Blaško »The Lost Project« / Ga- lerija Alkatraz Ljubljana od 24.11. do 14.12.

»**Miniatura 2008**« / Gorenjski muzej Kranj do 30.11.

Stojan Kerbler »Pregledna razstava« / Gorenjski muzej Kranj od 27.11. do 20.12.

Viljem Cigoj »Fotografije« / Galerija Stolp Maribor do 10.12.

Tomo Brejc »Untitled« / UGM Mari- bor od 25.11. do 31.12.

ŠPORTNA SLIKOVNA KRIZANKA

REŠITEV (18.11.2008)

Vodoravno: Pavel, Ana, Ekipa, las, Tot, nrac, eleati, Ta, Krizmancic, polt, E.N., Ike, Vieri, Z.N., agar, An- tonio, STA, marš, kostanji, praksa, kriket, Il, Air, dreta; **na sliki:** Petra Krizmancic.

ITALIJA - Parlamentarna komisija za nadzorstvo RAI

Zavoli kandidat za predsednika Dogovor med večino in opozicijo

Izvoljeni predsednik Villari okleva z odstopom - Ostra stališča Di Pietra

RIM - Senator Sergio Zavoli bo morda izvoljen za novega predsednika parlamentarne komisije za nadzor nad radiotelevizijsko ustanovo RAI. Kandidatura Zavolija, ki je bil pred vstopom v politiko dolgo let novinar RAI, je sad političnega dogovora med večino in levo sredino, prej pa bo treba rešiti »vozel« predsednika Riccarda Villarija. Slednji je bil - kot znano - izvoljen z glasovi desne sredine in proti volji opozicije, ki se je dolgo časa potegovala za izvolitev Leoluca Orlando (Italija vrednot). Zavoli bo seveda izvoljen, če bo Villari odstopil.

Do razpleta te neskončne politične zgodbe je prišlo včeraj po obisku delegacije Demokratske stranke na Kvirinalu. Walter Veltroni in somišljeniki so predsedniku Giorgiu Napolitanu predstavili situacijo v komisiji RAI in opozorili na nevzdržne odnose med večino in opozicijo, za katere naj bi bila kriva desna sredina. Takoj po srečanju so se demokrati odločili za Zavolija, čigar kandidatura je ne-

kaj ur potem doživela podporo Ljudstva svobode.

Zavolija ni treba posebej predstavljati, saj sodi med najbolj ugledne italijanske novinarje. Pred izvolitvijo v senat, kjer zastopa Demokratsko stranko, je bil dolgo let športni novinar, potem pa se je ukvarjal z reportažami in z raziskovalnim novinarstvom. Napisal je vrsto knjig o svojih novinarskih izkušnjah in potovanjih po svetu.

Villari je takoj po dogovoru o izvolitvi Zavolija napovedal odstop, a v isti sapi dodal, da mora skrbeti za dejavnost parlamentarne komisije, ki je sicer že več mesecev popolnoma ohromljena. Villari naj bi odstopil v trenutku, ko bo Zavoli uradno privolil v kandidaturo. Skratka izgovori in zavlačevanja.

Antonio Di Pietro je prepričan, da se za to čudno zgodbo skriva ministrski predsednik Silvio Berlusconi. Po njegovem je Berlusconi najbrž podkupil Villarija, kar je poslanec Demokratske stranke označil za obrekovanje.

Senator Sergio Zavoli je kandidat za novega predsednika parlamentarne komisije RAI

ANSA

LOS ANGELES - Na včerajšnjem vetovnem vrhu guvernerjev

Barack Obama je zagotovil ukrepanje proti podnebnim spremembam

Novoizvoljeni ameriški predsednik obeta odločne posege tudi n področju varovanja okolja

ANSA

NEW YORK - Jubilej znamenitega protagonista Disneyevih risank

Slavni Miki Miška je včeraj praznoval osemdeseti rojstni dan

NEW YORK - Najslavnejši junak risanih filmov Miki Miška je včeraj praznoval svoj 80. rojstni dan. 18. novembra 1928 je namreč miška, ki je s svojo prikupnostjo in smešnostjo osvojila srca več generacij otrok, v kratkem črno-belem risanem filmu Steamboat Willie prvič zablestela na filmskem platnu v New Yorku, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Dogodivščine miške z velikimi črnimi ušesi in predzrim pravihanim noskom so v teku desetletij poleg otrok pred ekrane zvabile tudi številne odrasle. Kot piše dpa, je Miki Miška najslavnejša figura risanih filmov, prislužil pa si je celo svojo zvezdo na hollywoodskem Pločniku slavnih. V ZDA ga po ugotovitvah neke ankete pozna celo več ljudi kot božička.

Steamboat Willie je bil takojšnja uspešnica, saj je prišel v času, ko je tehnološki napredek na filmu in radiu preoblikoval množične medije. Do konca leta 1930 je bil Miki Miška zvezda več kot stotih risanih filmov.

Ideja za slavno miško se je ustvarjalcu risanih filmov Waltu Disneyju porodila med vožnjo z vlakom iz New Yorka v Los Angeles. Eden izmed tekmecev mu je ravno izpred nosu iz-

maknil avtorske pravice za njegovo dotlej najuspešnejšo stvaritev zajca Oswalda. »Bil sem torej sam in nisem imel ničesar,« je kasneje pripovedoval Disney. (STA)

LOS ANGELES - Novoizvoljeni predsednik ZDA Barack Obama je včeraj Svetovnemu vrhu guvernerjev o podnebnju v Los Angelesu sporočil, da se bo njegova administracija odločno spopadla s podnebnimi spremembami in spotoma ustvarila milijone delovnih mest ter rešila ZDA odvisnosti od tuje nafte. Vrh je organiziral guverner Kalifornije Arnold Schwarzenegger, ki je povabil kolege guvernerje in najmanj 600 aktivistov ter uradnikov, ki se ukvarjajo s problematiko okolja in podnebnih sprememb. Obama je v video sporočilu udeležencem dejal, da je le malo izzivov tako nujnih za ZDA in ves svet, kot so podnebne spremembe. »Dejstva so jasna, o znanosti ni dvoma, Gladine morja se višajo, obale se krčijo, širi se lakota, prihaja do rekordnih suš, nevihte pa postajajo močnejše z vsako orkansko sezono,« je dejal Obama.

Obama je povedal, da je doslej manjkalo vodstvo Washingtona, kar se bo spremenilo in odprto bo novo poglavje ameriškega vodstva proti podnebnim spremembam, ki bo utrdilo nacionalno varnost in ustvarilo na milijone delovnih mest. Napovedal je, da bodo začeli z zveznim sistemom trgovanja z emisijami, pri čemer bodo določili trdne cilje, da do leta 2020 zmanjšajo raven izpustov toplogrednih plinov, kot je ogljikov dioksid, na raven iz 90. let prejšnjega stoletja, do leta 2050 pa še za dodatnih 80 odstotkov.

Obama je napovedal vlaganje 15 milijard dolarjev vsako leto za vzpodbujanje zasebnega sektorja pri gradnji čiste energetske prihodnosti.

Gre za vlaganje v sončno energijo, veter, naslednjo generacijo biogoriv, pa tudi v jedrske elektrarne, seveda ob zagotovitvi varnosti in tudi razvoj tehnologije čistega premoga. S tem po besedah Obame ne bodo le zmanjšali odvisnost od tuje nafte, ampak povečali nacionalno varnost.

Obama je dejal, da se ZDA s tem izzivom ne morejo spopasti same in bo potrebno sodelovanje z državami sveta. Udeležencem konference ZN o okolju prihodnjega meseca na Poljskem je sporočil, da je njihovo delo izjemnega pomena. Čeprav se sam konferenci ne bo udeležil, ker še ni predsednik ZDA, pa je zaprosil ameriške delegate in kongresnike, ki bodo tam, da mu poročajo o dogajanju.

ZN so sicer v ponedeljek poročali, da so se emisije ogljikovega dioksida v razvitih državah leta 2006 stabilizirale, potem ko so vseh šest let pred tem naraščale. Poročilo sicer ne omenja držav v razvoju, kot so Indija, Kitajska in Brazilija, ki postajajo vse večji vir toplogrednih plinov, čeprav so ZDA še vedno rekorder. (ZDA)

PARMALAT

Tanzi meče krivdo na banke

MILAN - Ustanovitelj in nekdanji izvršni direktor italijanskega živilskega koncerna Parmalat Calisto Tanzi je v ponedeljek zanikal, da je zavestno in namerno ogoljufal varčevalce, čemur je leta 2003 sledil propad koncerna. Krivdo za to je pripisal bankam. »Nisem načrtoval in nisem se zavedal velike prevare v škodo varčevalcev,« je na zaslišanju na milanskem sodišču poudaril Tanzi, za katerega je milansko tožilstvo v začetku oktobra zahtevalo 13-letno zaporno kazen. Obtožnica ga bremeni sodelovanja pri spekulativnem izkoriščanju cen delnic podjetja na borzi in pomoči pri ponarejanju računov.

Tanzi, ki je v ponedeljek dopolnil 70 let, zaradi česar mu v primeru obsodbe ne bi treba v zapor, je sicer priznal, da je skupaj z bankami in nekdanjimi sodelavci odgovoren za propad Parmalata. V 20-minutnem zagovoru govoril tudi o odnosih med Parmalatom in bankami ter napadel Bank of America. »Danes razumem, da so finančno in premoženjsko stanje Parmalata izkrivljale banke,« je dejal Tanzi, ki je tudi priznal »podporo politikom in strankam, tako v Italiji kot tudi v tujini«.

Nekdanji prvi mož Parmalata je o svojem odhodu v Ekvador kmalu po tem, ko so se v Parmalatu pojavile težave. Dejal je, da ni šlo za pobeg pred oblastmi. »Ekvador ni davčni raj, temveč kraj, kamor sem se umaknil, da bi si pred zaslišanjem pred sodniki uredil misli,« je še po poročanju Il Giornala poudaril Tanzi. Sojenje se bo nadaljevalo 9. decembra.

Afera Parmalat, ki jo je tožilec Eugenio Fusco označil za »neponovljivo zlorabo z borznimi spekulacijami«, sega v leto 2003, ko je z računov družbe izginilo 14 milijard evrov. Živilski koncern je istega leta razglasil stečaj. Družba je zaposlovala 36.000 ljudi, v aferi pa je bilo oškodovanih 135.000 malih delničarjev. Italijansko sodišče je kmalu izdalo zahtevo po aretaciji ustanovitelja podjetja in njegovih najbližjih sodelavcev.

Tanzi je kasneje priznal ponaverbo 500 milijonov evrov. (STA)

ZDA

Sedemsto tisoč lačnih otrok

WASHINGTON - V ZDA je bilo v lanskem letu vsaj enkrat lačnih približno 691.000 otrok, medtem ko se je eden od osmih Američanov boril za to, da bi se zadostno nahranil, preden se je v državi letos začela poglobljati finančna kriza, razkrivajo podatki, ki jih je v ponedeljek predstavilo ameriško ministrstvo za kmetijstvo. Redno letno poročilo ministrstva o varni hrani kaže, da se je število otrok, ki so ostali brez običajnih količin hrane, v letu 2007 povečalo za več kot 50 odstotkov v primerjavi z letom 2006, ko je bilo vsaj enkrat lačnih 430.000 otrok, v letu 1998 pa je bilo teh kar 716.000.

Skupno se je lani z lakoto borilo 36,2 milijona odraslih in otrok oziroma nekoliko več kot leta 2006, ko je bilo le teh 35,5 milijona. Kot poroča ameriška tiskovna agencija AP, to pomeni, da je bilo 12,2 odstotka Američanov brez denarja ali pomoči, da bi si priskrbeli dovolj hrane za aktivno in zdravo življenje.

NOGOMET - Danes prijateljske tekme članskih reprezentanc Italije in Slovenije

Lippi stavi na Rossija Kek ne podcenjuje BiH

Mariborski Ljudski vrt je razprodan - »Azzurri« brez Del Piera

FIRENCE/MARIBOR - Nocoj čaka kata nogometni selekciji Italije in Slovenije prijateljski tekmi proti Grčiji oziroma proti Bosni in Hercegovini. Na sporedu pa je še nekaj zanimivih dvobojev. V ospredju bosta prav gotovo dvoboja velikanov Nemčija - Anglija in Nizozemska - Švedska. Veliko zanimanja pa vlada tudi na Škotskem (čeprav je bil do včeraj stadion v Glasgowu še na pol prazen), kjer se bo proti domači selekciji pomerila Maradonova Argentina (Sportitalia ob 21.00). Trapattonijeva Irska pa bo v Dublinu gostila Poljsko.

Italijanska izbrana vrsta se bo danes (ob 20.15 po Rai 1) v Atenah predstavila z nekoliko spremenjenim videzom. Selektor Marcello Lippi, ki lovi 31 zaporedni pozitivni izid, je namreč tokrat v reprezentanco povabil kar pet nogometašev, ki ne igrajo v Italiji. Med temi temi bo deležen največje pozornosti Giuseppe Rossi, ki uspešno nastopa pri španskem Villarrealu. »Rossi je že zelo zrel nogometaš. Tehnično je zelo podkovan, povrh tega je tudi zelo izkušen, saj je igral že v Italiji, Angliji in nazadnje v Španiji. On je pač bodočnost italijanske nogometne reprezentance,« meni selektor Lippi, ki mu bo danes najbrž zaupal že od prve minute. Lippi obenem svoje varovance svari pred podcenjevanjem. »Grčija je navsezadnje bila evropski prvak, Otto Rehhagel pa je odličen strateg. Igrati moramo koncentrirano in borbeno,« je še dodal Lippi, ki je - ne brez plemik - pustil mladi Juventusovega zvezdnika Alessandra Del Piera.

Slovenska nogometna reprezentanca bo danes ob 20.15 (po Slo 2) igrala prijateljsko tekmo z Bosno in Hercegovino. Selektor Matjaž Kek je še enkrat poudaril, da kljub temu, da je zaradi poškodb svoj nastop odpovedal mladi napadalec Tim Matavž, ne bo vpoklical novih nogometašev. Kek je še enkrat več izpostavil, da gre za tekmo prestiža in pomembno druženje z igralci, saj je na voljo malo takšnih terminov. Ti so po Kekovih besedah zelo pomembni za iskanje rešitev v primeru kartonov in poškodb. »Rumeni kartoni in poškodbe so sestavni del nogometa in podobna srečanja so priložnost, da daš priložnost tistim, ki niso dovolj igrali, ter

Italijanski selektor Marcello Lippi bo skušal nocoj proti Grčiji podaljšati serijo pozitivnih rezultatov. Doslej jih je na klopi »azzurrov« zbral kar 30

ANSA

iščeš odgovore na vprašanja,« je pojasnil Kek.

Slovenija proti tekmece iz nekdane skupne države še ni zmagala, pa čeprav je z njimi odigrala že 17 tekem (s Hrvaško osem, Srbijo štiri, z BiH in Makedonijo po dve ter s Črno goro eno). Tudi tokratna izbrana vrsta BiH, ki jo vodi karizmatični hrvaški strateg Blažević, ne bo lahek zalogaj. Njeni reprezentanti v svojih klubih igrajo kar vidne vloge, ob tem pa so tudi v kvalifikacijah pokazali zelo solidne predstave. Slovenija ter Bosna in Hercegovina bosta vnovič igrala v pravem nogometnem vzdušju, saj je za sredino tekmo v Ljudskem vrtu pošlo že 8500 vstopnic.

Današnji tekmičici sta se doslej pomerili dvakrat, obakrat pa so bili uspešnejši nogometaši BiH. Njihov selektor Miroslav Čiro Blažević pravi, da si tokrat želijo ostati le neporaženi. Proti Sloveniji bo hrvaški strokovnjak namreč vodil 100. tekmo kot selektor.

U21 - Sinočnja prijateljska tekma: Nemčija - Italija 1:0 (0:0).

SP 2010 - Nemčija Obetajo se jim lepe denarne nagrade ...

BERLIN - Nemške nogometaše čaka lepa denarna nagrada, če se bodo - kot prvouvrščeni iz četrte kvalifikacijske skupine - uvrstili na SP v Južnoafriški republiko leta 2010. Igralci bodo v tem primeru prejeli nagrado v višini 200.000 evrov, kar je najvišji znesek v zgodovini nemške izbrane vrste. DFB je doslej najvišji znesek za uvrstitve na zaključni turnir igralcem dodelila za letošnji nastop na EP v Avstriji in Švici, ko je nagrada znašala 150.000 evrov. Omeniti velja, da bo DFB v primeru uvrstitve na SP skozi dodatni kvalifikacijski tekmi znesek znižala na 165.000 evrov.

ZANIMIVOST Slovensko obarvani milanski derbi

MILAN - Konec tedna sta se v Milanu, v okviru mladinskega prvenstva »primavera«, pomerili Milan in Inter. V obeh taborih igrajo slovenski nogometaši. Pri Interju, ki je zmagal z 2:1, igra v vratih 18-letni Mariborčan Vid Belec, na sredini igrišča pa Rene Krhin, ki je prav tako iz Maribora. Oba sta igrala vseh 90 minut.

V nasprotnem taboru je pri Milanu celo tekmo odigral 17-letni Lendavčan Mitja Novinič, ki igra v zvezni liniji. Po Samirju in Jasminu Handanoviču, Zlatku Dediču in Janu Koprivcu ima torej slovenski nogomet še nekaj želez v ognju.

ŠPORTNA PLEZANJE - Po izjemnem uspehu Klemna Bečana v Kranju

Bodo plezalci kmalu na Ol?

Slovenski plezalci v samem svetovnem vrhu že od leta 1997 - Česen: »Fantje niso tako resni kot dekleta«

KRANJ - V nedeljo je Tržičan Klemen Bečan na finalni tekmi za svetovni pokal v športnem plezanju v Kranju osvojil prvo mesto. Šlo je za prvo vrstno presenečenje, saj so svetovni plezalni vrh dolgo krojile predvsem slovenske plezalkke, tokrat pa je protagonist postal 26-letni Bečan, ki je osvojil tudi prvi slovenski naslov v svetovnem pokalu med moškimi. V skupnem seštevku je bil po zadnji tekmi na petem mestu.

Slovenski plezalci so že dolgo pravi mojstri v športnem plezanju. To je potrdil tudi predsednik Komisije za športno plezanje pri Planinski zvezi Slovenije Tomo Česen: »Imamo preko 100 uvrstitev na stopničke svetovnih pokalov in prvenstev od leta 1997, ko je prvo uvrstitev na stopničke dosegla Martina Čufar v Courmayeurju v Italiji. Nadaljevanje uspehov ima še dodano vrednost, ko je Klemen Bečan v nedeljo v Kranju dosegel prvo zmago za moški del ekipe. Doslej smo večinoma govorili o uspehih plezalk, letos pa lahko govorimo tudi o kolajnah moškega

dela ekipe. Slovenska ekipa je letos v skupnem seštevku tekem svetovnega pokala v pokalu narodov prehitela Francijo; državo, ki je v letih, ko smo Slovenci šele začeli z osvajanjem stopničk, bila ne le plezalska velesila, ampak super velesila.«

Kako bi ocenili dosežek, ki so ga Sloveniji prigarali Maja Vidmar, Natalija Gros, Mina Markovič, Klemen Bečan? Če bi denimo, kaj takega uspešno smučarjem ali športnikom v kolektivnih športih, bi bila cela Slovenija na nogah, čestitke politikov pa bi se vrstile?

Oseбно se zavedam in tudi poznavalci in ljubitelji športa se zavedajo, kaj pomenijo ti rezultati. Mislim, da se uspehov vse bolj zaveda tudi športna javnost in športni del medijev. Mogoče je potreben le čas, da se bo toliko pisalo, kot se piše o drugih športih. Vzrok, da se o tem manj piše je tudi v tem, da razmere v mednarodni plezalski organizaciji niso najbolj zgledne. Na to pa mi žal nimamo veliko vpliva. Že-

lim pa, da bi ljudje razumeli, da plezalci po vsem svetu trenirajo kot vsi ostali vrhunski športniki in da ni tako zlahka nizati uspehov, kot se morda zdi.

Je nastopil čas, da bi športno plezanje postalo olimpijska disciplina?

V Mednarodni zvezi za športno plezanje (IFSC) so že začeli s koraki v tej smeri. Menim, da ta šport spada na olimpijske igre. Eno pa so želje, druga pa realno stanje. Sem zelo skeptičen, da bo to uspelo.

Glede dopinga bi težko rekel, da je športno plezanje imuno. Mogoče je glede na naravo tega športa manj dovzetno. Doping kontrole so postale običajne tudi za plezalce. Zadnja tri leta je tudi v Kranju obvezna dopińska kontrola. Smo pa blizu tega, da bodo plezalci po vsem svetu že soočeni z možnostjo, da jih lahko kontrola doleti povsem ne napovedano. Formalni postopki so tako že povsem urejeni in tudi v Sloveniji je vse nared, vendar pa je tudi pomanjkanje sredstev razlog, da se nena-

povedane kontrole ne izvajajo pogostejše.

Verjetno so štirje mladi in izvrstni plezalci, katerih čas šele prihaja, dober obet tudi za prihodnjo sezono.

Seveda. Mislim, da so vse tri punce v najboljših letih. Upam pa se ne bodo psihično iztrošile. Zavedam se, da se bo krivulja uspehov enkrat ustavila in bo lahko šla navzdol, ker je razumljivo. Trudili pa se bomo, da se to čim kasneje zgodi. V zadnjih treh letih smo že izgubili tri odlične plezalce Lučko Franko, Tomaža Valjavca in Martino Čufar, njihov odhod je bil povezan tudi s finančnim stanjem.

Zakaj rezultati fantov dolga le-

Klemen Bečan

FORMULA 1 B. Ecclestone: Kolajne namesto točk

MILAN - Kolajne namesto točk. Vsaj to je predlog prvega moža formule 1 Bernieja Ecclestonea, ki želi s tem še dodatno spodbuditi tekmovalnost v tem športu. Zveza in vsi klubi so že podprli Ecclestonov predlog. Končni naslov v formuli 1 bi na koncu podelili po številu zbranih medalj in boljših uvrstitev, ne pa točk. »Na zadnji veliki nagradi v Braziliji se je Hamilton lahko zadovoljil s petim mestom, z novim sistemom pa bi moral Hamilton doseči boljšo uvrstitev,« je dodal Ecclestone. Na lestvici konstruktorjev pa bi ostal v veljavi točkovni sistem. Spremembe bodo mogoče uvedli že v prihodnji sezoni.

PREKINILI PRVENSTVO - Urugvajska nogometna zveza (AUF) je začasno prekinila vsa ligaška tekmovanja v državi zaradi nedavnega obračunavanja navijačev moštev Danubio in Nacional, ki so se spopadli kar na nogometnem igrišču. Kakšnih sto navijačev obeh prvotiligaških ekip se je spopadlo s palicami in se obmetavalo s kamni, policija pa je potrebovala precej časa, da je pomirila strasti.

IBRAHIMOVIĆ - Zlatan Ibrahimović je tretjič osvojil naslov najboljšega švedskega nogometaša leta. Sedemindvajsetletnemu napadalcu švedske izbrane vrste in italijanskega Interja iz Milana je nagrada na slovesnosti v Stockholmu izročil Brazillec Pele.

ALEN CARLI - V 2. diviziji (nekdanja C2-liga) je Cosenza, pri kateri igra Alen Carli, slovenski nogometaš iz Slivnega pri Nabrežini, igrala neodločeno 1:1 proti Andrii. Carli tokrat ni stopil na igrišče. Cosenza pa ostaja prva lestvici z 28 točkami, dve več od Catanzara. **B-LIGA:** Empoli - Grosseto 1:1.

UNION OLIMPIJA - Aleksandar Džikić ostaja trener ljubljanskega košarkarskega prvoligaša Uniona Olimpije. Klubske vodstvo je obenem sporočilo, da bodo poiskali okrepitev. **1. SKL:** Helios - Luka Koper 94:82.

NBA - Izidi: Oklahoma City Tunder - Houston Rockets 89:100, Utah Jazz - Phoenix Suns 109:97 (Goran Dragić: 2 točki, 3 skoki in podaja v 16 minutah za Phoenix); Los Angeles Clippers - San Antonio Spurs 83:86.

ta niso bili niti primerljivi z rezultati deklet?

Ker fantje enostavno niso bili tako resni kot punce. Uspeh Klemena Bečana pa je povezan tudi s tem, da si je že na začetku postavil jasne cilje in rezultat smo lahko videli v nedeljo v Kranju. (STA)

UMETNOSTNO KOTALKANJE - Danes prvi tekmovalni dan na SP na Tajvanu

Tanja Romano potrdila odlično formo

Na drugem uradnem treningu poletovka zelo prepričljiva - Na plošči se je včeraj manj drselo

KAOHSIUNG - Danes bo v Kaohsiungu na Tajvanu uradno začel tekmovalni del članskega svetovnega prvenstva v umetnostnem kotalkanju. Danes čaka Tanjo Romavno nastop v obveznih likih, jutri kratki program, v petek v večernih urah pa še sklepni prosti program.

Včeraj je opravila že drugi uradni trening: tokrat v obveznih likih in kratkem programu. Nasploh je bila naša kotalkariča najbolj prepričljiva in dokazala, da je tudi letos v odlični formi.

Kratki program je izpeljala brezhibno in povsem skladno z glasbo. Opravila je vse skoke, le trojni ritberger je zamenjala z dvojnim. Samo Kokorovec, ki prvenstvu sledi kot trener slovenske reprezentance, je prepričan, da to ne bo nikakor vplivalo na končni razplet: »Tanja je v bistvu korak pred vsem tekmici, zato tudi z dvojnim skokom je brez konkurence.« Nastop na uradnih treningih je namreč pomemben, v kolikor je to del tekmovalja, saj mu sledijo člani žirije.

Ostale Tanjine nasprotnice so včeraj zapustile dober vtis. Španka Gimeno in Italijanka Graziosi sta bili prepričljivi, Perezova, glavna Tanjina nasprotnica za odličje v kombinaciji, pa ni kotalkala brezhibno. »Vsekakor bolj kot včeraj, čeprav vse kaže, da ni v najboljši formi,« je ocenil nastop Španke Samo Kokorovec. Njegovi varovanki, slovenski reprezentantki Teja Mlinarič in Nika Arčon, pa sta bili povprečni. Nika, ki je bila predlani 4. v kombinaciji, je dobro trenirala, ob spremljavi glasbe pa je naredila dve napaki.

PLOŠČA? Težave s ploščo le dan pred začetkom nastopov še niso povsem rešili. Na včerajšnjem treningu je bila plošča v dvorani mestne univerze sicer manj drseča, ampak napovedujejo, da se lahko do četrta, ko bo na programu kratki program, stanje ponovno poslabša.

»Svetovno prvenstvo so zaradi potresa v Taipeiju skoraj nenapovedano prenestili v kraj Kaohsiung, v univerzitetno

četrt. Celotni univerzitetni del prenavlja, saj bodo tu naslednje leto stekle svetovne igre neolimpijskih športov. Prav tako tudi dvorano, kjer ta čas poteka svetovno prvenstvo: parket plošče še niso lakirali, saj jih pred tem čakajo še druga obnovitvena dela. Zato so organizatorji ploščo prekrili samo z loščilom, ki je cenejše in tudi lažje odstranljivo od laka. Ko se loščilo odrabi, postane plošča drseča in povsem neuporabna. Prav zato morajo organizatorji ponovno premazati ploščo z loščilom vsakič, ko se odstrani, vprašljivo pa je, ali bodo to zares storili.

Danes naj bi bila plošča sicer primerna za tekmovalje v obveznih likih, vsi pa upajo, da bodo ploščo za jutrišnji kratki program ponovno premazali,« je pojasnil Samo Kokorovec po pogovoru z organizatorji. Brat Mojmir, Tanjin trener, pa je k temu še dodal: »Zaradi težav s ploščo bo oškodovano celotno svetovno prvenstvo. Če ne bodo primerno ukrepali, bodo lahko vsi kotalkali pod svojimi sposobnostmi. Prepričan pa sem, da bodo najboljši še vedno ostali pri vrhu.«

DANAŠNJI PRVI NASTOP - Danes bo v obveznih likih nastopilo 33 tekmovalk iz 15 držav, enajst izmed teh pa se bo potegovalo tudi za naslov v kombinaciji. Enajstkratna svetovna prvakinja (šestkrat je naslov osvojila naslov v kombinaciji, petkrat v prostem programu) Tanja Romano v obveznih likih navadno ni posegla po odmevnejših rezultatih, vsakič pa je z briljantnimi nastopi v kratkem in prostem programu osvojila prvo mesto v kombinaciji.

Letošnji Tanjin nastop v obveznih likih pa je še posebej pomemben, saj zna naslov v kombinaciji ogroziti Španka Alba Perez. Trener Mojmir Kokorovec je sicer optimist: »Tehnično je Tanja boljša od Španke. Pri obveznih likih ni nujno, da Tanja doseže boljši rezultat kot v prejšnjih izvedbah SP. Važno je le, da bo med njo in Španko čim manjši razpon v točkah. Če bo

Tanja Romano je na članskem svetovnem prvenstvu prvič nastopila leta 2002 v Nemčiji, kjer je osvojila prvi svetovni naslov v kombinaciji. Za najboljšo kotalkarico vseh časov bo današnji že sedmi nastop na najelitnejšem prvenstvu

KROMA

Tanja jutri (op. a. danes) boljša, pa še toliko bolje.«

Tanja bo danes opravila prvi uradni nastop po letu dni: zadnjič je tekmovala na svetovnem prvenstvu v Avstraliji lani novembra, nato pa je zaradi poškodbe dalj časa mirovala. V vlogi najboljšje kotalkarice vseh časov se bo danes spet predstavila ob-

činstvu: »Mislim, da to ne bo huda obremenitev za Tanjo, saj ima že veliko izkušenj. Verjamem, da bo imela dovolj adrenalina za kakovostni nastop,« je pojasnil trener Kokorovec ki pa ne opaža razlik v Tanjinem razpoloženju pred tekmo, čeprav nastopa poletovka na letošnjem prvenstvu kot absolutna rekorderka. (V.S.)

HITRA HOJA Fabio Ruzzier osvojil pokal Race Walk Cup

Lonjerski hitrohodec Fabio Ruzzier je že pred zadnjo preizkušnjo, ki bo 20. decembra v Kopru, tudi letos osvojil mednarodni jadranski pokal Race Walk Cup v hitri hoji. Peta preizkušnja je bila v nedeljo ob Jerunovem jezeru pri Zagrebu, na njej pa je nastopilo 30 tekmovalcev. Na razdalji 5 km na cesti je Ruzzier v lepem in hladnem vremenu zmagal v času 24,16 minute, kar je njegov letošnji osebni rekord. Samo s sekundo zaostanka se je na 2. mesto uvrstila ženska, to je 20-letna tekmovalka iz BiH Meliha Mulahalilović, tretji pa je bil Koprčan Vladimir Veršec (24,23).

ZAČETNIKI 7:7

Kljub porazu dobro

Lucinico - Mladost 7:3 (3:2, 2:1, 2:0)

STRELCA ZA MLADOST: Devivo in Peric.

MLADOST: Gergolet, Devivo, Danielis, Furlan, Persoglia, Terpin, Peric, trener Paolo Peric.

Trener začetnikov doberdobske Mladosti je bil kljub porazu zadovoljen s svojimi varovanci in varovankami. »Lucinico je dobra ekipa. Mi pa smo se borili in dali vse od sebe,« je dejal trener Paolo Peric. Pri Mladosti je zelo dobro igrala Martina Devivo, ki je dosegla tudi en zadek. Mladost bo v prihodnjem krogu, v ponedeljek, v Doberdobu gostila goriško Azzurro.

Naša

Tjaša Gruden

je včeraj diplomirala na fakulteti za tuje jezike in književnosti videmske univerze.

Iskreno ji čestitajo

vs pri OD Bor

NOGOMET - Kapetan in zvezni igralec Martin Grgič

Skrita želja je, da bi z Zarjo Gajo igral v 1. AL

Skrita želja 26-letnega kapetana Zarje Gaje Martina Grgiča iz Bazovice je, da bi rumenomodri napredovali v 1. AL. »Seveda s to ekipo, v kateri igramo glavno vlogo domači nogometaši. S to garnituro pa bi nastopali tudi v višji ligi, le z manjšo pomočjo novih igralcev.«

Društveni cilj je uvrstitev v play-off.

Velja. Začetek sezone ni bil najbolj briljanten. V glavnem zmagujemo le na domačem igrišču. Treba bo zbirati točke tudi v gosteh. Proti prvouvrščenemu Foglianu nam je to uspelo. Vsekakor play-off je v našem dometu. Doslej smo imeli tudi precej težav s poškodbami. Večkrat smo igrali brez pravih napadalcev. Ko bodo vsi okrevali, bo pela druga pesem.

Ali ste mogoče še vedno preveč odvisni od Vilija Bečaja?

Bečaj je za nas zelo pomemben igralec. Vseeno menim, da smo letos nekoliko manj odvisni od njega. Pozna se, da smo tudi ostali postali bolj zreli.

Kako bi ocenil trenerja Di Summo?

Je zelo pozitivna oseba. Treningi so dobro pripravljeni in nič ni improvizirano. Tudi na igrišču se vidi, da smo bolj fizično pripravljeni kot v lanskim sezoni.

V prejšnjih sezonah si imel precej težav s poškodbami.

Letos le ni tako, vsaj doslej ne. Počutim se dobro, čeprav nisem še v stoo odstotni formi. Moram še veliko trenirati.

Kako bi ocenil nastope Brega in Primorja?

Breg ima solidno ekipo. Imajo zelo dobro in čvrsto napadalno linijo. Pa tudi zvezna linija ni od manj. Poleg tega so najeli še Poljška iz Škofij. V soboto je v Bazovici igral le nekaj minut, pokazal pa je, da je zelo dober nogometaš. Bregu bo še kako v pomoč. Primorja pa resnici na ljubo ne poznam še, saj še nismo igrali proti. So prava uganka, čeprav imajo nekaj dobrih

Kapetan Zarje Gaje Martin Grgič

KROMA

igralcev. Vsi zelo hvalijo Sežančana Makiviča, ki je že dal nekaj golov. Pozitivno je, da imajo pri proseškem društvu veliko slovenskih igralcev. Letošnje Primorje me nekoliko spominja na Zarjo Gajo izpred nekaj sezon, ko smo se odpovedali 1. AL in z izključno domačimi nogometaši nastopali v 2. AL.

Kdo pa je tvoj zgled v nogometu? Pri nas in v svetu?

Na svetovni ravni so to Zidane, Kakà in Ronaldinho. Pri nas pa je tehnično zelo dober igralec Dario Kovic. Ko sem bil mlajši, pa sem občudoval nekdanjega bosanskega nogometaša Zarje Osmanhodžića. Bil je neustavljiv.

Poleg Zarje Gaje je še katera ekipa od slovenskih društev, za katero navijaš?

V glavnem sledim malo vsem našim ekipam. Lepo pa bi bilo, da bi Mladost napredovala iz 3. v 2. amatersko ligo. Doberdobci so to služijo. (jng)

NOGOMET - Naše številke

Na 150. tekmi oba predčasno vlačilnice

25-letni nogometaš Mitja Merlak, ki igra v članski ekipi Primorja že sedmo sezono zaporedoma, je v nedeljo, ko je proseška enajsterica igrala v Fiumicellu, bil prvič izključen. Rdeči karton ne bi predstavljal nič posebnega, saj jih na nogometnih igriščih vidimo vedno več, kar pet smo jih zabeležili v vrstah naših ekip v soboto in nedeljo. Dejstvo pa je, da je prav v Fiumicellu Mitja odigral 150. prvenstveno tekmo v članski ekipi Primorja. Mitja je prvič oblekel dres članske ekipe v sezoni 2003/04 v 1. AL, ko ga je takratni trener Primorja Daniel Bertucci 6.4.2003 poslal na igrišče, da je zamenjal Jana Pahorja na tekni Primorje - Medea, ki se je končala 1:0 v korist gostov. V tej sezoni je Mitja igral le dve tekmi. V naslednji sezoni pa je že postal standardni igralec proseške enajsterice, saj sta mu trenerja Bertucci, ki ga je zaradi slabih rezultatov nato zamenjal Di Summa, povsem zaupala. Bil je prisoten na 28 tekmah in dal tudi prvi gol 2.11.2003 (Opicina-Primorje 1:1). Sezona je bila povsem negativna za Primorje, ki je končalo prvenstvo s 25 osvojenimi točkami na predzadnjem mestu lestvice in izpadlo v 2. AL. V sezoni 2004/05 ga je trener Sciarrone poslal na igrišče 28-krat in Mitja je nedvomno dal svoj doprinos, da se je proseška enajsterica s 59 osvojenimi točkami (17 zmag, 8 neodločenih rezultatov, 5 porazov, 54 danih in 24 prejetih golov) prebila do drugega mesta na končni lestvici. V play-offu so nato Prosečani premagali Porpetto 2:0 in igrali neodločeno z Bearzajem, kar je zadostova-

MITJA MERLAK
(PRIMORJE)

KROMA

FERRUCCIO
DEGRASSI (VESNA)

KROMA

lo za napredovanje v 1. AL. V naslednji sezoni v 1.AL je Mitja vedno s trenerjem Sciarronejem stopil na igrišče 29 krat in dal tri gole. Prav tolikokrat ga je poslal na igrišče trener Massai v sezoni 2006/07. V lanskim sezoni, pa je ekipa Primorja povsem odpovedala, tako da je že po osmem kolu trenerja Maurija zamenjal Bidussi, rezultati pa se niso bistveno izboljšali. Skupno 12 izključenih dokazuje, da je v ekipi vladala velika napetost. To je občutil tudi Mitja, ki si je prislužil kar 11 rumenih kartonov, tako da je moral zaradi tega tri nedelje »počivati«. Vseeno je stopil na igrišče 25 krat in letos z devetimi odigranimi

tekmami je prišel do 150 nastopa v članski ekipi.

Pri Vesni pa je v nedeljo proti Marianu odigral 150 prvenstveno tekmo (zaradi izključitve je ni končal) kapetan Ferruccio Degrassi, ki je od Pro Gorizije prestopil v vrste kriške enajsterice v sezoni 2003/04. Krstni nastop smo zabeležili že na prvi tekmi sezone 22.9.2003 Mossa - Vesna 0:0. Od takrat dalje Degrassi ni bil le med stebri obrambe, ampak večkrat je zatresel tudi mrežo nasprotnika. V sedmih sezonah je za Vesno dosegel 14 golov. Kot branilec je zabil več prekrškov nad nasprotniki (v lanskem prvenstvu je dobil kar 10 rumenih kartonov), nedeljska pa je bila že peta izključitev v teh sedmih sezonah. Več tekem od Degrassija je odigral le Riccardo Bertochi, ki je Vesnin dres oblekel 155-krat.

Bruno Rupel

UMRL JE BORIS KOŠUTA - BOŽNOV (1924 - 2008)

Smrt zavednega Križana v Argentini

Pokončen primorski emigrant in antifašist, voditelj društva Triglav

Trije »argentinski« Primorci: z leve Boris Košuta, Luis Marušič (pokojni) in Walter Cotič

Borisa bom večno hvaležen. Ne le zaradi njegove izredno zanimive zgodovine, ki mu jo lahko le zavidamo, temveč tudi zaradi tega, ker je bil eden pomembnejših virov za mojo knjigo o slovenskih izseljencih v Argentini.

Ko sva se predvsem v letih 1997 – 2002, ko je knjiga nastajala, večkrat pogovarjala o njegovi prehojeni življenjski poti, mi je zabičal: »Ko bom umrl, lahko povsem ljudem tudi tole zgodbo iz medvojnih časov, ki ti jo bom povedal.« Menil je namreč, da je še takrat, šest desetletij po dogodkih, možno maščevanje. Njegovega navodila sem se delno držal, delno pa ne, namreč po daljšem razmišljanju sem uporabil kompromis in v knjigi zapisal naslednje:

»Pod taktirko angleške obveščevalne službe so v Argentini organizirali tajne in javne akcije, v katerih so sodelovali mladinci, člani protifašističnih sil v Argentini. V eni tajnih trojk so bili Hrvata in primorski mladinec. Njihova naloga je bila sabotiranje, spremljanje dela nacistične organizacije, organiziranje javnih manifestacij ter agitiranje. Usposobili so se tudi za izvajanje podmorskih in drugih diverzij. Organizirali so nekaj uspešnih sabotaž, katerih podrobnejši podatki so še vedno tajni. Pri tem so bile tudi smrtno žrtve.

Verjetno je bila najuspešnejša akcija, široki javnosti še zdaj ni znana, provokacija, s katero so sprožili uničenje sedeža nacistične organizacije. Argentinska vlada je postavila okoli sedeža vojaško stražo s težkim orožjem. Antifašisti so prek zgradbe streljali na vojake. Misleč, da prihajajo strelji iz zgradbe, ki so jo nadzorovali, so vojaški odgovorili s težkim orožjem in napravili veliko razdejanje.

Najbolj spektakularne akcije pa niso nikdar izvršili. Ta naj bi bila miniranje 10.000 tonske nemške oskrbovalne ladje Tacoma v luki Madero. Toda ker bi pri tem bilo veliko civilnih žrtev, so od akcije odpustili, pripoveduje Boris Košuta. Spodletel je tudi bombni napad na shod nacionalistov v »Luna parku«.

V prvem delu teksta Boris ni omenjen, tukaj sem se držal njegovega navodila. Toda razmišljal sem, da bo knjiga prežive la Borisa za veliko let, in je ne bo moč z lahko ponovno napisati. Zato je bilo potrebno najti način, da natančen bralec zaključijo kdo je omenjeni slovenski mladinec. Tako se Borisovo ime pojavlja v zgodbi o ladji, ki je niso potopili, a po vsej verjetnosti je lahko zaključiti, da je Boris tudi mladinec, ki se omenja v dveh prejšnjih odstavkih. Boris je namreč bil eden tistih, ki so streljali na sedež nacistične organizacije v Buenos Airesu.

Borisovo življenje je zaznamovalo dejstvo, da je bil Primorec in sin tržaškega revolucionarja Antona Košute, člana komunistične partije, ki je zaradi fašizma moral bežati iz Italije. Bil je star petnajst let, ko je leta 1939 prišel za očetom v Argentino. Očeta do takrat skorajda ni poznal, saj se je rodil leta 1924, oče Anton pa je leta 1926 emigriral v Argentino. Rojen v Svetem Križu pri Trstu, je bil najmlajši med enajstimi otroki, od katerih je deset preživel rano mladost. Oče Anton je bil član Komunistične partije Italije, ki se je vrnil leta 1919

iz Rusije, kjer je preživel dve leti, po tem ko je dezertiral iz avstro ogrske vojske. Da mora tudi sam v emigracijo, je Anton spoznal, ko so fašisti ujel Marušiča, kasneje pa ga s tovariši ustrelili.

Fašisti so Antona dalj časa zalezovali. Leta 1923 so mu vrgli bombo na domačijo. »K sreči ni eksplodirala,« je povedal Boris, »sicer se jaz ne bi nikoli rodil.« Oče je nato leta 1926 ilegalno pripotoval v Argentino. Takoj se je vključil v delo Socialistične stranke Argentine. Bil je prvi izvoljeni predsednik Ljudskega odra, slovenskega društva v Buenos Airesu, ki je nastalo leto poprej. Bil je kamnosek ter bratranec znanega arhitekta Viktorja Sulčiča, zato mu dela v Argentini ni manjkalo.

Borisa so fašisti mobilizirali. Edina možnost, da se izogne vojaščini, je bila ponareditev osebnih dokumentov. V največji tajnosti in s pomočjo komisarja karabinerjev v Križu je aprila 1939, pol leta pred začetkom vojne, uspel z materjo pripotovati v Argentino. Ostali bratje in sestre, razen ene, so ostali doma. Brata Karla so mobilizirali v italijansko vojsko. Kasneje je pobegnil k partizanom, življenje pa je izgubil 15 dni po vojni, ko so jugoslovanske enote lovile skrite nemške in druge vojaške, ki se tudi po kapitulaciji niso hoteli predati.

Boris se je takoj po prihodu v Argentino vključil v antifašistični boj, nato je bil član Komunistične partije in tudi kulturno zelo dejaven. Bil je član pevskega mladinskega zbora ter kasneje v vodstvih Ljudskega odra in Triglava. Šole v Argentini je končal ob delu. Šel je po očetovih stopinjah in postal aktivni član mladinskega odseka Ljudskega odra.

Obdobje med 1941 do 1949, ko so argentinski organi prepovedali delovanje slovenskih društev v Buenos Airesu, je kljub temu bilo eno najbolj aktivnih v zgodovini slovenskih društev, seveda predvsem v tajnosti in pod okriljem istrskega društva Bratstvo, registriranega v provinci. Med vojno je bil Boris eden tistih aktivistov, ki so se pod organizacijo angleške tajne službe in antifašistične »Agrupacion Yugoslavia libre«, borili proti nacističnim organizacijam v Argentini in zbirali pomoč za jugoslovansko partizansko vojsko. Po vojni se je vključil v delo Komunistične partije Argentine.

To so bila leta Informbiroa in spori med Stalinom in Titom so odmevali tudi v delovanju slovenskih društev v Argentini. Leta 1949, ravno na dan poroke z Marijo Jursinovič, sicer rojeno v Pregarah pri Pivki, se je izognil policistom tako, da je pobegnil v Cordobo v gore, v isti kraj, kjer so se leta prej skrivali pred policijo tudi njegove oče in drugi revolucionarji. Oče in mati sta se po vojni vrnila v domači kraj in kmalu tudi umrla. Boris se je posvetil svoji družini, sinu Ricardu in hčerki Adriani ter podjetju, ki se je ukvarjalo s plastiko. V njegovi hiši so ustanovili argentinski sindikat plastičarjev (!), ki je kasneje imel 70.000 članov. Leta 1953 je po načrtu znanega izumitelja Biroa izdelal mehanizem za prvi avtomatični kemični svinčnik v Argentini (!). Njegovo znanje mu je omogočilo, da je firma lepo napredovala. Izumil je tudi patent za sedaj toliko uporabljano »šminko« (!), in če se dobro spominjam, je

povedal, da patenta ni zaščitil, čeprav je kar lepo zaslužil.

Po letu 1958 je prišlo med Slovenci v Argentini do novih sporov in incidentov, kajti večina je želela, da ustanovijo eno samo društvo. To pa, vse dokler v Ljudskem odru ni prišlo do zamenjave v vodstvu, ni bilo mogoče. Tako je minilo šestnajst let, dokler leta 1974 ni nastal Triglav. Boris je bil prvi tajnik, ki je sprejel 800.000 dolarjev od prodaje treh društev, ki so se združila, denar pa so porabili za izgradnjo sedanjega centra, enega največjih med izseljenskimi društvi kolikor jih je v Argentini.

Leta 1974 je potoval v Rusijo. »Ko sem videl, kako ure stojijo v vrstah za eno samo limono, se mi je zlomilo«, je pripovedoval. Vrnil se je v Argentino, pokazal prijateljem kar je posnel na filmski trak in pri priči vrnil člansko izkaznico. Ni pomagalo prepričevanje kolegov iz italijanske Komunistične partije. Odgovarjal je, »ko boste videli Rusijo, potlej pa pridite«.

Prvič se je na Primorsko vrnil leta 1968, kjer so mu prijatelji iz mladosti priredili »nepozaben sprejem«. V Križu se je srečal z nekdanjimi šolskimi kolegi in tovariši, s katerimi so jo v mladih letih fašistom včasih pošteno zagodli. Pri tem je obiskal spomenik padlim v Križu, ki jih je »skoraj vse osebno poznal«.

Boris je slabo govoril slovensko, v slovenske šole nikdar ni hodil, domovino pa je zapustil pri petnajstih letih. Ni se veliko trudil, da bi izboljšal svojo slovenščino, pa vendarle ga to ni oviralo, da se je počutil stoddostno Slovenec - Primorec. Dokazal je, da dobro znanje slovenščine le ni odločilno za to ali je nekdo Slovenec ali ni. V starosti se je soočil s težko boleznijo in operacijo, z dolгим okrevanjem, a nikoli se ni v polnosti pozdravil.

Ceprav je še živih izseljencev iz njegove generacije moč prešteti la prste, ne bo ostal pozabljen. Namreč tudi mlajše generacije v Argentini vedo kdo je bil Boris Košuta. Vedo, da je bil čustven človek, ki je ob imenu Primorec, Slovenec, Jugoslovan, močno čustveno reagiral. Znal je spoznati tudi pretiravanja, pretirano revolucionarnost in ekstremnost. Znal je spoznati zgrešenost ruske poti v socializem. Njegov interes je bil predvsem ohranitev društev in društvenega dela. Nikoli ni prebolel ukinitve kulturnega dela. Še ko je bilo to finančno skorajda nemogoče, ko več ni bilo skoraj nikogar, ki bi pel in plesal na domače pesmi in viže, je včasih zolčno zagovarjal ožvitev kulturnega dela in se zapletal v neskončne razprave o usodi slovenskega izseljenca v Argentini. Vendar živcev ni izgubljal, mej ni prestopal. Kljub temu pri svojih idejah ni uspel, ker so bili drugi časi. Po tem kar je storil in po tem kako brezkompromisno se je boril za ožvitev kulturnega dela v društvu Triglav, ga bodo generacije izseljencev še dolgo pomnile in lepo bi bilo, da ga pomnijo tudi v njegovi prvi domovini, ki ji je v novi domovini Argvntini priboril pomemben prostor. Neizmerno je pripomogel, da je v tej emigrantski deželi Primorec in antifašist biti častno. Umrl je 7. oktobra 2008 v Buenos Airesu v starosti 84 let.

Marko Sjekloča

PARTIZANSKA MORNARICA NOV

Trabakula in zavezniška podmornica

Za praznik občine Piran, ki je v bistvu praznik vseh slovenskih partizanskih pomorščakov, tistih na severnem Primorskem in v Istri, Prekomorčev (dolgo sem bil njihov predsednik) in vseh, ki so se bojevali proti nacifašizmu na zavezniških bojnih plovilih, sem se odločil, da dopišem par skromnih spominov na osebne dogodke, ki so bili menda redkost. Ne gre za kako partizansko junaštvo na morju, marveč za svojevrstno sicer prijetno naključje med vojnim dogajanjem na morju.

Po končanem delu na Vrhovnem štabu na Visu in potem ko se je ta novembra 1943 preselil v osvobodjeni Beograd, so me spraševali, kam bi najraje odšel, pa sem se odločil za Štab mornarice v Splitu v dobri veri, da bom po morju našel način, da se čimprej odpravim v Slovenijo, bolje na Primorsko. Znašel sem se v štabu partizanske mornarice (sicer je to že bila redna vojska) pri majorju Palaveršiču, ki je bil odgovoren za zveze. In so mi zaupali prvo nalogo. Šlo je za to, da naj z nekim našim plovilom, v bistvu z nekako za tedanje čase še kar sodobno »trabakulo« (mislim, da se je imenovala Velebit) odplovem v Bari s kar vrednim tovorom 24 radijskih sprejemno-oddajnih postaj, takoiimenovanih SCR (ameriških) za slovenski glavni štab, ki je bil v Beli krajini.

Dogajalo se je namreč, kakor mi je bilo sporočeno (to mi je potrdil tudi komandant mornarice admiral Josip Cerny), da so slovenske partizanske enote, tudi primorske, še nekako imele manjše radijske postaje, večje, v bistvu brigadne ali pa divizijske pa ne. Ta moj tovor naj bi pokril praznino. Tako sem iz Komize na Visu proti koncu novembra 1944 odjadral v Bari, da bi za dragoceni tovor našel mesto v kakem zavezniškem transportnem letalu, v skrajnem primeru, kakor so mi rekli, pa v »Liberatorju«, se pravi bombniku. Na glavnem štabu Slovenije naj bi postaje prejel in poskrbel za razdelitev major Franjo Turnšek, ki je že dolgo bil v mornarici. Mimogrede: Turnšek je po vojni bil ravnatelj navtičnega društva v Montecarlui in tesen prijatelj tamkajšnjega princa. Tudi po vojni sva ostala v stiku.

Vožnja po morju je bila kar spremenljiva, morje je bilo mirno, vremenske razmere domala odlične. Oboroženega spremstva seveda nismo imeli. Posadka je bila bila kar razpoložena, kar je pokazala tudi s tiho intonacijo dalmatinske narodne pesmi. Bilo pa je očitno prelepo, vožnja je bila pretirano obetavna. Dejstvo je, da je mornar na prednjem delu čolna (mislim, da je bil Stipe in je imel nalogo, da opazuje morsko okolico) na lepem glasno opozoril, da se kakih dvesto metrov daleč nad gladino dviga sumljiva palica. Seveda je bilo brž jasno, da je šlo za periskop.

Nemci so tedaj imeli na Jadranu kakih 30 podmornic, kakor so nam sporočili pred odhodom, in smo, kar je bilo takrat še nekako razumljivo, mahoma sklepati, da gre za nemški »U-boot«. Sc-enarij se je naenkrat zaostрил. Navadna partizanska trabakula in sovražna podmornica. Plovilo se je naglo predstavilo s podmorskimi mostičkom, na njem smo zagledali top in dve težki strojnici. Ni bilo kaj reči.

Oktoberška slovesnost v Portorožu ob Dnevu mornarice

Trije partizanski pomorščaki: od leve Ciril Kobal, Miro Kocjan in Jože Race

Nismo vedeli kaj bo. Napeti smo bili in še kaj zraven. Kapitan trabakule je iz navade priporočil mir, bil pa je bolj napet kot ostali. Ni šlo za nestrpnost, marveč za nekako rahlo pasivno čakanje, združeno s komaj prikrito tremo. Čakali pa nismo dolgo. Seveda smo menili, da morebitna sovražna podmornica (če je bila nemška) proti skromni trabakuli ne bo uporabila topa, strojnico pa. Oglasilo pa se ni orožje, marveč nam je prek megafona prišel glas, ki se nam je predstavil vabljivo. Slišali smo vprašanje »Yugoslav partisan?«, očitno tudi zato, ker je na jamboru naše trabakule ponosno, čeprav tokrat nevarno zravnano, visela jugoslovanska zastava z rdečo zvezdo.

Deloma zaradi presenečenja, saj preprosto nismo vedeli, kaj storiti, nismo odgovorili, megafona nismo imeli, mahali pa smo sem in tja z rokami, češ, seveda smo jugoslovanski partizani. Na bližnjem plovilu pa so bili hitrejši, saj se je spet javil mož, ki je najbrž bil kapitan, in nam naravnost ljubeznivo sporočil »Bon voyage«. Dodal pa je še (posadki sem prevajal) »Have a good journey«, se pravi, da nam želi srečno vožnjo. S tem se je srečanje končalo, mehurčki na vodi so napovedali, da se podmornica vrača na svoj podvodni dom. Na trabakuli smo spet normalno zadihali.

Bili smo nepopisno veseli in da bi bilo razpoloženje še boljše smo se delali, kakor da ni kar tako, če nas je s svojim voščilom počastila zavezniška podmornica.

Kapitan Bruno je spet smelo dvignil ramena in ravnal, kakor da je to konec koncev bil nekako normalen dogodek, če ni mislil celo tako, da je trabakula pač pokazala svojo moč do menda manjvrednega sopotnika. Roko na srce pa je bil Bruno kar zelen, če smo ostali od treme bili rumeni. Toda notranje stanje je moral hitro odpraviti in se je na vrat na nos prikazal z buteljko slivovke. Izpraznili smo jo v nekaj minutah, če ne sekundah, prednajčil pa je prav šef trabakule. Nadaljevali smo vožnjo v Bari z bogatim tovorom, ki pa ga žal nismo mogli naglo predati naprej, na letališču Palese pri apuljskem glavnem mestu, ker vreme ni dovoljevalo letalskih misij. Nalogo pa sem opravil nekaj dni pozneje.

Miro Kocjan

PS: O tem dogodku sem si tedaj dovolil napisati amatersko pesem, ki jo je po vojni objavil tudi francoski Humanité na strani, posvečeni partizanskemu boju. Redakcija je pojasnila, da je to bil prvi primer prikaza partizanskega boja na morju. Na srečo tokrat ni šlo za spopad, marveč za dragocen nepozaben stik dveh zaveznikov.

SLOVENSKI PROGRAM

Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje)

Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

Teletekst: str. 316 - 342 - 343

18.40 Čezmejna TV: Primorska kronika

20.25 Tv Kocka: Pimpa

20.30 Deželni TV dnevnik

20.50 Čezmejna TV: Dnevnik Slovenija 1

6.10 Nan.: Incantesimo

6.30 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije

6.45 Aktualno: Unomattina

9.35 Aktualno: **Linea verde** (v. Veronica Maya)

10.00 Aktualno: Verdetto finale

11.00 Aktualno. Occhio alla spesa

11.30 Dnevnik in vremenska napoved

12.00 Variete: La prova del cuoco

13.30 Dnevnik - Gospodarstvo

14.10 Variete: Festa italiana

15.30 Aktualno: Dnevnik - ameriške volitve

16.15 Aktualno: La vita in diretta

17.00 Dnevnik in vremenska napoved

18.50 Kviz: L'eredità

20.00 Dnevnik

20.15 Nogomet: Grčija - Italia

22.50 Dnevnik in vremenska napoved, sledi Porta a porta

0.55 Nočni dnevnik

6.20 18.50 Resničnostni show: L'isola dei famosi

7.00 Variete: Cartoon Flakes

9.45 Nan.: Tracy e Polpetta

10.00 Dnevnik, vremenska napoved in rubrike

11.00 Variete: Insieme sul Due

13.00 Dnevnik

13.30 Aktualno: Tg2 Costume e societa', sledi Zdravje

14.00 Variete: Scalo 76 Cargo

14.45 Aktualno: Italia allo specchio

16.15 Aktualno: Ricomincio da qui

17.20 Nan.: Julia

18.05 Dnevnik - kratke vesti vremenska napoved in športne vesti

19.35 Nan.: Squadra speciale Cobra 11

20.30 23.35 Dnevnik

21.05 Dok.: Voyager - Ai confini della conoscenza

23.10 Dnevnik - Punto di vista

23.20 Dok.: La storia siamo noi

6.00 Dnevnik - Rai News 24, vmes Il café di Corradino Mineo in Italia, istruzioni per l'uso

7.30 Dnevnik, sledi Rai News 24

8.15 Aktualno: La storia siamo noi

9.15 Aktualno: Verba volant

9.20 Aktualno: Cominciamo bene

12.00 Dnevnik, športne vesti in vremenska napoved

12.45 Aktualno: Le storie - Diario italiano

13.05 Nad.: Terra nostra

14.00 Deželne vesti in vremenska napoved

14.50 Aktualno: Tgr Leonardo, sledi Tgr Neapolis

15.15 Variete: Trebisonda

17.00 Aktualno: Cose dell'altro Geo, sledi Geo & Geo

19.00 Deželne vesti, vremenska napoved in športne vesti

20.00 Variete: Blob

20.10 Nad.: Agrodolce

20.35 Nan.: Un posto al sole

21.10 Nan.: Un caso per due

23.15 Variete: Parla con me

0.00 Aktualno: Dnevnik, vremenska napoved

7.05 Nan.: Vita da strega

7.30 Nan.: Charlie's Angels

8.30 Nan.: Hunter

9.30 Nad.: Febbre d'amore

10.30 Nad.: Bianca

11.30 Dnevnik in prometne informacije

11.40 Nan.: My Life

12.40 Nad.: Un detective in corsia

13.30 Dnevnik in vremenska napoved

14.00 Aktualno: Sessione pomeridiana: Il tribunale di Forum

15.00 Nan.: Wolff - Un poliziotto a Berlino

15.55 Film: Contro 4 bandiere (vojni, It, '79, r. U. Lenzi, i. G. Peppard)

18.40 Nan.: Tempesta d'amore

18.55 Dnevnik in vremenska napoved

20.20 Nan.: Walker Texas Ranger

21.10 Dok.: Vite straordinarie

23.20 Film: Amici miei (kom., It, '75, r. M. Monicelli, i. U. Tognazzi)

6.00 Dnevnik - Prima pagina

7.55 Dnevnik, vremenska napoved, borza in denar

8.00 Dnevnik: Mattina

8.40 Aktualno: Mattinocinque (vodi B. D'Urso, C. Brachino)

10.00 Dnevnik

11.00 Aktualno: Forum (vodi Rita Dalla Chiesa)

13.00 Dnevnik, okusi in vremenska napoved

13.40 Nad.: Beautiful

14.10 Nad.: CentoVetrine

14.45 Aktualno: Uomini e donne (v. M. De Filippi)

16.15 Resničnostni šov: Amici

16.55 Aktualno: Pomeriggincinque (vodi B. D'Urso, C. Brachino)

18.50 Kviz: **Chi vuole essere milionario** (v. **Gerry Scotti**)

20.00 Dnevnik in vremenska napoved

20.30 Variete: Striscia la notizia

21.10 Nan.: Amiche mie

23.30 Aktualno: Matrix (vodi E. Menta-na)

1.30 Nočni dnevnik

6.10 Nan.: Prima o poi divorzio!

6.35 16.50 Risanke

9.05 Nan.: Starsky e Hutch

10.10 Nan.: Supercar

12.15 Aktualno: Secondo voi

12.25 Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti

13.40 16.50 Risanke

14.30 Risanke: Simpsonovi

15.00 Nan.: Paso adelante

15.55 Nan.: Wildfire

18.30 23.45 Dnevnik in vremenska napoved

19.05 Nan.: Tutto in famiglia

19.35 Resničnostni šov: La Talpa

20.30 Kviz: La ruota della fortuna

21.10 Film: Superman Returns (fant., YDA, /06, r. B. Singer, i. B. Routh)

0.10 Aktualno: Quello che le donne non dicono

1.15 Športni dnevnik

7.00 8.35, 13.30, 16.40, 19.30, 23.02 Dnevnik

7.20 17.00 Risanke

8.10 Storie tra le righe

10.35 Nan.: Don Matteo 4

11.05 Nan.: Lassie

12.00 Tg Flash

13.05 Aktualno: Mestieri che rimangono

13.55 Inf. odd.: ...Attualita'

14.40 Klasična glasba

16.00 Dokumentarec o naravi

19.05 Aktualno: Conosciamo i nostri ospedali

20.00 Qui Tolmezzo

20.10 Il Rossetti

20.30 Deželni dnevnik

20.55 Film: Artic blue

22.40 Inf. odd.: A casa del musicista

23.35 Mettiamoci al lavoro

23.40 Film: Coraggio impossibile

7.00 Aktualno: Omnibus

9.15 Aktualno: Omnibus Life

10.10 Aktualno: Due minuti un libro

10.25 Nan.: **Il tocco di un angelo**

11.30 Nan.: Matlock

12.30 Dnevnik, športne vesti

13.00 Nan.: Cuore e batticuore

14.00 Film: Il diabolico dottor Mabuse (krim., Nem/Fr/It, /60, r. F. Lang, i. D. Addams)

16.05 Nan.: Mac Gyver

17.05 Dok.: Atlantide - Storie di uomini e di mondi

19.00 Nan.: Stargate SG-1

20.00 Dnevnik

20.30 Aktualno: Otto e mezzo

21.30 Aktualno: Exit: uscita di sicurezza

23.30 Aktualno: Malpelo

0.45 Dnevnik

6.10 Kultura, sledi Odmevi

7.00 8.00, 9.00 Poročila

7.05 8.05 Dobro jutro

9.10 Risanen.

10.10 Zlatko Zakladko

10.25 Nan.: Berlin, Berlin

10.50 Knjiga mene briga

11.10 Z glavo na zabavo

11.35 Dok. oddaja

12.05 Dokumentarec

13.00 Poročila, vremenska napoved in športne vesti

13.15 Polemika

14.35 Dok. oddaja

15.00 Poročila

15.10 Mostovi - Hidak

15.40 Risanen.: Nils Holgerson

16.05 Male sive celice

17.00 Poročila, športne vesti in vremenska napoved

17.25 Hum. nad.: Fina gospa

18.00 Žrebanje lota

18.10 Risanca

18.25 Nad.: Strasti

19.00 Vremenska napoved, dnevnik in športne vesti

19.55 Filmski spodrsljaji

20.05 Film: Morje v času mrka

21.25 Prvi in drugi

22.05 Odmevi, kultura, šport, vreme

23.05 Omizje

0.20 50 let televizije

6.30 Zabavni infokanal

7.00 Infokanal

8.00 Otr. Infokanal

9.00 Z glasbo in plesom

10.00 Impromptu, oddaja o umetnosti glasbe in plesa

11.15 Vrhunci angleške nogometne lige

12.10 Hri-bar (pon.)

13.10 Poljudoznan. nan.: Po potehUSHuaie

13.35 50 let televizije

14.00 Prava ideja!

14.55 Črno beli časi

15.15 Koktajl

16.30 Dok. serija: National Geographic

17.25 Mostovi-Hidak (pon.)

18.00 Slovenija danes

(Dnevnik Tv Maribor)

18.25 Kronika osrednje Slovenije, sledi Primorska kronika

18.55 Nad.: Jane Eyre

19.55 Nogomet: Slovenija - Bosna, prijateljska tekma

22.05 Tv priredba predstave SLG Celje: William Shakespeare

0.40 Slovenska jazz scena

13.45 Dnevni program

14.00 0.25 Čezmejna TV - TGR FJK - deželne vesti

14.20 Globus

14.50 Film: The Lady is a square (VB, '58, r. H. Wilcox, i. A. Neagle, F. Vaughan)

16.25 Biker explorer

16.55 Dok. oddaja

17.25 Avtomobilizem

17.40 Vsedanes: vzgoja in izobraževanje

18.00 Primorski mozaik (program v slovenskem jeziku)

18.35 Vremenska napoved

18.40 Primorska kronika

19.00 21.55, 0.10 Vsedanes - TV dnevnik

19.25 Športne vesti

19.30 Odmev

20.00 Pogovorimo se o...

20.40 City folk

21.10 Folkest v Kopru

22.10 Srečanje z...

22.50 Artevisione

23.20 Iz arhiva po vaših željah

11.30 20.00, 23.00 Dnevnik Tv Primorka, vremenska napoved

12.00 23.30 Videostrani

18.00 Če me spomin ne vara

18.45 Kulturni utrinek

19.00 Športni ponedeljek (pon.)

19.55 EPP

20.30 Sodobna umetnost (pon.)

21.00 Odprta tema

22.00 WTCC - Japonska

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.25 Dobro jutro; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Ko se stikajo kulture; 9.00 Radioaktivni val; 10.00 Poročila; 10.10 3x3 je deset; 10.20 Oprta knjiga; 11.00 Studio D; sledi Napovednik; 13.20 Iz domače zakladnice; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Posvetovalnica s psihologom; 15.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Glasbena skrinjica; 18.00 Istrska srečanja; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 6.00-9.00 Jutro na RK, kronika, OKC obveščajo; 7.00 Jutranjik; 9.00-12.30 Dopoldan il pol; 10.00 RK svetuje; 12.30 Opoldnevnik; 13.00-14.30 Na rešetu; 14.45 Aktualno; 16.15 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Pregled prireditev; 18.30 Glasbena razglednica; 20.00 Slovenci ob meji; 21.00 Zborovski utrip; 22.30 Crossroads.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.25 Drobci zgodovine; 8.05 Horoskop; 8.33 Pesem tedna; 8.40 Govorimo o; 9.00 Commento in studio; 11.00 Odprti prostor; 12.15 Sigla single; 12.28 Vremenska napoved, prometne vesti, dnevnik; 13.00 Chiacchieradio; 14.10 Leto šole; 14.45 Italo heroes; 15.05 Pesem tedna; 16.00 Ob 16-ih; 18.00 Etnobazar; 19.00 Le note di Giuliana; 20.00 Radio Capodistria Sera; 21.00 Odprti prostor; 21.55 Sigla single; 22.30 Commento in studio; 23.00 Prosa; 0.00 RSI.

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00, 0.00 Poročila; 6.45 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 7.40 Priimkova delavnica; 7.45 Plodovi narave; 8.05 Svetovalni servis; 8.40 Obvestila; 9.10 Ali že veste?; 9.30 Violinček; 10.10 Intervju; 11.15 Storž - odd. za starejše; 11.45 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Ura slov. glasbe; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Dannes do 13-ih; 13.20 Osmrtnice, obvestila; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 DIO; 16.15 Obvestila; 17.00 Studio ob 17-ih; 19.00 Dnevnik; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Gymnasium; 21.10 Medenina; 22.00 Zrcalo dneva; 22.40 Minute za šanson; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Za prijeten konec dneva.

SLOVENIJA 2

6.00, 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 17.30, 00.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.25 Vremenska napoved; 8.45 Kulturne prireditve; 9.15 Šport; 9.35 Popevki tedna; 10.00 Kje pa vas čevlji žuli; 11.40 Obvestila; 12.00 Evropa osebno; 13.00 Dannes do 13-ih; 14.00 Kulturne drobtinice; 14.20 Obvestila; 15.10 RS napoveduje; 15.30 DIO; 16.05 Popevki tedna; 17.00 Vzhodno od rocka; 17.00 Novice; 17.40 Šport; 18.00 Express; 18.50 Večerni sporredi; 19.00 Dnevnik; 19.30 Ne zamudite; 20.00 Nogomet; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Na piedestal; 23.30 Težka kronika.

SLOVENIJA 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 22.00, 00.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Jutranjica; 8.00 Lirični utrinek; 10.05 Iz sveta kulture; 10.20 Skladatelj tedna; 11.05 Literarna matineja; 11.45 Intermezzo; 12.00 Včast A. Valiču; 13.05 Ars futura; 13.30 Dannes smo izbrali; 14.05 Arsov forum; 15.00 Divertimento; 15.30 DIO; 16.15 Kulturni dnevnik; 16.30 Sodobna umetnost; 17.00 Glasbeni utrip; 18.00 Radijska igra; 18.15 Intermezzo; 19.30 Slovenski koncertino; 20.00 Arsov art atelje; 22.05 Zvočna iskanja; 23.00 Jazz session.

RADIO KOROŠKA

6.00-10.00 Dobro jutro; 12.00-13.00 Studio ob 12-ih; 15.00-17.00 Lepa ura; 17.00-17.30 Studio ob 17-ih; 17.30-18.00 Naša pesem; -Radio Agora: 13.00-15.00 Agora-Divan; 18.006.00 Svobodni radio; -Radio Dva 10.00-12.00 Sedmi dan (105,5 MHz).

Lastnik:
Zadruga Primorski dnevnik d.z. - Trst

Izdajatelj:
Družba za založniške pobude
DZP doo z enim družabnikom
PRAE srl con unico socio
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ

Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
email: trst@primorski.it
Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 533382, fax 0481 532958
email: gorica@primorski.it

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, fax 0432 730462
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.it/>

Naročniško - prodajna služba
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 535723 fax 0481 532958

Cena: 1,00 €
Naročnina za Italijo 280,00 €
Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347
Cena za Slovenijo: 0,90 €
Letna naročnina za Slovenijo 200 €
plačljiva preko DISTRIEST doo, Partizanska 75, Sežana, tel. 05-7070262, fax. 05-7300480
transakcijski račun pri banki SKB D.D. v Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE
Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.
www.tmedia.it
GORICA, ul. Malta 6
TRST, ul. Montecchi 6

KOMERCIALNI OGLASI
advertising@tmedia.it
Brezplačna tel. št. 800129452
Iz tujine +39.0481.32879
Fax +39.0481.32844
Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €, finančni in legalni 92,00 €, ob praznikih povišek 20%

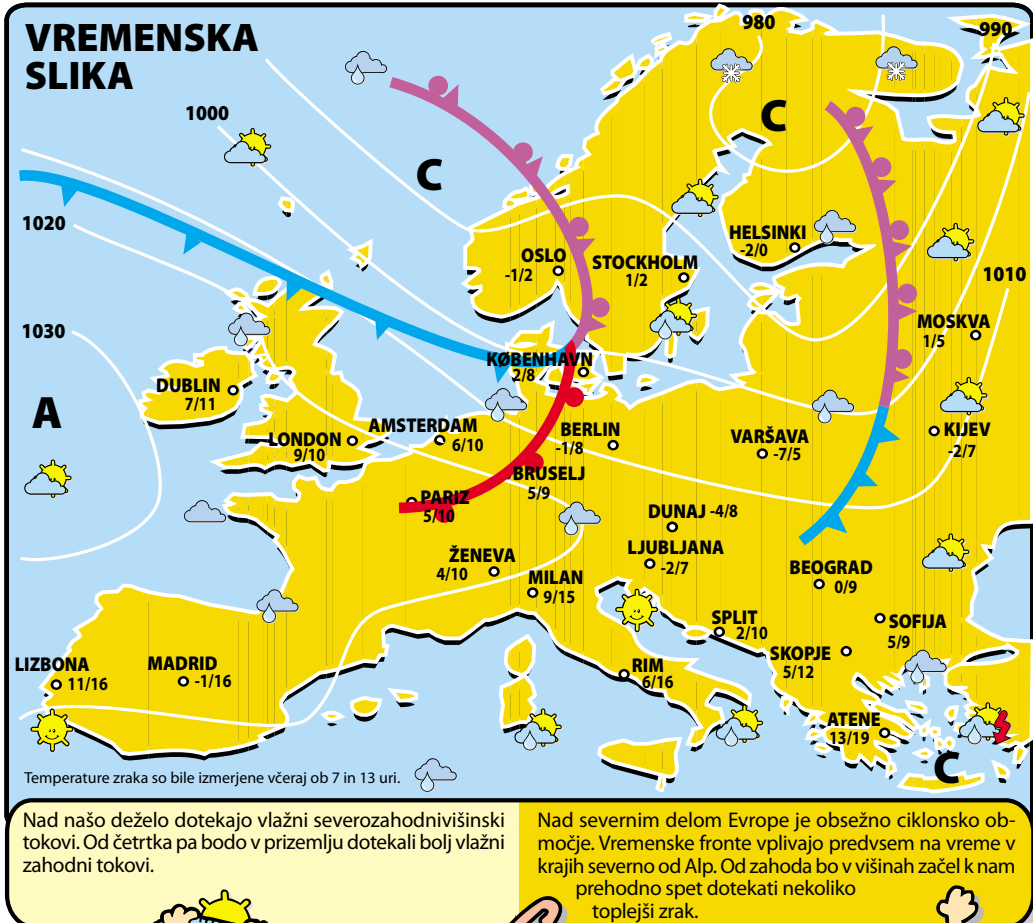
NEKOMERCIALNI OGLASI
oglasit@tmedia.it
Brezplačna tel.št. 800912775
Fax +39.0481.32844
Cene oglasov: mali oglasi 20,00 € + 0,50 € na besedo; nekomercialni oglasi po formatu, osmrtnice, sožalja, čestitke in zahvale na besedo. DDV - IVA 20%

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Primorski dnevnik je včlanjen v Evropsko zvezo manjšinskih dnevnikov MIDAS

Izdajanje Primorskega dnevnika podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Tekstov, fotografij in drugega gradiva, ki je bilo v kakršnikoli obliki poslano uredništvu, ne vračamo. Dostavljeno gradivo ne obvezuje uredništva oziroma založnika za objavo ali drugačno uporabo; za objavo člankov, ki jih posredujejo uredništvu, imajo avtorji pravico do morebitnega honorarja samo po predhodnem dogovoru z založnikom.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 7.10 in zahaja ob 16.30
Dolžina dneva 9.20

LUNINE MENE
Luna vzhaja ob 23.24 in zahaja ob 12.42

PLIMOVANJE
Danes: ob 4.42 najvišje 26 cm, ob 10.37 najnižje -1 cm, ob 15.55 najvišje 6 cm, ob 22.01 najnižje -30 cm.
Jutri: ob 5.29 najvišje 33 cm, ob 11.56 najnižje -12 cm, ob 17.05 najvišje 8 cm, ob 23.09 najnižje -30 cm.

BIOPROGNOZA
Vremenski vpliv bo za večino ljudi ugoden, le vremensko najbolj občutljivi bodo še imeli značilne vremenske pojave težave.

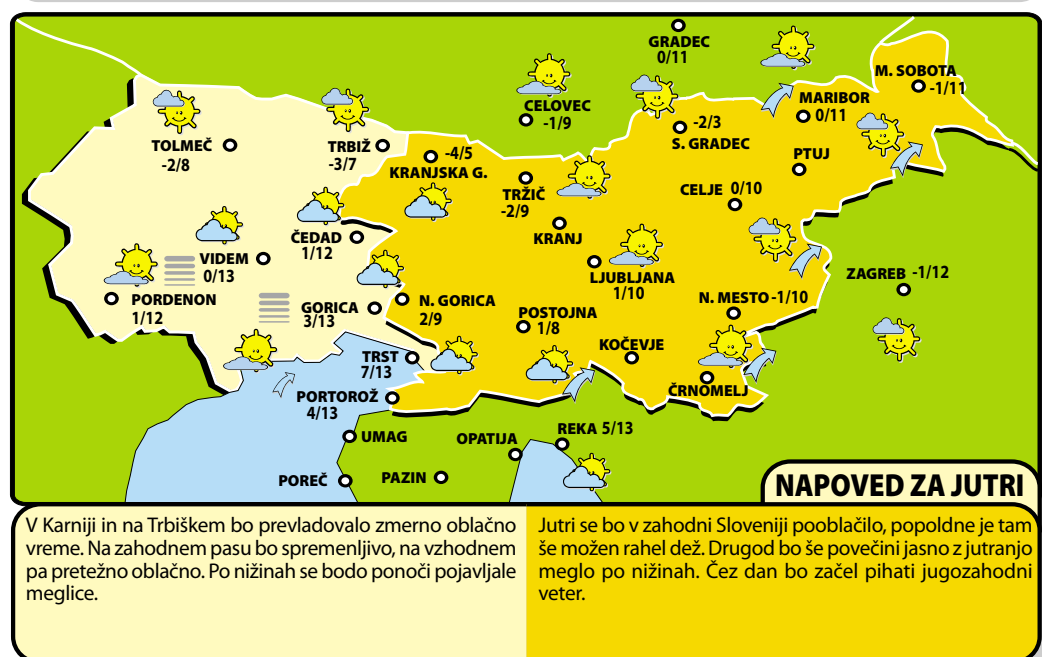
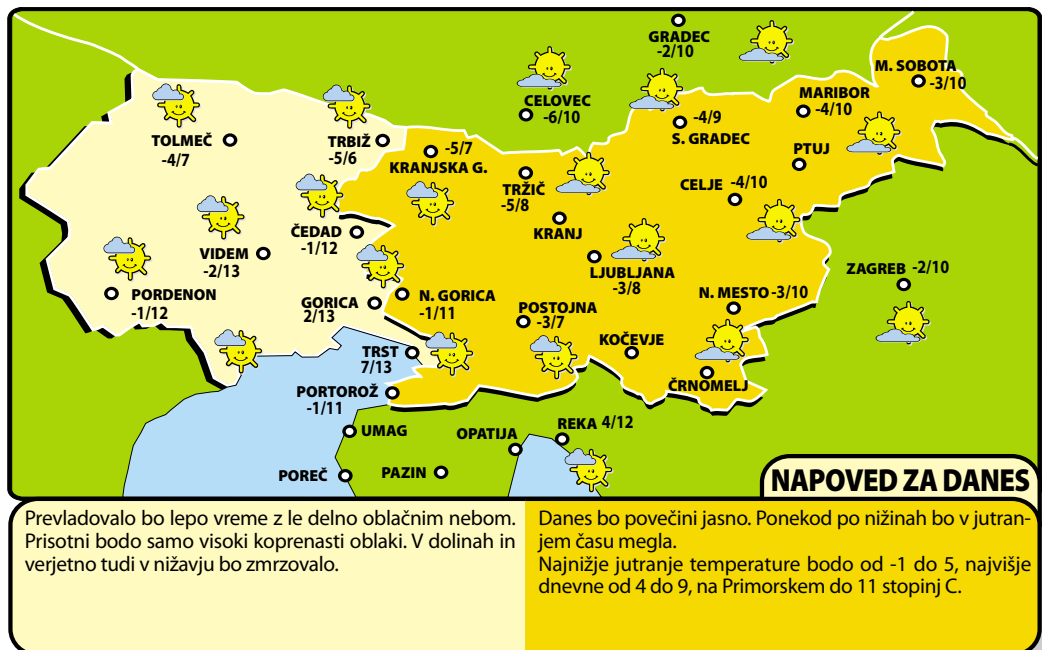
MORJE
Morje rahlo razgibano, temperatura morja 15,8 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	3	2000 m	-3
1000 m	4	2500 m	-5
1500 m	-1	2864 m	-6

UV INDEKS
Ob jasnem vremenu bo UV indeks sredi dneva v gorah 6, po nižinah 5.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Pozdrav

Z današnjim dnevom odpiramo v Primorskem dnevniku novo rubriko, v kateri bomo enkrat mesečno spregovorili o novostih na področju poštne uprave tako v Sloveniji kot v Italiji, o novih znamkah, o spominskih poštah žigih, o filateliji, o domačih in mednarodnih filatelističnih razstavah, o raznih srečanjih filatelystov pa tudi o zanimivostih, o društvu Košir in, zakaj ne, tudi o polemikah, ki so na področju poštne izdaje še kar pogoste.

Rubrika nosi naslov Postiljon, saj so dolga stoletja prav postiljoni (poštar in voznik poštne kočije) prinašali poleg pošte tudi novice in obvestila po vsej Evropi in po vsem svetu. Za logotip rubrike pa je bil izbran lik Lovrenca Koširja, Slovenca in visokega uradnika avstrijske poštne uprave, ker je bil v letih 1835 – 1840 med tistimi redkimi v Evropi, ki so izoblikovali predlog za spremembo poštne sistema in za uvedbo poštne znamke. Po Koširju pa je poimenovan tudi edini slovenski filatelistični klub v zamejstvu.

V času, ko novi elektronski sistemi vedno bolj izpodrivajo stoletno sporočanje preko pisem, dopisnic in razglednic, je zanimivo, da je poštna služba še vedno aktualna. Zelo pogosto srečujemo v Italiji po časopisih članke in protestna pisma, ker poštna služba deluje z zamudami in napakami. Pa tudi znamke ohranjajo še danes ves svoj čar in svojo vzgojno vlogo.

Časi so se seveda spremenili za vse, tudi v filateliji in poštne delovanju. V raznih evropskih državah in tudi v Sloveniji so nastale na primer

Postiljon

osebne znamke. V Italiji se poštne sisteme privatizira, znamke niso več samo plačilno sredstvo in zgodovinski spomin raznih krajev, so tudi turistična in celo trgovska reklama. O vsem tem in še o marsičem bo govoril v tej novi rubriki. Če pa ima kdo med bralci še kako posebno vprašanje, nam lahko piše na uredništvo s pripisom - za Postiljon. Vsem želimo prijetno branje.

Letošnje slovenske znamke

Vsakoletne slovenske znamke izhajajo v skupinah. Pošta Slovenije je in bo izdala letos skupaj 23 serij poštne znamke, ki so in bodo izšle ob točno določenih in v naprej napovedanih dnevih. Tako je prva znamka izšla v bloku 1. januarja in je bila posvečena predsedovanju Slovenije EU. 29. januarja so izšle štiri znamke: prva v spomin na Primoža Trubarja, druga je bila voščilna znamka posvečena ljubezni, tretja je bila iz serije Ljudske noše in četrta iz serije Folklor o maskah iz Ilirske Bistrice.

Dva meseca kasneje je 28. marca izšla znamka namenjena Trenti in 150 letnici rojstva velikega tržaškega alpinista Juliusa Kugyja. Istega dne pa so izšle tri znamke in blok o kraški flori. Na znamkah so prikazane potonika, gorski kosmatinec, ilirski perunika in tržaški svišč (slika).

V četrtek, 29. maja je izšla znamka ob 70 letnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti, nato sta v seriji Evropa izšli dve znamki o pismih in znamka iz Slovenske mitologije posvečena praslovanski boginji Mokoš. Istega dne sta izšli tudi dve športni znamki o olimpijskih igrah v Pekingu.

Zadnje izdaje so z dne 29. septembra. To so tri znamke in blok o živalih na Slovenskem. Znamka iz serije Umetnost je motiv rokokaja iz Gruberjeve palače (danes Arhiv Republike Slovenije). Sledi znamka posvečena pokojnemu ljubljanskemu nadškofu dr. Alojziju Šuštarju. Na znamki iz serije Cestna vozila so prikazane sani za prevoz tovorov. Nato je izšla znamka iz serije Dan znamke in je namemnjena šolskim filatelističnim krožkom ter še spominska znamka, ki je izšla ob 80 letnici radia in 50 letnici Televizije Slovenija. V torek, 14. oktobra pa je izven letnega programa izšla znamka o slovenskem olimpijskem prvaku v metu kladiva Primožu Kozmusu (slika).

Zadnje letošnje slovenske znamke bodo izšle v četrtek, 27. novembra in bodo obsegale pet serij: dve znamki iz serije »Z žlico po Sloveniji« (Šavinska dolina), znamka na arheološko tematiko (leseno kolo z osjo z ljubljanskega Barja) in znamka s področja zgodovine ob 90. obletnici konca 1. svetovne vojne. Pa še znamka posvečena desetletnici evra in dve znamki za božič in novo leto.

Vse omenjene znamke si je možno nabaviti pri filatelističnih okencih na poštah uradih v Sloveniji. Lahko pa se obrnete na člane Slovenskega filatelističnega kluba »Košir«, kjer jih boste lahko dobili po nominalni vrednosti. Srečanja v klubu so vsako prvo sredo v mesecu ob 19.00 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, ul. Sv. Frančiška, 20.

Suhadolc prvi Slovenski mednarodni sodnik

Predsednik Slovenskega filatelističnega kluba »Košir« iz Trsta, Peter Suhadolc, je letošnjega junija na svetovni filatelistični razstavi EFIR2008 v Bukarešti uspešno prestal pripravništvo za mednarodnega sodnika »Federation International de Philatelie«, na svetovni ravni, v tematski filateliji. Suhadolc, ki je od leta 2000 tudi podpredsednik »Filatelistične zveze Slovenije«, je že leta 2005 opravil izpit za mednarodnega sodnika na evropski ravni. Slovenija ima z njim končno sodnika, ki lahko ocenjuje tekmovalne tematske zbirke na svetovnih filatelističnih razstavah. Še posebno nas veseli, da je prvi tak sodnik za Slovenijo naš tržaški rojak. Iskrene čestitke!

Neodobrena znamka za Tanjo Romano

V prvi polovici leta je Slovenski filatelistični klub »Košir« sporazumno z ZŠSDI, predlagal Pošti Slovenije, da izda spominsko znamko v počastitev izjemnih dosežkov kotalcarice openskega Poleta Tanje Romano. Tanja je namreč prva kotalkarica, ki je osvojila pet zaporednih svetovnih prvenstev, in se lahko ponaša z enajstimi zlatimi kolajnami, dosežek, ki ga nima noben slovenski športnik. Žal je Pošta Slovenije zavrnila vlogo zamejskega kluba s pripombo, da zadevajo znamke, ki jih posvečajo še ži-

večim osebam, izključno nosilce zlatih olimpijskih medalj. Pošta Slovenije pri tem nima prav, saj je leta 2003 izdala znamko v počastitev bratov Avsenik.

Zlata znamka

Italijanska poštna uprava je v petek, 10. oktobra izdala svojo prvo zlato znamko (slika). V svetovni filateliji to ni neka novost, saj so v sedemdesetih letih nekatere države in zlasti arabske države izdale vrsto zlatih znamk. Resnici na ljubo je treba takoj dodati, da so take znamke le prekrile z zelo tanko folijo iz zlata. Kvadratni meter take folije tehtaja komaj 2 grama. Na papirnato

podlago nanesejo tanko folijo in nato tiskajo znamko. V tehničnem listu, ki spremlja vse izdaje poštne znamke, ni navedeno koliko karatov ima zlato. Navedeno znamke je 2,80 € in tiskali so jih dva milijona, medtem ko je normalna naklada za italijanske znamke tri milijone in pol. Med filateliste je v teh dneh že veliko povpraševanja po njej. Na tržaški in goriški pošti so jih veliko prodali tudi kupcem iz Slovenije. Na znamki je narisana znani okrogli relief iz prvega stoletja »Usta resnice« (Bocca delle verità) s skoraj dva metra premera, ki je na ogled pred cerkvijo Santa Maria in Cosmedin v Rimu. Zlato znamko, ki je izšla v seriji z navadno znamko na papirju z vrednostjo 0,85 € so izdali kot reklamo za »Mednarodni filatelistični festival Italija 2009«. Oktobra prihodnjega leta bo namreč v Rimu velika mednarodna filatelistična razstava, kot je bila pred desetimi leti »Italia 98«.